

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΓΡ. ΓΚΙΚΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ
ΜΗΤΡΟΥ ΕΥΔΟΚΙΑΣ

« Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΙ Η ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ »

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 1995

Η εργασία αυτή έγινε στα πλαίσια της Πρακτικής
άσκησης της σπουδάστριάς της Σ.Δ.Ο. του Τ.Ε.Ι.
ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ Μήτρου Ευδοκίας υπό την εποπτεία του
κ. Γ. Γκίκα καθηγητή του Τ.Ε.Ι.

Ευχαριστώ θερμά τον κ. Γκίκα για την συνεργασία του
και την πολύτιμη συμμετοχή του σε αυτή. Ακόμη
ευχαριστώ τον κ. Μ. Ράπη Διευθυντή του καταστήματος
Α.Τ.Ε της Κορίνθου καθώς επίσης και την
κ. Μ. Καραγεώργου, προϊσταμένη της θυρίδας Α.Τ.Ε του
Λουτρακίου για την βοήθειά τους και τις πολύτιμες
πληροφορίες τους.

Η Σπουδάστρια
Μήτρου Ευδοκία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
----------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ

Η πίστη γενικά	2
Ορισμός και έννοια της πίστης στην οικονομία	2
Χαρακτηριστικά της πίστης	2
Σκοποί που εξυπηρετούνται με την πίστη	2
Διάρεση της πίστης	4
Η αγροτική πίστη	4
Ορισμός και χαρακτηριστικά της αγροτικής πίστης	4
Κίνδυνοι της αγροτικής πίστης	5
Η σημασία της αγροτικής πίστης	5
Οι φορείς της αγροτικής πίστης ως την ίδρυση της ΑΤΕ	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΞΕΛΕΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γενικά	7
Πρώτη περίοδος άσκησης της αγροτικής πίστης στην Ελλάδα (1821-1915)	7
1) Το ιδιωτικό κεφάλαιο	7
α) Ιδιώτες δανειστές	7
β) Εμπορικές τράπεζες (πλην ΕΤΕ)	8
2) Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	8
3) Οι τοπικές γεωργικές τράπεζες	9
Δεύτερη περίοδος άσκησης της αγροτικής πίστης στην Ελλάδα (1915-1929)	10
Οι συνεταιριστικές οργανώσεις	10
Τρίτη περίοδος άσκησης της αγροτικής πίστης στην Ελλάδα (1929 έως σήμερα)	11
Η ίδρυση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος	11
Ανάλυση οργανογράμματος Αγροτικής τράπεζας	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο χαρακτήρας της ΑΤΕ	21
Ο επιχειρησιακός χαρακτήρας της ΑΤΕ Σχέσεις κράτους και ΑΤΕ	22
Η συνεταιριστική πολιτική της ΑΤΕ	23
Θεμελιώδεις σκοποί της συνεταιριστικής πολιτικής της ΑΤΕ	23
Η άσκηση της πίστης από την ΑΤΕ για την υποβοήθηση συνεταιριστικής κίνησης	24
Η συμβολή της ΑΤΕ στην ρευστοποίηση των απαιτήσεων των συνεταιριστικών οργανώσεων	24
Τράπεζα και αγροικοί συνεταιρισμοί	25
Η κοινωνική και οικονομική πολιτική της ΑΤΕ	26
Η κοινωνική πολιτική	26
Η οικονομική πολιτική	26
Η δανειοδότηση προσώπων που επιστρέφουν στις αγροτικές περιοχές	27
Η δανειοδότηση νέων στην ηλικία αγροτών	27
Η εξυπηρέτηση των πιστούχων της ΑΤΕ	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ Η ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

Χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα που επηρεάζουν την άσκηση της πίστης	29
Δανειοδότηση γενικά	30
Ο ρόλος της δανειοδότησης του αγροτικού τομέα	30
Παραγωγικά και καταναλωτικά δάνεια	31
Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων στον αγροτικό τομέα	32
Η διαδικασία χορήγησης των δανείων σε μεμονωμένους πιστούχους	33
Η διαδικασία χορήγησης των δανείων σε Συνεταιρισμένους πιστούχους	35
Η χρηματοδότηση του Αγροτικού Τομέα	35
Η χρηματοδοτική λειτουργία της ΑΤΕ και ο αγροτικός τομέας	36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Η ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΤΕ

Κατηγορίες δανείων	44
Ύψος δανείων	45
Επιτόκιο	46
Λοιπές επιβαρύνσεις Πραγματικό κόστος δανείου	47
Διάρκεια δανείων	48
Διασφάλιση δανείων	48
Διοικητικά και δικαστικά μέτρα της ΑΤΕ κατά οφειλετών	49
Διαδικασία χορήγησης δανείων	50
Άλλες κατηγορίες δανείων και γενικά όροι χορήγησής τους	51
Χρηματοδοτήσεις Γεωργικών οργανισμών και οργανώσεων	52
Διαδικασία χορήγησης των χρηματοδοτήσεων	53
Όρια δικαιούσας Υποκαταστημάτων ΑΤΕ για έγκριση χρηματοδοτήσεων	53
Δάνεια σε γεωργικές βιομηχανίες γενικά	53
Δανειοδοτήσεις Γεωργικών Βιομηχανιών	55
Εταιρείες Μετοχικού ενδιαφέροντος ΑΤΕ	57
Αλιευτικά δάνεια γενικά	60
Βασικοί σκοποί	60
Κατηγορίες και μορφές αλιευτικών εκμεταλλεύσεων	60
Βασικά κριτήρια και ουσιαστικές προϋποθέσεις χορήγησης των αλιευτικών δανείων	60
Αλιευτικές δανειοδοτήσεις	61
Νέοι δεσμοί στην άσκηση της αγροτικής πίστης γενικά	62
Επίπεδα έγκρισης των δανείων	62
Πλεονεκτήματα των νέων δεσμών	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΤΕ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Εξελίξεις της νομοματοποιιστικής πολιτικής	67
Η ΑΤΕ στο τραπεζικό σύστημα	68
Πηγές άντλησης πόρων της ΑΤΕ	71
Η ΑΤΕ και το πενταετές πρόγραμμα δράσης 1983-87	71
Νέες τραπεζικές εργασίες	72

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

74

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Αγροτική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1929 με βασικούς καταστατικούς σκοπούς την άσκηση της αγροτικής πίστης, την ενίσχυση της συνεταιριστικής οργάνωσης, την βελτίωση των όρων διεξαγωγής των γεωργικών εργασιών και την οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη των αγροτών.

Οι σκοποί αυτοί ανταποκρίνονται στο αίτημα για την σωστή άσκηση της αγροτικής πίστης και στην στήριξη και αναδιάρθρωση της γεωργίας της εποχής εκείνης και επηρέασαν καθοριστικά την ανάπτυξη και τα χαρακτηριστικά της Τράπεζας.

Διαμόρφωσαν έτσι τον διφυή χαρακτήρα ενός αναπτυξιακού τραπεζικού ιδρύματος που καλύπτει όλο το φάσμα των αναγκών τεχνοοικονομικής και χρηματοδοτικής στήριξης γεωργίας και του μεταποιητικού της τομέα και παράλληλα την εφαρμογή των Εθνικών πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης. Η ΑΤΕ κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ όλων των τραπεζών από πλευράς χορηγήσεων και την δεύτερη θέση από πλευράς όγκου καταθέσεων και αριθμό υπηρεσιακών μονάδων και επικεφαλής ενός ολοκληρωμένου ομίλου παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων η τράπεζα δημιουργεί με μελετημένα βήματα τις προϋποθέσεις εκείνες που θα της επιτρέψουν να φέρει σε πέρας με τον αποδοτικότερο τρόπο την αποστολή της επιβεβαιώνοντας και πάλι τον ιστορικό ρόλο που μέχρι σήμερα έχει διαδραματίσει στην ανάπτυξη του τόπου.

Σκοπός λοιπόν της εργασίας αυτής, μέσα στα στενά όριά της, είναι να γνωρίσουμε την λειτουργία, τον τρόπο και κάποιες άλλες πληροφορίες γύρω από την ΑΤΕ και την συμβολή της στην άσκηση της Αγροτικής Πίστης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ

Η πίστη γενικά

Ορισμός και έννοια της πίστης στην οικονομία

Πίστη είναι η προσωρινή και με όρους μεταβίβαση αντικαταστατών πραγμάτων από ένα πρόσωπο σε άλλο.

Η μεταβίβαση γίνεται κατά πλήρη κυριότητα και η επιστροφή σύμφωνα με τους όρους που συμφωνήθηκαν κατά την μεταβίβαση.

Στηρίζεται στην εμπιστοσύνη του προσώπου «που δίνει» (πιστοδότης ή δανειστής) προς το πρόσωπο αυτού «που παίρνει» (πιστολήπτης ή δανειζόμενος).

Με την πίστη κινητοποιούνται και χρησιμοποιούνται, για παραγωγικούς και επωφελείς για την οικονομία σκοπούς, αποταμιεύσεις που χωρίς αυτή θα έμεναν στείρες και ανεκμετάλλευτες.

Χαρακτηριστικά της πίστης

Κυριότερα χαρακτηριστικά της πίστης είναι η εμπιστοσύνη μεταξύ των προσώπων που κάνουν μία συναλλαγή και το αίσθημα της ασφάλειας ότι δηλαδή θα επιστραφούν έγκαιρα στον πιστοδότη τα αντικαταστάτα πράγματα που έδωσε στον πιστολήπτη και ότι θα τηρηθούν, στο σύνολό τους, οι όροι που συμφωνήθηκαν κατά την προσωρινή μεταβίβαση αυτών.

Συνεπώς η πίστη αναπτύσσεται μόνο εκεί που υπάρχει εμπιστοσύνη και ασφάλεια.

Σκοποί που εξυπηρετούνται με την Πίστη

Η πίστη απευθύνεται σε όλους τους κλάδους της οικονομίας και αποσκοπεί στην ανάπτυξή τους. Υποβοηθεί στον κατάλληλο χρόνο, τον επιχειρηματία να πραγματοποιήσει τις δραστηριότητες που έχει προγραμματίσει και να κερδίσει, ανάλογα με τις οικονομικές συνθήκες της αγοράς και τις εύστοχες πρωτοβουλίες του, χρηματικά ανταλλάγματα.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ Α.Τ.Ε ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ
1980 - 1993

	1980	1985	1989	1990	7.7.91	1992	1993
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	5.462	7.181	6.852	6.434	6.332	5.828	5.710
(άτομα)							
ΔΙΚΤΥΟ							
(αριθμός Καταστημάτων & Θυρίδων)	286	373	414	427	427	431	433
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	228.446	684.983	1.455.679	1.732.397	1.824.223	2.530.706	2.773.930
(εκατ.δρχ.)							
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ	192.798	612.946	1.255.256	1.466.165	1.560.641	2.048.240	1.691.987
(εκατ.δρχ.)							
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	84.865	431.671	1.124.305	1.251.872	1.279.775	1.714.261	1.974.717
(εκατ.δρχ.)							
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	22.497	52.356	89.226	146.205	260.938	341.993	268.424
(εκατ.δρχ.)							
ΜΙΚΤΑ ΚΕΡΔΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	6.667	30.749	40.239	100.492	141.071	156.930	68.581
(εκατ.δρχ.)							
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	4.951	17.895	31.098	37.761	22.656	69.874	50.098
(εκατ.δρχ.)							
ΑΚΙΝΗΤΑ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	4.658	4.563	17.595	21.143	23.717	35.850	38.910
(εκατ.δρχ.)							
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ.	831	5.744	10.981	12.360	14.470	19.456	20.810
(Εκατ.δρχ)							
ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ	350	3.298	2.980	22.723	15.333	3.760	1.616
(εκατ.δρχ.)							

Διαίρεση της πίστης

Η πίστη διαιρείται σε Κρατική και Ιδιωτική. Η Κρατική εμφανίζει το κράτος ως δανειστή ή ως οφειλέτη, δεν αφορά πάντως το παρόν πόνημα, το οποίο έχει σκοπό να ερευνήσει την ιδιωτική πίστη και ειδικότερα το τμήμα αυτής το οποίο αφορά την λεγόμενη αγροτική (γεωργική) πίστη.

Η ιδιωτική πίστη διακρίνεται σε Εμπορική, Λαϊκή και Αγροτική. Εμπορική πίστη είναι η χρησιμοποίηση ξένου κεφαλαίου υπό εμπόρου για εμπορική παραγωγή, σε αυτό τον κλάδο περιλαμβάνεται η εμπορική και τραπεζική βιομηχανική πίστη.

Λαϊκή πίστη είναι η χρησιμοποίηση ξένου κεφαλαίου υπό υπαλλήλου, μικροαστού κλπ με σκοπό την κάλυψη καταναλωτικών αναγκών ή την παραγωγή, στον κλάδο αυτό περιλαμβάνεται και η κτηματική πίστη.

Κατά τον Ντομπ, Αγροτική πίστη υπάρχει «όταν η χρησιμοποίηση του δανειζομένου κεφαλαίου περιορίζεται σε γεωργική και μόνο επιχείρηση».

Μεταξύ εμπορικής και αγροτικής πίστεως υφίσταται μεγάλη σχέση αλληλεξαρτήσεων, δεδομένου ότι μέγα μέρος της εμπορικής πίστεως καταλήγει σε τράπεζες ή ιδιώτες ασκώντας την αγροτική πίστη.

Η Αγροτική Πίστη

Ορισμός και χαρακτηριστικά της Αγροτικής Πίστης

Αγροτική Πίστη λέγεται η πίστη που έχει ως αντικείμενο ενδιαφέροντός της στον τομέα της αγροτικής οικονομίας ο οποίος περιλαμβάνει την εκμετάλλευση του γεωργικού, κτηνοτροφικού, αλιευτικού και δασικού πλούτου της χώρας.

Επειδή με αυτήν ενισχύονται κυρίως μικρές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και ασθενείς ιδιωτικές οικονομίες, για αυτό δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Αποσκοπεί στην αύξηση της αποδοτικότητας των ενισχυμένων εκμεταλλεύσεων, στην εξασφάλιση των μέσων για την βελτίωση των καλλιεργητικών μεθόδων και γενικά στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου των αγροτών.

Αποστολή της είναι να παρέχει τα αναγκαία πιστωτικά μέσα για την εντατικοποίηση των καλλιεργειών, την ορθολογικότερη οργάνωση και παραγωγικότερη αξιοποίηση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και την μεγιστοποίηση του αναμενόμενου οικονομικού αποτελέσματος.

Κίνδυνοι της αγροτικής πίστης

Προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία του δεσμού της αγροτικής πίστης είναι η καλή χρησιμοποίηση των δανείων από μέρος των πιστούχων που τα πήραν και η έγκαιρη επιστροφή τους στον πιστοδότη οργανισμό.

Χρησιμοποίηση λοιπόν των δανείων για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους πάρθηκαν, συντελεί αφενός μεν στην αποστέρωση της εκμετάλλευσης του πιστούχου από τα αναγκαία για την λειτουργία της κεφάλαια, αφ'ετέρου δε στην επιβάρυνση της οικονομίας του με τα πρόσδετα από τα δάνεια βάρη.

Αλλά και η αδέτηση, σε μεγάλη έκταση των υποχρεώσεων των οφειλετών προς τον δανειστή και η επίδειξη ασυνέπειας στις συναλλαγές τους με αυτόν, ανεξάρτητα αν προέρχονται αυτές από εκδηλώσεις συμπάδειας προς τους κακόπιστους οφειλέτες, για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας ή από γενικότερες πολιτικοοικονομικές συγκυρίες, μπορούν να συντελέσουν στην υποβάθμιση της αγροτικής πίστης και να οδηγήσουν ακόμα και στην κατάρρευσή της.

Η σημασία της αγροτικής πίστης

Η αγροτική πίστη, μπορούμε να πούμε, ότι είναι ο μεγαλύτερος σημασίας κλάδος της πίστωσης. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει βασισμένο σε δύο κριτήρια.

Με πρώτο κριτήριο την εθνική οικονομία διαπιστώνουμε ότι η αγροτική πίστη τονώνει και προωθεί την γεωργική παραγωγή εκ της οποίας κυρίως εξαρτάται η γενική ευημερία μίας γεωργικής χώρας χωρίς να φτάνουμε στις ακραίες απόψεις των φυσιοκρατών, ακόμη δεν είναι καθόλου άστοχο να υποστηρίζουμε ότι η γεωργία είναι το κέντρο της οικονομικής ζωής της.

Παραμελούμενη η γεωργία και το εμπόριο και η βιομηχανία αλλά και η εθνική οικονομία εν μέρει παραλύουν, γιατί η αγροτική τάξη είναι η κυριότερα παραγωγός τάξη αλλά συγχρόνως λόγω του πλήθους της και ο μεγαλύτερος καταναλωτής της όλης εθνικής παραγωγής.

Σκοπιμότητα της αγροτικής πίστης είναι να αποσπάσει τον αγρότη από τις επιφυλάξεις του και να τον πείσει να στραφεί σε ευρεία καλλιέργεια, εξουδετερώνοντας τους σχετικούς φόβους καταστροφής των καλλιεργειών του λόγω καιρικών ανωμαλιών και γεωργικών ασθενειών που βασανίζουν τον αγρότη. Αντίθετα με άλλους, η αγροτική πίστη επιζητείται από τον αγρότη με σκοπό να προωθήσει αυτός την καλλιέργεια βελτιώνοντας την έκταση, την ποιότητα και ποσότητα. Στις απόψεις όμως αυτές δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε. Καθ'εμάς υπάρχει ζήτηση και ανάγκη χρησιμοποίησης των κεφαλαίων στην γεωργία. Αυτή όμως εξυπηρετεί τρεις σκοπούς στηριζόμενοι σε τρεις διαφορετικούς μυθολογίας τύπους αγροτών στην Ελλάδα.

Ο πρώτος τύπος είναι και ο συνηδέστερος του χρεωμένου αγρότη. Ο αγρότης αυτός δεν μπορεί να συμμετέχει στα αγαθά του πολιτισμού και είναι αδύνατον να κάνει αποταμίευση.

Δεύτερος τύπος αγρότη είναι ο προοδευτικός. Οι αγρότες αυτού του τύπου μοχθούν περισσότερο για να αυξήσουν ποσοτικά τις ιδιοκτησίες τους. Σε αυτό τον τύπο υπάγονται και οι αγρότες επιχειρηματίες οι οποίοι νοικιάζουν αρκετούς αγρούς και τους εκμεταλλεύονται.

Τρίτος και σπάνιος τύπος είναι ο συντηρητικός τύπος που εφαρμόζει αυστηρή οικονομία και προστρέχει στην ζήτηση δανείων.

Μέσο των ανωτέρω τύπων αγροτών, διαγράψαμε την μεγάλη ανάγκη υπάρξεως πιστωτικών κεφαλαίων στην αγροτική τάξη.

Αρα για το συμφέρον της εθνικής οικονομίας πρέπει να υπάρχει η ποσοτική επάρκεια των κεφαλαίων αυτών για να κινηθεί η μηχανή της γεωργικής παραγωγής. Την σπουδαιότητα της αγροτικής πίστης πρέπει να την εξετάσουμε και με δεύτερο κριτήριο την κοινωνική σημασία της.

Από την άποψη αυτή προβάλλει η μεγάλη σημασία του ζητήματος. Γιατί η αγροτική πίστη αφορά τη μεγαλύτερη μερίδα του πληθυσμού σχεδόν κάθε χώρας. Για να ορθοποδήσει η αγροτική τάξη δεν έχει μόνο ανάγκη επαρκών κεφαλαίων αλλά και την συστηματική και ορδή ρύθμιση της αγροτικής πίστης. Η αγροτική πίστη είναι λεπτό ζήτημα και συνδέεται με το γεωργικό κλήρο, η δε κακή άσκησή της μπορεί να έχει οδυνηρές συνέπειες όπως την απώλεια γεωργικών ιδιοκτησιών που μέσω αυτής συνεπάγεται η εξαθλίωση της αγροτικής τάξης και έχει κακά επακόλουθα οικονομικά, κοινωνικά καθώς και πολιτικά.

Οι φορείς της Αγροτικής Πίστης ως την ίδρυση της Α.Τ.Ε.

Κατά το μέχρι της ίδρυσης της ΑΤΕ χρονικό διάστημα, πραγματοποιήθηκε επιχειρηματική τοποθέτηση κεφαλαίων στην ύπαιθρο ή ασκήθηκε αγροτική πίστη από φυσικά και νομικά πρόσωπα με διάφορη προέλευση, και χωρίς όμοιους αντικειμενικούς σκοπούς τα οποία είναι

1. Το ιδιωτικό κεφάλαιο (πλην ΕΤΕ)
2. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
3. Οι τοπικές Γεωργικές Τράπεζες
4. Οι συνεταιρισμοί

Στους παραπάνω φορείς άσκησης της Αγροτικής πίστης ως την ίδρυση της ΑΤΕ, θα γίνει ανάλυση ως προς τις τρεις περιόδους της ιστορικής εξέλιξης της αγροτικής πίστης στην Ελλάδα στο ακόλουθο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΓΕΝΙΚΑ

Ο καθηγητής κ. Ξεν.Ζολώτας, γράφοντας σχετικά με την άσκηση της αγροτικής πίστης στην Ελλάδα την διαιρεί σε τρεις περιόδους.

Από την σύσταση του κράτους μέχρι την ίδρυση των Γεωργικών Συνεταιρισμών και από την ίδρυση των Γεωργικών Συνεταιρισμών μέχρι και την ίδρυση της Αγροτικής Τράπεζας, και από εκείνο το σημείο μέχρι σήμερα.

Η επιτυχή αυτή διαίρεση πραγματοποιείται αρχίζοντας την ανάλυση από την πρώτη περίοδο 1821-1915 αφού πρώτα γίνει αναφορά στις τρεις προηγηθείσες εποχές, την Βυζαντινή, την υπό τους Φράγκους, την υπό τους Ενετούς και τέλος την υπό τους Τούρκους.

Κατά την Βυζαντινή περίοδο, σχεδόν ολόκληρη η καλλιεργούμενη έκταση της Ελλάδας ανήκε στους μεγάλους ιδιοκτήτες, οι δε Έλληνες αγρότες ήταν είδος δουλοπάροικων, απλώς κάτοχοι των αγρών, εισφέροντας στους κυρίους της γης ποσοστό από την συγκομιδή τους. Το Βυζαντινό αυτό σύστημα διατήρησαν και οι Φράγκοι, ενώ οι Ενετοί εφάρμοζαν άλλο σύστημα οι οποίοι θεωρούσαν την γη ιδιοκτησία της Ενετικής Πολιτείας, ενώ οι καλλιεργητές κατέβαλλαν βαρέα ενοίκια μεγάλο μέρος των οποίων διατίθεται για παραγωγικά έργα, για να αυξηθεί η απόδοση προς συμφέρον της ιδιοκτήτριας πολιτείας.

ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1821-1915)

1) ΤΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Α) ΙΔΙΩΤΕΣ ΔΑΝΕΙΣΤΕΣ

Επιχειρηματική τοποθέτηση κεφαλαίων στην ύπαιθρο ασκήθηκε έντονα από τους ιδιώτες δανειστές. Η ταύτιση του ιδιώτη δανειστή με αυτή του «τοκογλύφου» είναι ορδή. Ο ιδιώτης δανειστής σκοπό του είχε την εκμετάλλευση του αγρότη οφειλέτη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, χωρίς να ασκεί πίστη, προσέφερε και υπηρεσίες για έδωτε στην διάθεσή της διαρκώς κατεστραμμένης από τους πολέμους Ελληνικής οικονομίας, κεφάλαια τα οποία τοποθετούνταν στην παραγωγή προς όφελος της Εθνικής Οικονομίας. Σε συνδυασμό της πιστωτικής ενίσχυσης των αγροτών με την άσκηση άλλου διαμεσολαβητικού επαγγέλματος, οι ιδιώτες δανειστές εξασφάλιζαν όχι μόνο υψηλά επιτόκια αλλά και τεράστια κέρδη με την ιδιότητα

α) αγοραστών των γεωργικών προϊόντων των υπ'αυτών ενισχυμένων και β) προμηθευτών χρήσιμων ειδών για την οικιακή και επαγγελματική οικονομία των αγροτών.

Χαρακτηριστικός τύπος των ιδιωτών αυτών δανειστών ήταν ο τοπικός έμπορος, το «αφεντικό» και ο τσιφλικούχος, οι οποίοι έκαναν προμήθειες κεφαλαίων από τις τράπεζες (με την ιδιότητα των μεγάλων γεωργοκτηματιών) και στην συνέχεια κερδοσκοπούσαν επί της οικονομίας των αγροτικών πληθυσμών αποτελώντας τους φερέγγυους αγωγούς από τους οποίους εγίνοντο οι τοποθετήσεις των τραπεζών προς την ύπαιθρο.

Μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας και με την ίδρυση του Ελληνικού κράτους, ο Καποδίστριας θέσπισε αυστηρό νόμο κατά των ιδιωτών δανειστών (τοκογλύφων), με σκοπό την απελευθέρωση των αγροτικών μαζών από τους ζυγούς των τοκογλύφων.

Παρά την θέσπιση του νόμου αυτού όμως, η πολιτεία παραμελεί την εφαρμογή λογικού συστήματος άσκησης της αγροτικής πίστης για την προστασία της δοκιμαζόμενης αγροτικής τάξης. Η τοκογλυφία στην Ελλάδα διατηρήθηκε ως το 1930 και η εποχή αυτή αποτελεί «τον μισαίωνα της άσκησης της αγροτικής πίστης στην Ελλάδα».

B) ΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ (πλην ΕΤΕ)

Τοποθέτηση κεφαλαίων στην ύπαιθρο, ασκήθηκε κατά την ίδια περίοδο και από διάφορα τραπεζικά ιδρύματα όπως η ΕΤΕ, η Τράπεζα Αθηνών, η Ιονική Τράπεζα κ.α.

Από τα τραπεζικά αυτά ιδρύματα, η τοποθέτηση κεφαλαίων υπήρξε απολύτως επιχειρηματική και περιστασιακή, γενομένη μέσω τοπικών κυρίως εμπορευομένων, μεγαλοκτηματιών, ανάλογα με τα διαθέσιμα αυτών. Τα χορηγούμενα δάνεια των ιδρυμάτων αυτών δεν έχουν γίνει γνωστά αλλά κανένα από αυτά δεν άσκησε σοβαρά την αγροτική πίστη, στηριζόμενα σε επικερδές τοποθετήσεις που μόνο τους αποτέλεσμα ήταν η διαταραχή που επέφεραν στην αγροτική οικονομία και όχι η ωφέλεια αυτής.

2. Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τον Μάρτιο του 1841 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ) και οι λειτουργίες της άρχισαν τον Ιανουάριο του 1842. Η ΕΤΕ ιδρύθηκε σαν ιδιωτική επιχείρηση με συμμετοχή ξένων κεφαλαιούχων (μέτοχοι).

Την πιο αξιόλογη τοποθέτηση κεφαλαίων στην ύπαιθρο καθώς και την άξια προσοχής άσκηση αγροτικής πίστης ενέργησε μέχρι την ίδρυση της ΑΤΕ η Εθνική Τράπεζα. Η ΕΤΕ ως εμπορική τράπεζα έκανε διανομές μερισμάτων στους μετόχους της χωρίς την απόκλιση του παράγοντα του κέρδους από την εργασίας της.

Έγιναν προσπάθειες για τον καλύτερο δυνατό τρόπο της άσκησης της λειτουργίας της αγροτικής πίστης και παρείχε υπηρεσίες για την εξέλιξη της πίστης και της συνεταιριστικής κίνησης. Παράλληλα προς τις προσπάθειές της για την επέκταση του δεσμού των συνεταιρισμών και για την νομοθέτηση ειδικών κανόνων εξασφάλισης των χορηγήσεών της προέβη στην λήψη μέτρων. Το 1918 έγιναν τροποποιήσεις στο καταστατικό της για να έχει την ευχέρεια

αντικατάστασης της απαιτούμενης για τον δανεισμό δεύτερης υπογραφής του πιστούχου εγγυητού δί'υποθήκης, πράγμα που θα είχε ως αποτέλεσμα την διευκόλυνση των βραχέων τοποθετήσεων και θα εύρνε το στάδιο στα δάνεια μακράς προθεσμίας για την βελτίωση των κτημάτων, τα οποία ως τότε παρέχονταν επί τριετή προθεσμία και με προσωπική ασφάλεια.

Αποτέλεσμα αυτής της τροποποίησης αποτελεί και η μορφή των ανοικτών λογαριασμών για τις γεωργικές χορηγήσεις.

Η ΕΤΕ κατεκρίθει για την ικανότητα της άσκησης της αγροτικής πίστης γιατί

- α) τα χορηγούμενα δάνεια δεν ήταν επαρκή
- β) οι γεωργικές πιστώσεις κανονίζονταν μόνο βάση καλλιεργούμενων στρεμμάτων
- γ) έγινε αντικατάσταση των γραμματίων και των συμβολαίων προσωπικής πίστης με τα γεωργικά ενεχυρόγραφα

3. ΟΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Για την άσκηση της αγροτικής πίστης έγιναν σχετικές προσπάθειες και στην Ελληνική επαρχία η οποία αποτελεί το μικρό Ελληνικό βασίλειο. Το θέμα της αγροτικής πίστης δεν ήταν άγνωστο στην ελληνική επαρχία.

Είναι γνωστό ότι οι Τούρκοι πρώτοι εισήγαγαν την αγροτική πίστη. Έτσι ο Τούρκος αναμορφωτής πολιτικός Αχμέτ Μιδετ Πασάς ίδρυσε το 1863 στο Πιρότ της Σερβίας, το πρώτο «Τοπικό Ταμείο» και το 1864 στην βόρεια Βουλγαρία ιδρύθηκαν παρόμοια ταμεία στηριζόμενα στο σύστημα του αναγκαστικού Συνεταιρισμού.

Το 1883 στα τοπικά ταμεία έγινε αναδιοργάνωση και μετονομάσθηκαν σε «Κοινοφελή Ταμεία» και κατά το 1888 έγινε συγχώνευση αυτών σε ενιαίο οργανισμό, την Γεωργική Τράπεζα.

Από τα ταμεία αυτά και την γεωργική τράπεζα προήλθαν οι γεωργικές τράπεζες των βαλκανικών χωρών.

Η Ελλάδα κατά τις διαδοχικές εδαφικές επεκτάσεις της, λειτούργησε τις τοπικές γεωργικές τράπεζες στην Μακεδονία, Θράκη, Ήπειρο, Αιγαίο και Κρήτη (κοινοφελές ταμείο) τα ιδρύματα αυτά πάντα έκαναν προσπάθειες για την αναδιοργάνωση της Ελληνικής Γεωργίας.

Οι παραπάνω τοπικές γεωργικές τράπεζες αναγνωρίστηκαν από την Ελληνική πολιτεία κατά χρονολογία ως εξής

- Το κοινοφελές ταμείο Κρήτης το 1914/487
- Η Γεωργική Τράπεζα Μακεδονίας και Ηπείρου το 1915/603 η οποία υπέστη διάσπαση τον Νοέμβριο του 1925 και από αυτή ιδρύθηκαν τρεις ανεξάρτητες τράπεζες α) Μακεδονίας, β) Ηπείρου και γ) Θράκης

Οι τοπικές Γεωργικές Τράπεζες δεν κατόρθωσαν να εργαστούν ικανοποιητικά. Τον κύριο ρόλο εξακολουδούσε να έχει η ΕΤΕ. Η έλλειψη δράσεως οφείλεται εν μέρει στις ανώμαλες συνθήκες και στην καθυστέρηση του ανήκοντος σε αυτές ποσοστό από την φορολογία της δεκάτης και στην τοποθέτηση των κεφαλαίων σε ενυπόδηκα μακροπρόθεσμα δάνεια.

Το κοινοφελές Ταμείο Κρήτης εργάσθηκε πλέον αποδοτικά.

Κατά την ίδρυση της ΑΤΕ οι γεωργικές τράπεζες συγχωνεύθηκαν με την ΑΤΕ.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1915-1929)

Οι συνεταιριστικές οργανώσεις

Η αποτυχία στην Γαλλία σχετικά με την άσκηση της Αγροτικής Πίστεως δημιούργησε και στην Ελλάδα το σφαλισμένο αξίωμα ότι η άσκηση της αγροτικής πίστης είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Αντίθετα με το σύστημα των Συνεταιρισμών η αγροτική πίστη επιτυγχάνει την εφαρμογή της.

Οι Συνεταιρισμοί αποτελούνταν από ορισμένα πρόσωπα ευθυνόμενα μέχρι ενός ορισμένου ποσού όπου υπάρχει η λεγόμενη Περιορισμένη Ευθύνη, ακόμα συμβαίνει σπανιότερα οι συνεταιίροι να ευθύνονται απεριόριστα για τα δάνεια του Συνεταιρισμού οπότε έχουμε την απεριόριστη ευθύνη. Ανάλογα με τον σκοπό του Συνεταιρισμού διακρίνονται σε

- Καταναλωτικούς με σκοπό την χονδρική αγορά, την ελεύθερη τιμή ειδών διατροφής για τα μέλη
- Συνεταιρισμούς κοινής πωλήσεως προϊόντων
- Συνεταιρισμούς αγοράς πρώτων υλών
- Συνεταιρισμού απόκτησης ιδιοκτησίας κλπ

Κυριότερο όμως είδος Συνεταιρισμού είναι ο πιστωτικός συνεταιρισμός, οι οποίοι εμφανίζονται κυρίως το 1850 στην Γερμανία οργανωμένοι κατά δύο τρόπους λεπτομερειακής διαφοράς τους μεν «Λαϊκές Τράπεζες» και τους καθαρά γεωργικούς με το όνομα «Γεωργικά Ταμεία».

Οι συνεταιρισμοί υπάγονται συνήθως σε γενικότερες οργανώσεις τις ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών μέσω των οποίων αυξάνεται το κύρος τους και γενικότερα δε οι συνεταιρισμοί διακρίνονται σε

- Αστικούς και
- Γεωργικούς

ανάλογα με την τάξη που αντιπροσωπεύουν τα προστατευόμενα συμφέροντα.

Σήμερα ο δεσμός των Συνεταιρισμών έχει επεκταθεί σε όλες τις χώρες ενώ υπολογίζεται ότι λειτουργούν πάνω από 500.000 συνεταιρισμοί διαφόρων σκοπών.

Στην Ελλάδα από την εποχή της τουρκοκρατίας είναι γνωστό το σύστημα των συνεταιρισμών οι οποίοι φέρουν μεγάλο όφελος στα μέλη τους.

Παράλληλα με την πρόοδο των συνεταιρισμών, η ΕΤΕ εξήρχετο σε επαινετή άσκησης της αγροτικής πίστης και παραχωρεί δάνεια συστηματικά σε συνεταιρισμούς και σε φερέγγυους αγρότες.

Την ευρύτερη άσκηση της αγροτικής πίστης ενθάρρυναν τα γεωργικά ενεχυρόγραφα, τα οποία αποτελούν τρόπον αγροτικού δανεισμού επιτρεπόμενα μόνο σε συνεταιρισμούς. Κατά αυτή την περίοδο παράλληλα με την ΕΤΕ και τους συνεταιρισμούς την αγροτική πίστη ενθάρρυναν ευρύτητα και οι ιδιώτες αλλά και μεγάλη μερίδα εμπορικών τραπεζών.

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί είναι βεβαίως ευεργετικός δεσμός για τον αγροτικό κόσμο. Την εποχή αυτή 1915-1930 τιμάτε η ΕΤΕ γιατί βοηδούσε πρόθυμα στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών και δεμελιώθηκε το σύστημα της σωστής άσκησης της αγροτικής πίστης στην χώρα μας.

Η γρήγορα ανάπτυξη των συνεταιρισμών αλλά και τα διατηρούμενα προβλήματα όσον αφορά την δανειοδότηση του αγροτικού τομέα, επανέφεραν στο προσκήνιο την πρόταση ίδρυσης γεωργικής ή συνεταιριστικής τράπεζας και οι συζητήσεις και οι ζυμώσεις σχετικά με το θέμα αυτό συνεχίστηκαν μέχρι το 1929. Το 1927 η Οικουμενική Κυβέρνηση ύστερα από ενέργειες του Υπουργού Γεωργίας Αλ. Παπαναστασίου, ανέλαβε την δέσμευση για την ίδρυση γεωργικής τράπεζας. Η δέσμευση αυτή υλοποιήθηκε από την κυβέρνηση του Ελ. Βενιζέλου που με τον νόμο 4332/1929 ιδρύθηκε η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος (ΑΤΕ)

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1929 ως σήμερα)

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μετά την προεκτεθείσα εξέλιξη η πρακτική της ορθής άσκησης της αγροτικής πίστης στην Ελλάδα έφθασε σε ωριμότητα. Έτσι κατέστη αναγκαία η ίδρυση ενός επίσημου και αποκλειστικού οργάνου της αγροτικής πολιτικής του κράτους, ενός οργάνου ευρύτερης δυνατότητας χορήγησης αγροτικών δανείων τελειότερας εξυπηρέτησεως και ενισχύσεως της αγροτικής οικονομίας καθώς και της επικουρικής παρακολουθήσεως των αγροτικών ζητημάτων της χώρας μιας δηλαδή μεγάλης αγροτικής τραπεζής.

Ο οργανισμός αυτός θα απέβλεπε κατ'αρχήν στο ίδιο το όφελος της, θα ενέκρινε την φερεγγυότητα των αγροτών και τέλος θα παρείχε εγγυήσεις περί της δυνατότητας να παγιώσει ή να ασκήσει τελειότερα την αγροτική πίστη. Συγχρόνως θα ήταν κατώτερο της Ελληνικής Πολιτείας να μην παρακολουθήσει την διεδνή αντίληψη κατά την οποία οι Αγροτικές Τράπεζες είναι κρατικά όργανα, μη αποβλέποντα στο κέρδος αλλά σαν σκοπό έχουν την οικονομική προστασία του αγροτικού στοιχείου έστω και με δυσίες του κράτους. Και επί του σημείου αυτού αξίζει να αναφερθεί ότι η Γαλλία π.χ. διαθέτει τα κέρδη της συμμετοχής του κράτους κατά έτος στην Εκδοτική Τράπεζα της Γαλλίας δίχως τόκο για την ενίσχυση της αγροτικής πίστης. Η Γερμανία επίσης παρέχει στον Συνεταιρισμό αρκετά εκατομμύρια μάρκα για τον ίδιο σκοπό.

Ήταν δίκαιο λοιπόν το Ελληνικό κράτος να μην υστερήσει σε αυτή την κίνηση και παρά τις αμφιβολίες της η ΕΤΕ προχώρησε στην ίδρυση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος 4332/1929.

Στις 27 Ιουνίου 1929 υπεγράφη η τελική σύμβαση του Δημοσίου και της Εθνικής Τράπεζας για την σύσταση και την λειτουργία της ΑΤΕ. Η σύμβαση αυτή υποβλήθηκε στην Βουλή και στην Γερουσία υπό την κυβέρνηση του Ελ.Βενιζέλου.

Το κράτος θέλοντας να εξασφαλίσει τις τοποθετήσεις της Αγροτικής Τράπεζας και να εξασφαλίσει ακόμα μεγαλύτερες γεωργικές συναλλαγές περιχαράκωσε το Ίδρυμα αυτά με πολλά και διάφορα προνόμια. Με τον νόμο 5277 η ΑΤΕ κέρδισε προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα ενεχύρου αυτοδικαίως και αν ακόμα δεν υπήρχε τέτοια σύμβαση με τους οφειλέτες της των

οποίων τα γεωργικά προϊόντα, εργαλεία, αναγνωρίζονται σύμφωνα με τον νόμο ως ενεχυριασμένα στην ΑΤΕ έως ότου εξοφληθεί το δάνειο αυτών. Με το προνόμιο αυτό δικαίωμα της ορδό βεβαίως είναι να ασκεί η ΑΤΕ μόνο κατά των κακόπιστων οφειλετών της. Άλλο σπουδαίο προνόμιο το οποίο δόθηκε στην ΑΤΕ είναι ότι τα προς αυτήν χρέη δύναται να εισπράττονται επί την βάση του νόμου με είσπραξη δημοσίων προσόδων και με την προσωπική κράτηση του οφειλέτου αγρότη.

Η προσωπική κράτηση κατά του αγρότη επιβάλλεται σε δύο περιπτώσεις.

- 1) Όταν ο ασκών την πίστη έκανε κακή εκτίμηση της φερεγγυότητας του αγρότου, οπότε δεν είναι σωστό να οδηγήσει τον οφειλέτη στην φυλακή
- 2) Επίσης όταν χάρη των καιρικών συνθηκών καταστράφηκε η σοδειά του αγρότη οπότε εκείνος έχει ανάγκη προστασίας και όχι φυλάκισης.

Οι συνέπειες της προσωποκράτησης του αγρότη είναι

- α) κοινωνικές
- β) οικονομικές
- γ) πολιτικές

Εκτός των δύο προνομίων που αναφέρθηκαν πριν, η ΑΤΕ έχει και άλλα όπως π.χ. ατέλεια χαρτοσήμου, ατέλεια εγγραφής υποθηκών. Είναι βεβαίως γεγονός ότι με την ίδρυση της ΑΤΕ η αγροτική πίστη στην Ελλάδα ασκείται τελικά και με συνεχές συνεταιριστικής οργάνωσης και την βελτίωση των όρων διεξαγωγής των γεωργικών εργασιών και των διεθνών συναλλαγών επί ελληνικών γεωργικών προϊόντων.

Ειδικότερα ο σκοπός της Αγροτικής Τράπεζας διαγράφεται δια του νόμου 4322 ως εξής

1. Παροχή δανείων στους γεωργικούς συνεταιρισμούς κυρίως ή άλλους οργανισμούς οι οποίοι εξυπηρετούν την γεωργία ή σε μεμονωμένους αγρότες για την καλύτερη διεξαγωγή των γεωργικών επιχειρήσεων.
2. Προμήθεια χρήσιμων για την γεωργία ειδών και διάθεση αυτών ή μετρητοίς ή επί πιστώσει σε ενώσεις Συνεταιρισμών ή Γεωργικούς συνεταιρισμούς ή σε μεμονωμένους αγρότες ή η παροχή σε αυτούς εγγυητικών επιστολών για την επί πιστώσει προμήθεια των γεωργικών εργαλείων, χημικών, λιπασμάτων κλπ.
3. Διευκόλυνση των υπό των συνεταιριστικών οργανώσεων από κοινού αποθηκεύσεως, επεξεργασίας και πώλησεως γεωργικών προϊόντων στις αγορές του εσωτερικού και εξωτερικού.
4. Ενίσχυση της διάδοσης μεθόδων καλλιέργειας με την παροχή οδηγιών
5. Συστηματοποίηση της εμπορικής προσφοράς και διαπραγματεύσεως των γεωργικών προϊόντων για λογαριασμό παραγωγών συνεταιριζομένων ή μη.

Τα κεφάλαια και οι πιστώσεις της ιδρυθείσης Αγροτικής Τράπεζας ανέρχονται στο ποσό των 1,950,000,000 και σχηματίσθηκαν ως εξής

Προικοδότηση Ελληνικού Κράτους	950,000,000
Υπεραξία μετοχών Τραπεζής Ελλάδος	40,000,000
Γεωργικές εισφορές	20,000,000
Πιστώσεις Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος	850,000,000
Σύνολο	1,950,000,000

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ Α.Τ.Ε.
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Διοικητής

Υποδιοικητής

Υποδιοικητής

Υποδιεύθυνση Διοίκησης

Διεύθυνση
Αγροτικής Πίστης

Διεύθυνση
Γεωργικών Βιομητιών

Διεύθυνση
Συνεταιρισμών

Διεύθυνση
Φυτικής Παραγωγής

Διεύθυνση
Ζωικής Παραγωγής

Διεύθυνση
Οργάνωσης

Διεύθυνση
Οικονομικών Υπηρεσιών

Διεύθυνση
Μηχανογράφησης

Διεύθυνση
Επιθεώρησης

Διεύθυνση
Προσωπικού

Διεύθυνση
Νομικών Υπερεσιών

Διεύθυνση
Τεχνικών Έργων

Διεύθυνση
Μελετών & Προγ/σμού

Διεύθυνση Διαθεσιμών &
Διεθνών Σχέσεων

Διεύθυνση
Τραπεζικών Εργασιών

Διεύθυνση
Κεντρικού Καταστήματος

Υποδιεύθυνση
Προμηθειών

Υποδιεύθυνση
Εκπαίδευσης & Επιμόρφωσης

214 Καταστήματα

32 Γεωτεχνικής
Επιθεωρήσεις

32 Επιθεωρήσεις
Συνεταιρισμών

219 Θυρίδες

5 Γραφεία
Αντιπροσωπείας

ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η ΑΤΕ διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο και ανώτατο εκτελεστικό όργανο αυτού είναι ο Διοικητής, ο οποίος έχει αρμοδιότητες και δικαιώματα όπως καθορίζονται από τους νόμους του καταστατικού και του Οργανισμού της ΑΤΕ. Τον απόντα Διοικητή αναπληρώνει ο Υποδιοικητής.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

Στην αρμοδιότητα της παραπάνω Διεύθυνσης ανήκει η άσκηση της αγροτικής πίστης για την ενίσχυση, προστασία και βελτίωση των όρων της αγροτικής παραγωγής (γεωργικής, δασικής, κτηνοτροφικής, βιοτεχνικής και αλιευτικής)

Η παραπάνω Διεύθυνση περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα στα οποία ανήκουν ανάλογες αρμοδιότητες.

- α) Τμήμα βραχυπρόθεσμων δανείων
- β) Τμήμα δανείων μέσης και μακράς προθεσμίας
- γ) Τμήμα χρηματοδότησης γεωργικών οργανισμών και οργανώσεων
- δ) Τμήμα ειδικών δανειοδοτήσεων
- ε) Τμήμα αλιείας και αναπτυξιακών προγραμμάτων
- στ) Τμήμα ρευστοποίησης
- ζ) Τμήμα πιστωτικών εργασιών γενικής φύσης
- η) Τμήμα εμπορικών πληροφοριών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η άσκηση της πίστης που αφορά την ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμό και λειτουργία των γεωργικών βιομηχανιών, όπως η συντήρηση και εμπορία παραγόμενων απ' αυτές προϊόντων.

Η Διεύθυνση αυτή περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα

- α) Τμήμα χρηματοδοτικού προγράμματος και συντονισμού επενδύσεων
- β) Τμήμα φορέων γεωργικών συνεταιρισμών
- γ) Τμήμα ρευστοποίησης
- δ) Τμήμα βιομηχανιών γάλακτος
- ε) Τμήμα βιομηχανιών κρέατος και κτηνοτροφών
- στ) Τμήμα βιομηχανιών δενδροκομικών προϊόντων
- ζ) Τμήμα βιομηχανιών προϊόντων αμπέλου
- η) Τμήμα βιομηχανιών ελαιοκομικών προϊόντων
- θ) Τμήμα βιομηχανιών ξύλου, αλιείας και λοιπών
- ι) Τμήμα βιομηχανιών γύχους - συσκευαστηρίων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η άσκηση ελέγχου και εποπτείας των πάσης φύσεως και μορφής πρωτοβαθμίων και δευτεροβάθμιων Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Η παραπάνω διεύθυνση περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα

- α) Τμήμα ίδρυσης και νομιμοποίησης Συνεταιριστικών οργανώσεων
- β) Τμήμα Γεωργικών Συνεταιρισμών
- γ) Τμήμα Αλιευτικών, Δασικών και Βιοτεχνικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων
- δ) Τμήμα ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών και οργανώσεων φορέων Γεωργικών Βιομηχανιών
- ε) Τμήμα κοινοπραξιών και κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η από γεωργοοικονομικής απόψεως μελέτη των αγροτικών εκμεταλλεύσεων για την αποτελεσματική άσκηση της πίστης και η γνωμάτευση σε αιτήσεις παροχής δανείων που αφορούν τους κλάδους φυτικής παραγωγής.

Η Διεύθυνση αυτή περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα

- α) Τμήμα δενδροκομίας
- β) Τμήμα κηπευτικών και λυθοκομίας
- γ) Τμήμα φυτών μεγάλης καλλιέργειας και βιομηχανικών φυτών
- δ) Τμήμα υποστήριξης επενδυτικών πρωτοβουλιών του πρωτογενή τομέα
- ε) Τμήμα εκμηχάνισης της γεωργίας και βελτιώσεων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η παρακολούθηση της εξέλιξης μεθόδων βελτίωσης και αύξησης της ζωικής παραγωγής και η γνωμάτευση σε αιτήσεις παροχής δανείων που αφορούν τους κλάδους της ζωικής παραγωγής.

Η παραπάνω Διεύθυνση περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα

- α) Τμήμα κτηνοτροφίας μηρυκαστικών
- β) Τμήμα Κτηνοτροφίας Μονογαστρικών (χοιροτροφίας-πτηνοτροφίας)
- γ) Τμήμα αλιείας
- δ) Τμήμα δασών και βιοτεχνίας
- ε) Τμήμα κτηνιατρικής
- στ) Τμήμα προώθησης επενδύσεων στον πρωτογενή αγροτικό τομέα και τη βιοτεχνία με κεφάλαια Ευρωπαϊκής Τράπεζας επενδύσεων και άλλων χρηματοδοτικών οργανισμών του εξωτερικού

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η οργανωτική υποστήριξη της τράπεζας και των μονάδων της, η βελτίωση των διαδικασιών της τράπεζας και του πληροφοριακού συστήματος, η σύνταξη μελετών οργάνωσης, η κατάρτιση προγράμματος τεχνολογικής υποστήριξης των μονάδων με σύγχρονο μηχανοργανωτικό εξοπλισμό όπως η κριτική αξιολόγηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τις μονάδες της τράπεζας.

Η Διεύθυνση αυτή περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα

- α) Τμήμα οργάνωσης και λειτουργίας
- β) Τμήμα ανάπτυξης και λειτουργίας δικτύου
- γ) Τμήμα τεχνολογίας και εξοπλισμού
- δ) Τμήμα πληροφοριακών συστημάτων
- ε) Τμήμα διαδικασιών και μεθόδων
- στ) Τμήμα κωδικοποίησης και εντύπων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η λογιστική παρακολούθηση όλων των εργασιών της τράπεζας, η κοστολόγηση αυτών και η κατάρτιση προϋπολογισμού και ισολογισμού κάθε οικονομικής χρήσης.

Η Διεύθυνση αυτή περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα

- α) Τμήμα γενικού λογιστηρίου
- β) Τμήμα προϋπολογισμού και δαπανών λειτουργίας
- γ) Τμήμα φορολογικών θεμάτων
- δ) Τμήμα ανάλυσης και ελέγχου λογαριασμών
- ε) Τμήμα κεφαλαίων και χρηματοοικονομικής ανάλυσης
- στ) Τμήμα διοικητικής λογιστικής (κοστολόγησης)
- ζ) Τμήμα περιουσίας

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει γενικότερα η παρακολούθηση της εξέλιξης και της κίνησης του προσωπικού, όπως και η επιμόρφωση και εκπαίδευση αυτού.

Η Διεύθυνση προσωπικού περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα

- α) Τμήμα μεταβολών προσωπικού
- β) Τμήμα εργασιακών υποθέσεων και συμβουλίων
- γ) Τμήμα απασχόλησης προσωπικού
- δ) Τμήμα πρωτοκόλλου, διεκπεραίωσης και αρχείου
- ε) Τμήμα οικονομικών θεμάτων προσωπικού
- στ) Τμήμα προγραμματισμού ανθρώπινου δυναμικού
- ζ) Τμήμα ασφάλειας και διακίνησης χρημάτων και αξιών
- η) Τμήμα προσωπικού υπηρεσιακών μονάδων λεκανοπεδίου Αττικής

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η άσκηση τακτικού και έκτακτου οικονομικού, λογιστική, διαχειριστικού ελέγχου στις υπηρεσίες της τράπεζας και περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα.

- α) Τμήμα επιθεώρησης
- β) Τμήμα επεξεργασίας φύλλων ελέγχου
- γ) Τμήμα επιθεώρησης φορέων (εταιρειών και κοινοπραξιών που μετέχει η τράπεζα)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει κάθε εργασία που έχει σχέση με τις καταθέσεις σε δραχμές, η ανάπτυξη και άλλων μορφών τραπεζικών εργασιών και περιλαμβάνει τα εξής τμήματα

- α) Τμήμα καταθέσεων σε δραχμές
- β) Τμήμα κίνησης κεφαλαίων και αξιών
- γ) Τμήμα ανάπτυξης τραπεζικών εργασιών
- δ) Τμήμα δημοσίου
- ε) Τμήμα μεγάλων πελατών
- στ) Τμήμα εργασιών δημοσίου από κοινοτικούς πόρους
- ζ) Τμήμα διαχείρισης κοινοτικών διαρθρωτικών κανονισμών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η παροχή σύγχρονης μηχανογραφικής εξυπηρέτησης στις επιτελικές και παραγωγικές μονάδες της τράπεζας και των οργανισμών αρμοδιότητας της ΑΤΕ, περιλαμβάνει δε τα τμήματα

- α) Τμήμα ανάλυσης συστημάτων ON-LINE
- β) Τμήμα εφαρμογών κεντρικού συστήματος
- γ) Τμήμα εφαρμογών αυτόνομων συστημάτων
- δ) Τμήμα τεχνικής υποστήριξης
- ε) Τμήμα λειτουργιών ηλεκτρονικού υπολογιστή
- στ) Τμήμα ελέγχου στοιχείων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η κατάρτιση, η έγκριση των μελετών κατασκευής, επέκτασης, συμπλήρωσης ή επισκευής κτιρίων και λοιπών εγκαταστάσεων της τράπεζας όπως και των κτιρίων και εξοπλισμό των γεωργικών βιομηχανιών.

Η Διεύθυνση αυτή περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα

- α) Τμήμα κτιρίων ΑΤΕ
- β) Τμήμα αρχιτεκτονικών μελετών

- γ) Τμήμα μελετών έργων πολιτικού μηχανικού
- δ) Τμήμα μηχανολογικών μελετών
- ε) Τμήμα κατασκευών οικοδομικών έργων
- στ) Τμήμα κατασκευών μηχανολογικών εγκαταστάσεων
- ζ) Τμήμα ελέγχου και παραλαβών έργων
- η) Τμήμα τεχνικών έργων Βόρειας Ελλάδος

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η παρακολούθηση των εξελίξεων στον αγροτικό τομέα, η προώθηση του προγράμματος μελετών σε θέματα οικονομικά, δεσμικά, κοινωνιολογικά, η εκποίηση μελετών, η αξιοποίηση στατιστικών στοιχείων και ο συντονισμός των εργασιών για την κατάρτιση του προγράμματος δράσης της τράπεζας.

Η παραπάνω Διεύθυνση περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα

- α) Τμήμα στατιστικής
- β) Τμήμα συστημάτων αγροτικής πίστης
- γ) Τμήμα αγροτικής παραγωγής και τεχνολογίας
- δ) Τμήμα προγραμματισμού
- ε) Τμήμα διεθνών σχέσεων
- στ) Τμήμα τραπεζικού συστήματος
- ζ) Τμήμα πρόβλεψης
- η) Τμήμα επενδυτικών πρωτοβουλιών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η εξασφάλιση κεφαλαίων και πιστώσεων από το εξωτερικό, η ανάπτυξη σχέσεων και συνεργασίας επί θεμάτων που ενδιαφέρουν την τράπεζα με το εξωτερικό και οι εργασίες συναλλάγματος.

Η Διεύθυνση αυτή περιλαμβάνει τα εξής τμήματα

- α) Τμήμα προγραμματισμού και ανάπτυξης εργασιών σε συνάλλαγμα
- β) Τμήμα καταθέσεων και λοιπών τραπεζικών εργασιών σε συνάλλαγμα
- γ) Τμήμα σχέσεων με ανταποκριτές
- δ) Τμήμα SWIFT και επικοινωνιών
- ε) Τμήμα εισαγωγών - εξαγωγών
- στ) Τμήμα διαπραγμάτευσης συναλλάγματος
- ζ) Τμήμα ελέγχου εργασιών σε συνάλλαγμα
- η) Τμήμα FACTORINE

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η δικαστική διαχείριση των υποθέσεων της τράπεζας και γενικά η γνωμοδότηση σε κάθε θέμα νομικής φύσης.

Η Διεύθυνση περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα

- α) Τμήμα διεξαγωγής δικών και συμβάσεων
- β) Τμήμα γνωμοδοτήσεων και νομιμοποιήσεων
- γ) Τμήμα νομικών μελετών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Διεύθυνσης ανήκει η συγκέντρωση πράξεων εκτελεστικών εργασιών της τράπεζας από την Ελλάδα που διεξάγονται με την μεσολάβηση των κεντρικών υπηρεσιών ή διεκπεραιώνονται από αυτές, η εκτέλεση εργασιών γενικά καταθέσεων, κίνησης κεφαλαίων, αξιών και εγγυητικών επιστολών, αγοράς και πώλησης συναλλάγματος, εισαγωγών και εξαγωγών, συναλλαγών με το δημόσιο, οργανισμούς, οργανώσεις και των χρηματοδοτήσεων αυτών.

Η παραπάνω Διεύθυνση περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα

- α) Τμήμα χορηγήσεων
- β) Τμήμα Τεχνικοοικονομικό
- γ) Τμήμα καταθέσεων σε δραχμές
- δ) Τμήμα κίνησης κεφαλαίων και αξιών
- ε) Τμήμα εκτέλεσης εξαγωγών
- στ) Τμήμα εκτέλεσης εισαγωγών
- ζ) Τμήμα αγοράς και πώλησης συναλλάγματος
- η) Τμήμα λογιστηρίου συναλλάγματος
- θ) Τμήμα γραμματείας
- ι) Τμήμα γενικού λογιστηρίου και ελέγχου
- ια) Τμήμα κεντρικού ταμείου

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στην αρμοδιότητα αυτής της Υποδιεύθυνσης ανήκει η συγκέντρωση των αναγκαίων στοιχείων για την ενημέρωση του Διοικητή επί όλων των υποθέσεων της τράπεζας.

Η υποδιεύθυνση διοίκησης περιλαμβάνει τα ακόλουθα τμήματα

- α) Τμήμα γραμματείας
- β) Τμήμα δημοσίων σχέσεων
- γ) Τμήμα τεκμηρίωσης και προπαρασκευής έργου Διοίκησης

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Η Υποδιεύθυνση αυτή είναι αρμόδια για την διενέργεια κάθε είδους προμηθειών (π.χ. επίπλων και κατασκευών μηχανολογικού κλπ εξοπλισμού) και περιλαμβάνει τα εξής τμήματα

- α) Τμήμα προγράμματος προμηθειών και προμήθειας εξοπλισμού της ΑΤΕ
- β) Τμήμα συντήρησης μηχανοργανωτικού εξοπλισμού
- γ) Τμήμα υλικού και εκτυπώσεων
- δ) Τμήμα λογαριασμών και διαχείρισης αποθηκών

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Στην αρμοδιότητα της παραπάνω υποδιεύθυνσης ανήκει

α) Η εφαρμογή εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων και η μέριμνα για την υλοποίησή τους

β) Η διαμόρφωση πλαισίων εκπαιδευτικής πολιτικής της τράπεζας

γ) Η συνεχής βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού της τράπεζας και η διεύρυνση του μορφωτικού επιπέδου των εργαζομένων, και

δ) Η λειτουργία της βιβλιοθήκης

Η υποδιεύθυνση αυτή περιλαμβάνει τα εξής τμήματα

α) Τμήμα επαγγελματικής εκπαίδευσης

β) Τμήμα ειδικής επιμόρφωσης

γ) Τμήμα εκπαίδευσης εξωτραπεζικών στελεχών

δ) Τμήμα βιβλιοθήκης

ε) Τμήμα διοικητικής υποστήριξης και μέριμνας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο χαρακτήρας της ΑΤΕ

Η ίδρυση της Αγροτικής Τράπεζας δεν ήταν μόνο η πραγματοποίηση ενός παλαιού και ζωντανού πόδου του αγροτικού λαού. Είναι ουσιαστικότερα το ίδρυμα στο οποίο θα συγκεντρωνόταν κάθε μέριμνα και κάθε μέτρο για την καλύτερευση της αγροτικής και εθνικής οικονομίας μέσω των χρηματοδοτήσεων εγγειοβελτιωτικών έργων κλπ για λόγους άρα κοινωνικούς και οικονομικούς. Ως εκ τούτου, δύναται κανείς να πει ότι η τράπεζα συνιστά «κοινωνικό οργανισμό» ή «δεσμό» ο οποίος αφορά την μεγαλύτερη τάξη των αγροτών.

Το κράτος και ο νομοθέτης επενέβησαν στην σφαίρα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας (την τραπεζική) για λόγους κοινωνικής ανάγκης, για να αποσπάσουν τους χωρικούς από τους εκμεταλλευτές τους, αισθανόμενοι κυρίως το κράτος, ότι το ίδιο θα ήταν ακατάλληλο για την πιστωτική αυτή εργασία, ίδρυσε τον «αυτόνομο και κοινωφελή αυτό τραπεζικό οργανισμό ο οποίος σύμφωνα με το άρθρο 1 του ιδρυτικού αυτής νόμου 4332/1929 χαρακτηρίζεται, μέσα στα πλαίσια της υφιστάμενης τραπεζικής νομοθεσίας.» Τον οργανισμό αυτό τον προικοδότησε και τον εξόπλισε με ειδικά προνόμια, για να αντεπεξέλθει στο ασύμφορο από οικονομικής απόψεως έργο του.

Πράγματι το ίδρυμα αυτό εάν δεν ελάμβανε την μορφή της τράπεζας και δεν δρούσε όπως αυτή, με ελάχιστα έστω κέρδη, θα ήταν αδύνατο να επιζήσει ως οικονομικός οργανισμός, θα είχε δε την ανάγκη της διαρκούς κρατικής ενίσχυσης.

Η ΑΤΕ όμως διαφέρει από τις άλλες τράπεζες εξαιτίας του κύριου σκοπού της ως πιστωτικού ιδρύματος και του κοινωφελούς της έργου που είναι

- α) Η ενίσχυση της συνεταιριστικής ιδέας και συνεταιριστικών οργανώσεων
- β) Η εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας προς όφελος πάντα της γεωργίας
- γ) Η ανέγερση αποθηκών για τις συνεταιριστικές οργανώσεις
- δ) Η διαπαιδαγώγηση των αγροτικών μελών κλπ

Κατά την οικονομική έννοια του όρου, οι τράπεζες δεν είναι τίποτε άλλο παρά οι έμποροι του χρήματος που μεσολαβούν μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης αυτού, άρα είναι κατ'εξοχήν «κερδοσκοπικοί, εμπορικής φύσεως οργανισμοί. Σύμφωνα με το άρθρο 10 του νόμου 5073/1931 «περί ανωνύμων εταιρειών και τραπεζών» τον ειδικό τίτλο της τράπεζης δικαιούνται να λάβουν οι επιχειρήσεις οι οποίες ανεξαρτήτων άλλων σκοπών δέχονται καταθέσεις χρημάτων ή άλλων αξιών. Κατά το άρθρο 11 ιδίου νόμου, η νόμιμος μορφή τραπεζικής επιχειρήσεως στην Ελλάδα είναι η ανώνυμος εταιρεία.»

Ο χαρακτηρισμός της ΑΤΕ ως «τράπεζης» δεν είναι τυπικός. Ο κυριότερος χαρακτήρας του ιδρύματος είναι τραπεζικός, λόγω της φύσεως των εργασιών της, που σύμφωνα με το άρθρο 1 του καταστατικού της είναι οι εξής

- α) Ασκει την αγροτική πίστη σε όλες της τις μορφές
- β) Δέχεται πάσης φύσεως καταθέσεις (ζήτηση χρήματος)

- γ) Παρέχει παντός είδους δάνεια με τόκο (προσφορά χρήματος)
- δ) Εκδίδει εγγυητικές επιστολές
- ε) Ενεργεί ασφαλιστικές εργασίες
- στ) Ιδρύει εταιρείες με σκοπό την εμπορία και διάθεση των αγροτικών προϊόντων
- ζ) Δημιουργεί αποδεματικό κεφάλαιο

Ο τραπεζικός χαρακτήρας του ιδρύματος αυτού εκτός από νομικής απόγυεως, είναι όχι μόνον από τον τυπικό ορισμό της μορφής της, αλλά και από άλλες διατάξεις του καταστατικού της (άρθρο 14 του ΝΔ 17-7-29 περί ανωνύμων εταιρειών) κλπ.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η ΑΤΕ είναι πράγματι τραπεζικός οργανισμός, ανεξάρτητα από τον τυπικό της χαρακτηρισμό ως τράπεζα. Θα πρέπει να διακρίνουμε το νομικό της πρόσωπο από τις άλλες τραπεζικές επιχειρήσεις των οποίων η μοναδική επιδίωξη είναι το κέρδος.

Η ιδρυτική ιδιομορφία της ΑΤΕ σε σχέση με άλλες εμπορικές τράπεζες έγκειται κύρια στο γεγονός ότι καλύπτει έγκαιρα και ικανοποιητικά τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες του αγροτικού τομέα.

Εφόσον η Αγροτική Τράπεζα ασκεί λειτουργίες ξένες προς την αποστολή του κράτους, κοινής συνήθως ωφέλειας, και εφόσον οφείλει την γέννησή της στην επιταγή της πολιτείας, είναι οργανισμός ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ όμως ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ.

Ο «επιχειρησιακός» χαρακτήρας της ΑΤΕ

Σχέση κράτους και ΑΤΕ

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το τραπεζικό αυτό ίδρυμα, δεν χαρακτηρίζεται από τον νόμο απλώς κοινωφελές, αλλά αποβλέπει και κατ' ουσίαν προς την κοινή ωφέλεια. Συνεστάθει και λειτουργεί σαν τράπεζα για να μπορεί να επιζήσει ως οικονομικός οργανισμός, μη επικαλούμενος την διαρκή οικονομική ενίσχυση του κράτους.

Το έργο του όμως και ο τρόπος ασκήσεως του δεν παύει να είναι κοινωφελής. Δεν αποβλέπει σε κέρδη, δεν έχει μετόχους, δεν διανέμει μερίσματα, ελέγχεται και εποπτεύεται από το κράτος. Διοικείται από όργανα εκλεγμένα μεταξύ των ανωτάτων λειτουργών του Δημοσίου, των επιστημονικών ιδρυμάτων και εκπροσώπων του αγροτικού κόσμου. Επιπλέον λείπει από τους κόλπους της το στοιχείο του κέρδους, το οποίο χαρακτηρίζει το ιδιωτικό κεφάλαιο. Η οικονομική έννοια του όρου επιχείρηση είναι στενά συνδεδεμένη με το κέρδος. Η τράπεζα πραγματοποιεί βεβαίως κέρδη, για την κάλυψη των διαχειριστικών της εξόδων και για την αντιμετώπιση των δημιουργημένων επισφαλών απαιτήσεων, δεν προσβλέπει όμως σε αυτά. Αυτό δεν σημαίνει ότι η ΑΤΕ αποτελεί φιλανθρωπικό ίδρυμα ή υπηρεσία διανομής κεφαλαίων ή ίδρυμα της αγροτικής οικονομίας.

Η ΑΤΕ θεωρείται «επιχείρηση» υπό την νομική μόνο έννοια του όρου γιατί ασκεί τραπεζικές εργασίες και αμφισβητείται μόνο η ιδιότητά της αυτή, από της απόγυεως της οικονομικής έννοιας του όρου «επιχείρηση» εφόσον δεν αποβλέπει σε κέρδη (επομένως εξαιτίας της φύσεως της αυτής απαλλάσσεται των φορολογικών ή άλλων υποχρεώσεων της- αλλά στην εξυπηρέτηση των αγροτών.

Είναι το κύριο όργανο εφαρμογής και υλοποίησης των στόχων της κρατικής πολιτικής στον αγροτικό χώρο και συνεπώς η στρατηγική ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της αποτελεί τμήμα της κρατικής αγροτικής στρατηγικής, που και αυτή με την σειρά της είναι μέρος της γενικότερης κρατικής οικονομικής πολιτικής. Κατά συνέπεια η φιλοσοφία και οι μεγάλες επιλογές της κρατικής πολιτικής καθορίζουν τους άξονες και δίνουν το στίγμα και τους στόχους της πολιτικής της τράπεζας.

Εφόσον αυτός είναι ο ρόλος της τράπεζας, είναι αυτονόητο ότι οι δραστηριότητές της πρέπει να αναπτύσσονται έτσι ώστε να συμβάλλουν κατά τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο στην εξασφάλιση των προϋποθέσεων και την διαμόρφωση των παραγόντων εκείνων που υποβοηθούν και επιτυγχάνουν την αναπτυξιακή διαδικασία στον αγροτικό τομέα και την Εθνική Οικονομία γενικότερα. Η επιτυχής άσκηση επομένως της αγροτικής πίστης προϋποθέτει την συνεχή και εποικοδομητική συνεργασία της ΑΤΕ με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες που είναι επιφορτισμένες με την κατάρτιση του γεωργικού προγράμματος της χώρας.

Η συνεργασία αυτή είναι πολύμορφη και προβλέπεται από τον καταστατικό νόμο της τράπεζας και γίνεται σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας της ΑΤΕ τόσο στο κέντρο όσο και στην περιφέρεια.

Οι στενές όμως σχέσεις του κράτους και της αγροτικής τράπεζας δεν επηρεάζουν τον χαρακτήρα αυτής ως αυτόνομου οργανισμού. Οι σχέσεις αυτές είναι τόσο στενές ώστε να δύναται το υπουργείο Γεωργίας και η τράπεζα να ποιούνται χρήση των υπηρεσιών τους αμοιβαία.

Όλες οι προς την Αγροτική Τράπεζα ανακοινώσεις του υπουργείου Γεωργίας οι οποίες αφορούν το Γεωργικό πρόγραμμα, έχουν κατά κανόνα χαρακτήρα γενικών κατευθυντηρίων γραμμών, χωρίς να παίρνουν την μορφή επιταγών και οδηγιών αναφερομένων στον τρόπο εκτέλεσεως των προσφερομένων μέτρων, γιατί αυτά αποτελούν ακριβώς τον κύκλο των καθηκόντων της τράπεζας η οποία αποτελεί «αυτόνομο τραπεζικό οργανισμό».

Από την παραπάνω ανάπτυξη της νομικής μορφής του οργανισμού της τραπεζής, ανακύπτει η φύση και ο χαρακτήρας αυτής.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι η ΑΤΕ ως νομικό πρόσωπο είναι «Τραπεζικός οργανισμός», «αυτόνομος», «κοινοφελής», «επιχείρηση» υπό την νομική μόνο του όρου έννοια, οι δε δημιουργημένες σχέσεις αυτής διέπονται από το «ιδιωτικό δίκαιο». Από άποψη δε προελεύσεως είναι κρατικός οργανισμός που οφείλει την ύπαρξή του στην επιταγή της Πολιτείας.

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Α.Τ.Ε.

Θεμελιώδεις σκοποί της συνεταιριστικής πολιτικής της ΑΤΕ

Μεταξύ των καταστατικά καθορισμένων θεμελιωδών σκοπών λειτουργίας της ΑΤΕ είναι και η ενίσχυση της συνεταιριστικής κίνησης.

Για να επιτύχει ο σκοπός αυτός η Τράπεζα χορηγεί στους συνεταιρισμούς δάνεια κάθε μορφής για την

- α) Καλύτερη διενέργεια των γεωργικών τους εργασιών
- β) Προμήθεια ειδών που είναι χρήσιμα στην γεωργία
- γ) Παροχή εγγυητικών επιστολών για προμήθεια γεωργικών εφοδίων
- δ) Από κοινού αποθήκευση, επεξεργασία και πώληση γεωργικών προϊόντων
- ε) Συγκέντρωση και διαχείριση γεωργικών προϊόντων και
- στ) Ίδρυση, εκμετάλλευση εγκαταστάσεων επεξεργασίας και συντήρησης γεωργικών προϊόντων.

Επίσης ενδιαφέρεται για την τόνωση του συνεταιριστικού πνεύματος μεταξύ των αγροτών και για την βελτίωση της λειτουργίας των Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Με την ειδική εποπτική υπηρεσία που διαθέτει, συμβουλεύει υποβοηθά και εποπτεύει τις Οργανώσεις για να λειτουργούν ευρυθμότερα και να αποδίδουν παραγωγικότερα για την Εθνική Οικονομία.

Η άσκηση της πίστης από την ΑΤΕ για την υποβοήθηση της Συνεταιριστικής κίνησης

Για να υλοποιήσει η ΑΤΕ τις δεμελιώδεις αυτές αρχές για την προαγωγή της συνεταιριστικής κίνησης φροντίζει

- α) Να μεταχειρίζεται προνομιακά τους Συνεταιρισμούς κατά την άσκηση της πίστης δίνοντας σ' αυτούς το προβάδισμα απέναντι των μεμονωμένων παραγωγών
- β) Να αντιμετωπίζει με ευρύτητα τα δανειοδοτικά θέματα των μελών των Συνεταιρισμών
- γ) Να περιορίζει στο ελάχιστο τις προβλεπόμενες διασφαλίσεις των δανείων τους

Η συμβολή της ΑΤΕ στην ρευστοποίηση των απαιτήσεων των συνεταιριστικών οργανώσεων

Παράλληλα με τα όσα πιο πάνω αναφέρθηκαν, η τράπεζα καταβάλλει κάθε προσπάθεια για την ρευστοποίηση των απαιτήσεων των Συνεταιριστικών οργανώσεων ανεξάρτητα από το είδος ή την πηγή από την οποία προέρχονται.

Δείχνει την ίδια επιμέλεια για την ρευστοποίηση αυτών που δείχνει και για τις δικές της απαιτήσεις.

Εάν τα οικονομικά του αγρότη δεν επαρκούν για την εξόφληση των χρεών του προς την τράπεζα και τον συνεταιρισμό ή επιτρέπουν μόνο την εξόφληση των οφειλών προς την ΑΤΕ, τότε γίνεται σύμμετρη κατανομή του εισπραττόμενου ποσού μεταξύ των χρεών προς την τράπεζα και την Συνεταιριστική οργάνωση.

Ιδιαίτερη μέριμνα καταβάλλεται για την προνομιακά ακόμη είσπραξη των απαιτήσεων των συνεταιριστικών οργανώσεων από συνεταιρικές μερίδες και εισφορές γιατί, χωρίς αυτές, δεν μπορούν να λειτουργήσουν ομαλά οι οργανώσεις.

Τράπεζα και Αγροτικοί συνεταιρισμοί

Οι δεσμοί της αγροτικής τράπεζας με το συνεταιριστικό κίνημα της χώρας είναι παλιοί και ισχυροί. Οι καταστατικοί σκοποί της, για τήρηση του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος, βρήκαν στην πορεία του χρόνου την έκφραση τους με όλα τα επίπεδα.

Σήμερα η ΑΤΕ καλύπτει τις ανάγκες εξυπηρέτησης

- 7,437 πρωτοβαθμίων αγροτικών συνεταιρισμών που αριθμούν 940,000 μέλη
- 150 συνεταιριστικών οργανώσεων ανωτέρου βαθμού και
- 92 συνεταιριστικών μονάδων

Συνδέεται οργανικά με 609 συνεταιριστικές οργανώσεις στην άσκηση της βραχυπρόθεσμης πίστης και με 38 στην άσκηση της μεσομακροπρόθεσμης. Χρηματοδοτεί όλες τις παραγωγικές, μεταποιητικές, εμπορικές και διαχειριστικές δραστηριότητες.

Παρέχει τεχνοοικονομική στήριξη στις εργασίες όλων των συνεταιριστικών οργανώσεων με εξειδικευμένες για το σκοπό αυτό κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες και εποπτεύει την καλή λειτουργία τους. Συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο ενός μεγάλου αριθμού εταιρειών άμεσου ενδιαφέροντος και παράλληλης συμμετοχής των συνεταιριστικών οργανώσεων.

Πρωωθεί και στηρίζει με κάθε μέσο την ανάπτυξη της συνεταιριστικής οργάνωσης. Το εύρος αυτής της συνεργασίας φαίνεται από το γεγονός ότι 70% του συνολικού ύψους των δανείων που χορηγούνται από την ΑΤΕ αναφέρονται στη δραστηριότητα συνεταιριστικών οργανώσεων.

Η συλλογική δράση των αγροτών αποτελεί κύριο βάθρο της κρατικής αγροτικής πολιτικής και συνεπώς η δημιουργία ισχυρών και βιώσιμων Συνεταιρισμών αποτελεί για την ΑΤΕ στόχο πρώτης προτεραιότητας.

Απώτερος στόχος αυτής της πολιτικής δεν είναι μόνο η εξυγίανση της οικονομίας με την ενεργοποίηση των συνεταιρισμών σε προγράμματα παραγωγής μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων και συνακόλουθα η ουσιαστική προστασία του αγροτικού εισοδήματος, αλλά και η ενίσχυση μίας γενικότερης πολιτικής που συσχετίζεται με το πρόβλημα του ελέγχου της διαδικασίας παραγωγής και αναπαραγωγής κεφαλαίου. Ο συνεταιρισμός αποτελεί βασικό όπλο των αγροτών για την βελτίωση της θέσης των προϊόντων τους στην αγορά και την προστασία του εισοδήματός τους.

Η συμβολή της ΑΤΕ προς την κατεύθυνση αυτή τα τελευταία χρόνια εκδηλώθηκε με σειρά ανά μέτρα υπέρ των συνεταιρισμών όπως είναι η διεύρυνση των πιστωτικών τους δραστηριοτήτων στα πλαίσια του νέου συστήματος άσκησης της αγροτικής πίστης, η ανάδραση σε αυτούς και της μεσομακροπρόθεσμης πίστης, η συμμετοχή εκπροσώπων τους στις τοπικές και νομαρχιακές επιτροπές πιστώσεων της ΑΤΕ, η βελτίωση των όρων και προϋποθέσεων και διαδικασίες δανεισμού τους, η γενναία πιστωτική στήριξη τους για τον εκσυγχρονισμό και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών βιομηχανιών τους, η εκποίηση ειδικών και γενικών μελετών και η παροχή τεχνικής και οργανωτικής καθοδήγησης για τον σωστό σχεδιασμό και την αποτελεσματική αξιοποίηση των επενδύσεών τους και ακόμα η εφαρμογή εκτεταμένου προγράμματος δωρεάν μετεκπαιδεύσεως των στελεχών τους.

Τα μέτρα αυτά που θα συμπληρωθούν στο προσεχές μέλλον σε συνδυασμό με το νέο νομικό πλαίσιο λειτουργίας των συνεταιρισμών είναι σίγουρο ότι θα βοηθήσουν αποτελεσματικά στον κρίσιμο τομέα της προώθησης της συνεργατικής δράσης των αγροτών.

Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος της προσπάθειας αξίζει να σημειωθούν ορισμένα στοιχεία με τα δάνεια που χορηγήθηκαν τα τελευταία χρόνια στις συνεταιριστικές οργανώσεις για την κάλυψη αναγκών σε κεφάλαια κίνησης με σκοπό την ανάπτυξη των προγραμμάτων μεταποίησης και εμπορίας και την διενέργεια προμηθευτικών εργασιών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα δάνεια αυτά χρησιμοποιούνται κατά 85% περίπου στις εργασίες επεξεργασίας και εμπορίας της γεωργικής παραγωγής και κατά 15% περίπου στις λοιπές δραστηριότητες των συνεταιριστικών οργανώσεων. Στην περίοδο 1982-1984 για τα δάνεια αυτά εκταμιεύτηκαν συνολικά σε τρέχουσες τιμές 131,208 εκατ.δρχ. και σε σταθερές τιμές 25,2%. Είναι σημαντικό και πρέπει να υπογραμμισθεί ότι το ποσοστό συμμετοχής για τα δάνεια αυτής της κατηγορίας στο σύνολο των εκταμιεύσεων από 14,6% το 1980 σε 16,6% το 1981 και ακολούθησε ανοδική πορεία.

Η αύξηση αυτή καλύπτει πλήρως της χρηματοδοτικές ανάγκες των συνεταιριστικών οργανώσεων για την ανάπτυξη προγραμμάτων μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, αποδεικνύει την πλήρη εναρμόνιση της πίστης με τους στόχους του κρατικού προγράμματος και την δυναμική παρουσία της τράπεζας στην υλοποίησης της μεγάλης επιλογής, για την δημιουργία ισχυρών οικονομικά αυτοδύναμων συνεταιρισμών, ικανών να παίζουν ουσιαστικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας.

Η επαρκή και έγκαιρη χρηματοδότηση των συνεταιριστικών οργανώσεων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επέκταση των δραστηριοτήτων τους γιατί λόγω της φύσης και τρόπου λειτουργίας του στερούνται σχεδόν παντελώς ιδίων κεφαλαίων.

Η κοινωνική και οικονομική πολιτική της ΑΤΕ

Η κοινωνική πολιτική

Η ΑΤΕ όπως προαναφέρθηκε, είναι κοινωφελής και όχι κερδοσκοπικός τραπεζικός οργανισμός, ο οποίος επιδιώκει με την άσκηση της αγροτικής πίστης, να ενισχύσει, κατά βάση, τις μικρές χωρικές ιδιοκτησίες και τις ασθενέστερες οικονομικά αγροτικές εκμεταλλεύσεις.

Προσπάθειά της είναι να τις διαπαιδαγωγήσει, με την εποπτική της υπηρεσία, στο να συνεταιρισθούν για να αποκτήσουν με την συνένωση όσα δεν μπορούσαν να επιτύχουν σαν μεμονωμένα άτομα.

Επίσης προσπάθειά της είναι να τις βοηθήσει με την γεωτεχνική της υπηρεσία, με δωρεάν συμβουλές και οδηγίες, για την βελτίωση των καλλιεργητικών μεθόδων, και βοηθά στην συμπλήρωση του τεχνικού εξοπλισμού τους για την καλύτερη οργάνωση των εκμεταλλεύσεών τους.

Η οικονομική πολιτική

Με δεδομένη την ανεπάρκεια των διαθέσιμων κεφαλαίων για την χρηματοδότηση της συνεχώς αναπτυσσόμενης και εξελισσόμενης αγροτικής οικονομίας η ΑΤΕ αποβλέπει με την άσκηση της πίστης

- α) Την ενίσχυση κατά προτεραιότητα των μικροκαλλιεργητών και ιδιαίτερα εκείνων που δεν έχουν άλλους, πλην της γεωργίας, πόρους ζωής.
- β) Τον περιορισμό της ενίσχυσης των μεγάλων καλλιεργητών και των αγροτικών επιχειρήσεων, ανάλογα με τις δυνατότητες που έχουν για αυτοχρηματοδότησή τους
- γ) Την μη δανειοδότηση προσώπων που μπορούν να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες τους από δικά τους διαθέσιμα, ανεξάρτητα αν προέρχονται αυτά από την γεωργία ή από άλλες πηγές εισοδημάτων τους.
- δ) Την λεπτομερή εξέταση της οικονομικής κατάστασης των προσώπων που ζητούν δάνειο και τον περιορισμό του δανεισμού στο απόλυτο αναγκαίο ύψος.
- ε) Την μη διοχέτευση των προοριζομένων για την αγροτική οικονομία κεφαλαίων σε εμπορικές ή εξωγεωργικές επιχειρήσεις
- στ) Στην απαγόρευση του δανεισμού μεμονωμένων αγροτών με μεσάζοντες ή εμπόρους.

Η δανειοδότηση προσώπων που επιστρέφουν στις αγροτικές περιοχές

Η ΑΤΕ συμβάλλει επίσης και στην εφαρμογή του προγράμματος της πολιτείας για την περιφερειακή ανάπτυξη και την βελτίωση των συνθηκών ζωής στην ύπαιθρο, με την χρηματοδότηση ατόμων που διαμένουν σήμερα σε αστικές περιοχές και επιθυμία τους είναι η επιστροφή στα χωριά τους καθώς και σε παλιννοστούντες από το εξωτερικό για την δημιουργία βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Η εξέταση των αιτήσεων για δανεισμό των πιο πάνω περιπτώσεων γίνεται από τα υποκαταστήματα με ταχύτητα, ευρύτητα και σε συνεργασία με τις τοπικές υπηρεσίες του υπουργείου Γεωργίας.

Βασικές προϋποθέσεις για την πιστοδοτήσή τους είναι

- α) Να έχουν αποφασίσει οι πιστοδοτούμενοι, να εγκατασταθούν μόνιμα στην ευρύτερη περιοχή του τόπου καταγωγής τους και
- β) Να πείθει η επαγγελματική και οικονομική κατάστασή τους ότι με την εγκατάστασή τους στην επαρχία, κύρια απασχόλησή τους θα αποτελεί η γεωργία ή η κτηνοτροφία

Τα πιο πάνω άτομα μπορούν να πάρουν όλων των κατηγοριών δάνεια, που χορηγεί η τράπεζα στους πιστούχους της, αρκεί οι δανειζόμενοι

- α) Να εξασφαλίζουν με τα κτήματα που έχουν στην διάθεσή τους και με τα αγοραζόμενα με δάνειο, βιώσιμη αγροτική εκμετάλλευση και
- β) Να έχουν καταρτίσει ολοκληρωμένο πρόγραμμα επένδυσης για την συγκρότηση της εκμετάλλευσης

Οι όροι δανεισμού είναι οι αυτοί με τους όρους δανεισμού των μόνιμων κατοίκων των χωριών. Εξαίρεση αποτελείται στους πολιτικούς πρόσφυγες οι οποίοι ενισχύονται κατά προτεραιότητα και χωρίς συμμετοχή τους στο κόστος της εκτέλεσης των βελτιώσεων που θα πραγματοποιηθούν.

Η δανειοδότηση νέων, στην ηλικία, αγροτών

Με σκοπό την συγκράτηση στο ύπαιθρο των νέων ατόμων και τον περιορισμό της αστυφιλίας, η ΑΤΕ δανειοδοτεί με κάθε μορφής δάνεια, τους φορείς εκείνους που είναι νεαροί μεν στην ηλικία (έως 35 ετών) αλλά εξασφαλίζουν τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις για την δημιουργία, με την δανειακή ενίσχυση της ΑΤΕ, καλά οργανωμένων και βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Τα αιτήματά τους αντιμετωπίζονται από τα τοπικά υποκαταστήματα της τράπεζας, με ευρύτητα και κατά προτεραιότητα και η ουσιαστική βοήθεια των υπηρεσιών της ΑΤΕ προς αυτούς είναι συνεχής και αμέριστη.

Η εξυπηρέτηση των πιστούχων από την ΑΤΕ

Η ΑΤΕ κατά την εξυπηρέτηση των πιστούχων της, δεν εξετάζει μόνο την μείωση του κόστους παροχής των υπηρεσιών της, αλλά αποδίδει ιδιαίτερη σημασία και στο κόστος απασχόλησής τους για την λήψη των δανείων, σήμερα μάλιστα που τα εργατικά ημερομίσθια είναι υψηλά.

Για τον σκοπό αυτό, εκτός από την επάνδρωση των υπηρεσιών της με προσωπικό, την προηγμένη μηχανογράφηση των συναλλαγών και την απλούστευση των διαδικασιών δανειοδότησης, φροντίζει όπως είτε με επιτόπια συνεργεία χορήγησης δανείων, είτε με συνεργεία εξόφλησης εντολών, από συγκέντρωση αγροτικών προϊόντων, να εξυπηρετεί στα χωριά τους τους αγρότες, γρήγορα, πρόθυμα και αδάπανα γι' αυτούς.

Συμπερασματικά με την ανάπτυξη του δεσμού της ανάδρασης σε συνεταιρισμούς της άσκησης της βραχυπρόθεσμης και μεσομακροπρόθεσμης πίστης και με τα επιτόπια συνεργεία χορήγησης δανείων και εξόφλησης εντολών, περιορίζεται στο ελάχιστο η ανάγκη των αγροτών για αυτοπρόσωπη προσέλευσή τους στα υποκαταστήματα της ΑΤΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ Η ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

Χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα που επηρεάζουν την άσκηση της πίστης

Τα βασικά χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα που επηρεάζουν την άσκηση της πίστης είναι τα ακόλουθα

α) Ο αγροτικός τομέας ιδιαίτερα στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό μικρών εκμεταλλεύσεων. Το μέσο μέγεθος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα είναι περίπου 36 στρέμματα, ενώ στις άλλες χώρες της ΕΟΚ το αντίστοιχο μέγεθος ξεπερνά τα 100 στρέμματα. Βάσει των στοιχείων των συναλλασσομένων με την ΑΤΕ, ο αριθμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα υπολογίζεται σε 800.000 περίπου. Οι σπουδαιότερες συνέπειες του μικρού αγροτικού κλήρου, όσον αφορά την άσκηση της αγροτικής πίστης είναι οι ακόλουδες

- Τα κεφάλαια που διαθέτουν οι ίδιες οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις είναι πολύ περιορισμένα
- Οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις δεν είναι σε θέση να απασχολούν άτομα με εξειδικευμένες τεχνοοικονομικές και οργανωτικές γνώσεις, που συχνά είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική αξιοποίηση των παρεχόμενων δανείων
- Οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις έχουν μικρή διαπραγματευτική δύναμη στη φάση πώλησης των προϊόντων τους με αποτέλεσμα να μειώνεται το εισόδημά τους ιδιαίτερα σε περιόδους υπερπροσφοράς των προϊόντων αυτών. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού χρηματοδοτούνται οι γεωργικοί συνεταιρισμοί για την συγκέντρωση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων
- Το κόστος εξυπηρέτησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι υψηλό από πλευράς τραπεζικής δανειοδότησης

β) Η διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας είναι μεγαλύτερη στον αγροτικό τομέα από ότι στους άλλους τομείς της οικονομίας. Η διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου στις περισσότερες περιπτώσεις διαρκεί από 6-12 μήνες. Η μεγάλη αυτή διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας έχει τις ακόλουδες συνέπειες

- Αυξάνει σημαντικά τις χρηματοοικονομικές δαπάνες ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος
- Μειώνει τη συχνότητα ανακύκλωσης και επαναχορήγησης των βραχυπρόθεσμων δανείων. Αυτό μειώνει τις συνολικές χορηγήσεις προς τον αγροτικό τομέα καθώς και ένα μέρος των εσόδων της δανειοδότησης τράπεζας.

γ) Η παραγωγική διαδικασία στον αγροτικό τομέα εξαρτάται από παράγοντες που πολλές φορές δεν ελέγχει ο παραγωγός. Οι παράγοντες αυτοί περιλαμβάνουν τις καιρικές συνθήκες και τις ασθένειες φυτών και ζώων. Οι ζημιές που προξενούνται στην αγροτική παραγωγή από τους παράγοντες αυτούς έχουν τις ακόλουδες χρηματοοικονομικές συνέπειες

- Μειώνουν την ταμιακή ρευστότητα της εκμετάλλευσης με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις δανειακές της υποχρεώσεις
- Αυξάνουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν οι αγρότες καθώς και οι τράπεζες που χρηματοδοτούν τον αγροτικό τομέα

ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗ

Γενικά

Η δανειοδότηση παίζει σημαντικό ρόλο στην ικανοποίηση των διαφόρων οικονομικών αναγκών και στόχων, γιατί συχνά οι οικονομικοί φορείς (επιχειρήσεις, καταναλωτές κλπ) δεν διαθέτουν τους αναγκαίους χρηματικούς πόρους για να συνεχίσουν και να ολοκληρώσουν την οικονομική τους δραστηριότητα. Για παράδειγμα, ένας έμπορος έχει την ανάγκη κεφαλαίων για την αύξηση των αποθεμάτων των προϊόντων που εμπορεύεται πριν ακόμα αρχίσει να εισπράττει χρήματα από την πώληση των προϊόντων αυτών. Επίσης ο αγρότης για να καλλιεργήσει τις εκτάσεις που διαθέτει χρειάζεται να προμηθευτεί σπόρους, λιπάσματα κλπ. σε περίοδο που δεν πραγματοποιεί ανάλογες εισπράξεις.

Στις πιο πάνω περιπτώσεις η δανειοδότηση είναι αναγκαία, γιατί δεν συγχρονίζονται οι δαπάνες με τις εισπράξεις. Το πρόβλημα αυτό είναι πιο έντονο στην περίπτωση των μακροχρόνιων στόχων των οικονομικών φορέων. Για παράδειγμα, ένας αγοραστής σπάνια διαθέτει το συνολικό ποσό που χρειάζεται για να αποκτήσει ένα σπίτι. Ένας επιχειρηματίας επίσης είναι δύσκολο να καλύψει μόνο με δικά του διαθέσιμα το απαιτούμενο ποσό για μία επένδυση από την οποία προσδοκά σημαντική αύξηση του εισοδήματός του. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι πιθανό να εγκαταλειφθούν οι μακροχρόνιοι αυτοί στόχοι, εάν οι φορείς δεν έχουν την δυνατότητα να προσφύγουν σε δανεισμό.

Από τα πιο πάνω παραδείγματα, προκύπτει η ανάγκη να ικανοποιηθούν με αποτελεσματικό τρόπο οι ποικίλες δανειακές ανάγκες των επιχειρήσεων και των καταναλωτών, πράγμα που είναι απαραίτητο για την λειτουργία και ανάπτυξη της οικονομίας. Τον ρόλο αυτό παίζει το νομισματοπιστωτικό σύστημα που για να επιτύχει τον πιο πάνω σκοπό αξιοποιεί τους αποταμιευτικούς πόρους της κοινωνίας. Οι αποταμιευτικοί αυτοί πόροι, προέρχονται από φορείς που σε αντίθεση με αυτούς που αναφέρθηκαν προηγουμένως, διαθέτουν κεφάλαια τα οποία υπερκαλύπτουν τις τωρινές τους ανάγκες και τα οποία υπολογίζουν ότι θα φανούν χρήσιμα σε μελλοντική περίοδο.

Η ύπαρξη λοιπόν της δυνατότητας δανεισμού, παρέχει την ευχέρεια μετατόπισης των οικονομικών πόρων από μία χρονική περίοδο σε μία άλλη. Αυτό επιτρέπει στους φορείς που το επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν το αναμενόμενο εισόδημά τους πριν ακόμα το αποκτήσουν (δανειζόμενοι), ενώ παράλληλα άλλοι φορείς μπορούν να αποκτήσουν έσοδα που καλούνται τόκοι από χρηματικούς πόρους που διαθέτουν και σκοπεύουν να τους χρησιμοποιήσουν στο μέλλον (αποταμιευτές). Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση των οικονομικών πόρων που διαθέτει η κοινωνία.

Ο ρόλος της δανειοδότησης του αγροτικού τομέα

Την ανάγκη δανειοδότησης των αγροτικών εκμεταλλεύσεων διαμορφώνουν οι ακόλουθοι παράγοντες

α) Η μη χρονική σύμπτωση των εισπράξεων με τις δαπάνες του αγροτικού νοικοκυριού. Στην περίπτωση της αγροτικής παραγωγής το πρόβλημα είναι συχνά εντονότερο, λόγω της μεγάλης διάρκειας της παραγωγικής διαδικασίας που συνήθως ξεπερνά τους 6 μήνες

β) Οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις εκτός από την βραχυπρόθεσμη δανειοδότηση (δηλ. την δανειοδότηση που εξοφλείται συνήθως σε χρονικό διάστημα μικρότερο του έτους) παρουσιάζουν συχνά και ανάγκη δανειοδότησης επί μακροχρόνιας βάσης. Η μακροχρόνια αυτή δανειοδότηση παρέχει τις ακόλουθες δυνατότητες στην εκμετάλλευση

- Να αυξήσει το μέγεθος της αγοράζοντας γη και επεκτείνοντας τις εγκαταστάσεις της
- Να προβεί σε μόνιμες βελτιώσεις του εδάφους
- Να ανανεώσει τα ζώα αναπαραγωγής
- Να εγκαταστήσει μία μόνιμη φυτεία κλπ

Όλες οι πιο πάνω μεταβολές επηρεάζουν την λειτουργία της εκμετάλλευσης για μεγάλο χρονικό διάστημα και οι δαπάνες για την πραγματοποίησή τους δεν μπορούν συνήθως να καλυφθούν από τα έσοδα μίας χρονιάς και από άλλα διαθέσιμα κεφάλαια που μπορεί να έχει ο αγρότης (καταθέσεις κλπ). Τα δάνεια που χορηγούνται για τους πιο πάνω σκοπούς καλούνται μακροπρόθεσμα και η εξόφλησή του γίνεται από τα έσοδα περισσότερων καλλιεργητικών περιόδων

γ) Η γρήγορη εξέλιξη της τεχνολογίας αυξάνει συνήθως σημαντικά τις ανάγκες για δανεισμό. Ο πρόσθετος αυτός δανεισμός μπορεί να είναι βραχυπρόθεσμος για την αγορά νέων ποικιλιών σπόρων και την χρηματοδότηση αυξημένων καλλιεργητικών δαπανών για πρόσθετα, λίπασμα, ποτίσματα κλπ ή μακροπρόθεσμος για την αγορά μηχανημάτων σύγχρονης τεχνολογίας, κατασκευή κτιρίων με σύγχρονες προδιαγραφές κλπ.

δ) Οι ζημιές που προκαλούνται στην αγροτική παραγωγή από καιρικές συνθήκες ή από διάφορες ασθένειες, αυξάνουν τις ανάγκες δανεισμού για την αντιμετώπιση των συνεπειών από τις ζημιές σε κτιριακές εγκαταστάσεις, στο ζωικό κεφάλαιο κλπ. Επίσης λόγω της απώλειας ή της μείωσης του εισοδήματός του ο αγρότης έχει ανάγκη από πρόσθετο βραχυπρόθεσμο δανεισμό για να μπορέσει να προμηθευτεί τα απαραίτητα γεωργικά εφόδια, ώστε να συνεχίσει την παραγωγική του διαδικασία.

ε) Η εμπορία των αγροτικών προϊόντων δημιουργεί πρόσθετες ανάγκες δανεισμού πέρα από αυτές που απαιτούνται στην φάση της παραγωγής. Συνήθως οι αγρότες λόγω του μικρού μεγέθους των εκμεταλλεύσεών τους, δεν εμπορεύονται οι ίδιοι το προϊόν τους αλλά το διαδέτουν στην αγορά μέσω συνεταιρισμών. Οι συνεταιρισμοί συγκεντρώνουν τα προϊόντα και τα πωλούν συνήθως σε χονδρέμπορους αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις απ'ευθείας στο λιανεμπόριο ή και ακόμα στον καταναλωτή. Η συγκέντρωση των αγροτικών προϊόντων από συνεταιρισμούς ή και ιδιωτικές επιχειρήσεις απαιτεί σημαντικά κεφάλαια. Μεγάλο μέρος των κεφαλαίων αυτών προέρχεται από δανεισμό δεδομένου ότι τα ίδια κεφάλαια των συνεταιριστικών οργανώσεων είναι πολύ περιορισμένα.

Παραγωγικά και καταναλωτικά δάνεια

Τα δάνεια που χορηγούνται στις γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις θεωρούνται παραγωγικά, γιατί χρησιμοποιούνται για την απόκτηση παραγωγικών συντελεστών. Αντίθετα, καταναλωτικά θεωρούνται τα δάνεια που χρησιμοποιούνται για την αγορά καταναλωτικών αγαθών. Η διάκριση όμως αυτή, που στηρίζεται αποκλειστικά στη φύση των αντικειμένων που αποκτούνται με ένα δάνειο, δεν είναι πάντα ικανοποιητική. Αυτό συμβαίνει γιατί τα αντικείμενα που αγοράζονται με δάνειο μπορεί να μην αντιπροσωπεύουν το είδος των αντικειμένων που

τελικά προσδέτει η αγροτική οικογένεια στην συνολική της κατανάλωση σαν αποτέλεσμα του δανείου.

Η διάκριση μεταξύ παραγωγικών και καταναλωτικών δανείων συχνά γίνεται με βάση το κατά πόσο το χορηγούμενο δάνειο συμβάλλει στη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της αγροτικής εκμετάλλευσης ή απλώς επιτρέπει την διατήρηση της κατανάλωσης της αγροτικής οικογένειας σε ένα ορισμένο επίπεδο. Η διάκριση αυτή είναι χρήσιμη, γιατί με την διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, αυξάνει το εισόδημα της αγροτικής οικογένειας πράγμα που συμβάλλει στην ανάπτυξη του αγροτικού τομέα αλλά και διευκολύνει την εξόφληση του δανείου.

Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων στον αγροτικό τομέα

Λόγω των χαρακτηριστικών του αγροτικού τομέα, η δανειοδότηση των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων γίνεται με ειδικούς όρους. Επιπλέον κατά την εξέταση των αιτημάτων δανειοδότησης δεν λαμβάνονται μόνο υπόψη τα τραπεζικά κριτήρια αλλά και οι πραγματικές ανάγκες των δανειοδοτούμενων εκμεταλλεύσεων.

Οι ειδικοί αυτοί όροι δανειοδότησης περιλαμβάνουν

α) Μειωμένα επιτόκια χορηγήσεων

Τα δάνεια που χορηγεί η ΑΤΕ στους αγρότες επιβαρύνονται με σημαντικά χαμηλότερα επιτόκια από αυτά που ισχύουν για τους άλλους τομείς της οικονομίας. Τούτο φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα

Επιτόκια δανεισμού κατά την περίοδο 1984-87

<u>Χρόνος</u>	<u>Γεωργία</u>	<u>Βιομηχανία</u>	<u>Εσωτερικό εμπόριο</u>
1984	13-14	18,0-20,5	20,5
1985	13-18	18,5-21,5	20,5
1986	14-18	18,5-21,5	20,5
1987	16-19	18,5-22,0	22,0

Το χαμηλό επιτόκιο με το οποίο χορηγούνται τα βραχυπρόθεσμα δάνεια στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις μειώνει έως ένα βαθμό τις υψηλές χρηματοοικονομικές δαπάνες που προέρχονται από την μεγάλη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας στην γεωργία και στην κτηνοτροφία.

Το μειωμένο επίσης επιτόκιο στα επενδυτικά αγροτικά δάνεια αποτελεί ένα πρόσθετο κίνητρο για τον εκσυγχρονισμό και την βελτίωση της εκμετάλλευσης. Το πρόσθετο αυτό κίνητρο κρίνεται σκόπιμο δεδομένου ότι ο αγρότης αντιμετωπίζει αυξημένο κίνδυνο από πιθανές ζημιές που μπορούν να προέλθουν από δυσμενείς καιρικές συνθήκες, ασθένειες κλπ.

β) Η διάρκεια των επενδυτικών δανείων

Η διάρκεια των επενδυτικών δανείων που χορηγούνται στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις είναι αρκετά αυξημένη και είναι ίση ή πλησιάζει την διάρκεια της παραγωγικής ζωής των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται. Με τον τρόπο αυτό μειώνονται τα προβλήματα ρευστότητας και διευκολύνεται η αποπληρωμή των δανείων αυτών. Έτσι η διάρκεια των δανείων για κτηριακές εγκαταστάσεις φθάνει τα 20 έτη στη γεωργία-κτηνοτροφία ενώ η αντίστοιχη διάρκεια στην βιομηχανία-βιοτεχνία περιορίζεται σε 15 έτη.

γ) Παροχή τεχνοοικονομικών υπηρεσιών

Οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις λόγω του μικρού τους μεγέθους δεν είναι σε θέση να απασχολήσουν προσωπικό με τις απαραίτητες τεχνοοικονομικές γνώσεις. Τις υπηρεσίες αυτές παρέχει η ΑΤΕ παράλληλα με τα δάνεια που χορηγεί. Για τον σκοπό αυτό, παράλληλα με το προσωπικό που ασχολείται με τις γενικές τραπεζικές εργασίες, διατηρεί σημαντικό αριθμό γεωτεχνικών, εποπτών συνεταιριστικών οργανώσεων καθώς και μηχανικών και τεχνολόγων τροφίμων.

δ) Διευκολύνσεις στην εξόφληση των αγροτικών δανείων

Οι διευκολύνσεις αυτές παρέχονται σε περιπτώσεις που οι γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις υφίστανται σοβαρές ζημιές από έκτακτα περιστατικά με αποτέλεσμα να μειωθούν τα έσοδά τους και να μην μπορούν να εξοφλήσουν τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους. Οι διευκολύνσεις αυτές (ή ρυθμίσεις) συνίστανται στην παροχή της δυνατότητας εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων αυτών οφειλών από τα έσοδα των επόμενων καλλιεργητικών περιόδων. Παράλληλα χορηγούνται στις εκμεταλλεύσεις που έπαδαν ζημιά, μακροπρόθεσμα δάνεια για την αποκατάσταση των ζημιών τους καθώς και βραχυπρόθεσμα καλλιεργητικά δάνεια. Με τον τρόπο αυτό αυξάνει η ρευστότητα των αγροτικών αυτών εκμεταλλεύσεων ώστε να μπορούν να συνεχίσουν την παραγωγική τους δραστηριότητα. Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει παραχωρήσει την δυνατότητα στην ΑΤΕ να ρυθμίζει δάνεια των αγροτικών εκμεταλλεύσεων που έπαδαν σοβαρές ζημιές. Για παράδειγμα γενικές ρυθμίσεις των δανείων της κτηνοτροφίας έγιναν κατά τα έτη 1975, 1978, 1981, 1984 και 1989.

ε) Δανειοδότηση Γεωργικών Συνεταιρισμών για συγκεντρώσεις αγροτικών προϊόντων

Η αγροτική παραγωγή χαρακτηρίζεται από κυκλικές διακυμάνσεις στις τιμές των αγροτικών προϊόντων. Στην Ελλάδα, οι συνεταιριστικές οργανώσεις σε περιόδους υπερπροσφοράς προϊόντων, χρησιμοποιούνται συχνά σαν παρεμβατικοί οργανισμοί στήριξης των τιμών των προϊόντων αυτών. Οι εργασίες αυτές που από την φύση τους είναι συνήθως ζημιογόνες, χρηματοδοτούνται από την Αγροτική Τράπεζα παρά το γεγονός ότι δεν έχουν την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

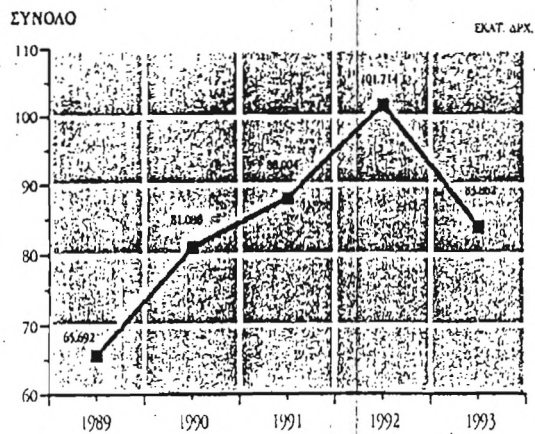
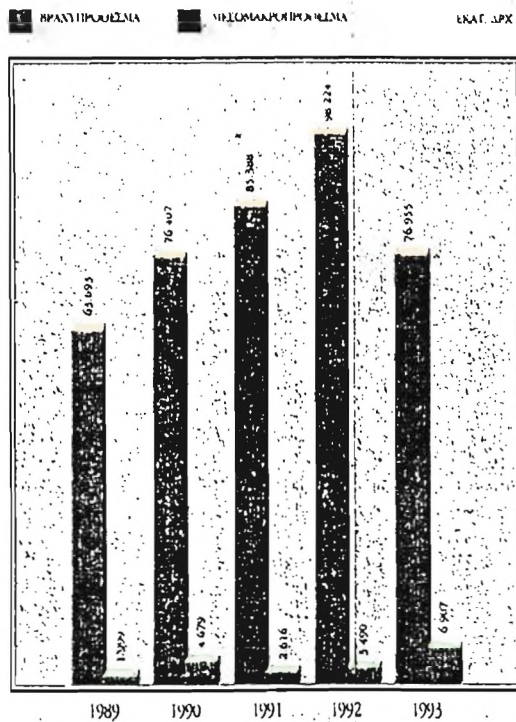
Η διαδικασία χορήγησης των δανείων σε μεμονωμένους πιστούχους

Η διαδικασία αυτή, στηρίζεται σε εγγραφή του αγρότη στους πιστούχους του τοπικού Υποκαταστήματος, σε δήλωση των καλλιεργειών που προτίθεται να ενεργήσει, σε έγκριση συνολικής πίστωσης για το σύνολο αυτών, με βάση τα δηλούμενα στρέμματα και τα όρια των κατά μονάδα ενισχύσεων, σε υπογραφή δανειστικής σύμβασης, ενιαίας για τα βραχυπρόθεσμα και τα μεσοπρόθεσμα δάνεια που ισχύει για 3 έτη και σε τμηματική απόδοση ποσών σε μετρητά ή εφόδια, ανάλογα με τον χρόνο διενέργειας των καλλιεργειών και των παρουσιαζόμενων καλλιεργητικών αναγκών του.

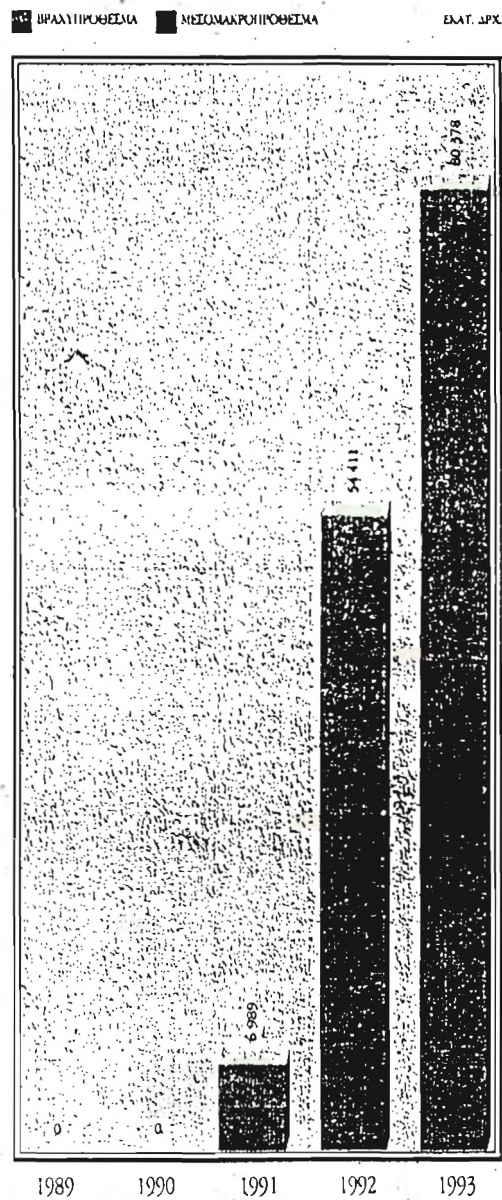
Κατά τον καθορισμό του ποσού της ετήσιας πίστωσης του δανειοδοτούμενου καθορίζεται και η λήξη των δανείων του, που πρέπει να είναι η εποχή του εκχρηματισμού του κυριότερου προϊόντος του που για μηχανογραφική ευκολία προσδιορίζεται σε μία από τις ημερομηνίες 31/3, 30/6, 30/9 και 31/12.

Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Α.Τ.Ε. ΚΑΤΑ ΤΟ 1993

3. ΔΑΝΕΙΑ ΣΕ ΛΟΙΠΟΥΣ ΠΙΣΤΟΥΧΟΥΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

4. ΕΞΩΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

↓ ~~Die~~ ^{11.12.20} ~~in~~ ~~der~~ ~~ersten~~ ~~Zeile~~ (28)

↓ ~~Die~~ ~~in~~ ~~der~~ ~~ersten~~ ~~Zeile~~ (32)

↓ ~~Die~~ ~~in~~ ~~der~~ ~~ersten~~ ~~Zeile~~ (32)

Η διαδικασία χορήγησης των δανείων σε Συνεταιρισμένους πιστούχους

Αυτή η διαδικασία διαφέρει ουσιωδώς από την προηγούμενη γιατί ο συνétairos δεν δανείζεται ο ίδιος από το υποκατάστημα αλλά από το νομικό πρόσωπο του συνεταιρισμού για λογαριασμό του. Προϋπόθεση του δανεισμού του είναι να έχει καταθέσει στο υποκατάστημα αίτηση εγγραφής πιστούχου, δικαιολογητικά εγγραφής του στην δύναμη του συνεταιρισμού και απόφαση του Δ.Σ. του συνεταιρισμού για το ποσό της πίστωσης, μέχρι του οποίου θα δανεισθεί ο συνεταιρισμός για λογαριασμό του.

Επίσης πρέπει να έχουν καταθέσει στο υποκατάστημα, αποφάσεις (Γεν. Συνέλευσης και Δ/κου Συμβουλίου) και δικαιολογητικά νομιμοποίησης του συνεταιρισμού για την σύναψη δανείων για λογαριασμό των μελών του. Με βάση τα πιο πάνω δικαιολογητικά η τράπεζα εγκρίνει την κατά συνétairo πίστωση και υπογράφει με την οργάνωση την δανειστική σύμβαση με την οποία δημιουργείται και σχέση συνοφειλής του συνεταιρισμού και όλων των μελών του για τα δάνεια που θα συνάγουν λόγω της αλληλέγγυας ευθύνης των συνεταιίρων.

Για την απόδοση των δανείων που δέλουν οι συνétairoi, ο συνεταιρισμός προσκομίζει στην τράπεζα κατάσταση των ζητούμενων δανείων και μετά την έγκριση, λήψη και διανομή των ποσών, επιστρέφει ένα αντίτυπο της κατάστασης με τις υπογραφές των συνεταιίρων που πήραν τα ποσά των δανείων που τους εγκρίθηκαν.

Με την επιστροφή της πιο πάνω κατάστασης γίνεται και η μεταφορά του δανείου από την μερίδα του νομικού προσώπου του συνεταιρισμού στις ατομικές μερίδες των οφειλετών-μελών του.

Η χρηματοδότηση του Αγροτικού Τομέα

Η δανειοδότηση αποτελεί μέρος της συνολικής χρηματοδότησης του αγροτικού τομέα. Η χρηματοδότηση αυτή αποτελείται από το συνολικό ύψος των δανείων και των οικονομικών (εισοδηματικών) ενισχύσεων που χορηγεί η πολιτεία στους αγρότες. Σκοπός των οικονομικών ενισχύσεων είναι η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος και η διατήρησή του σε «ικανοποιητικά επίπεδα».

Οι οικονομικές ενισχύσεις παρέχονται κυρίως με τις ακόλουθες μορφές

- Αυξημένες τιμές διάθεσης των αγροτικών προϊόντων
- Μειωμένες τιμές προμήθειας των διαφόρων γεωργικών εφοδίων (λιπάσματα, φάρμακα κλπ)
- Επδοτήσεις κεφαλαίου ή επιτοκίου στις αγροτικές επενδύσεις

Οι οικονομικές ενισχύσεις παρέχονται στους Έλληνες αγρότες από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Κατά το 1987, το σύνολο των οικονομικών ενισχύσεων (επδοτήσεων) του αγροτικού τομέα έφθασε τα 785 δις.δρχ. ποσό που αντιπροσωπεύει το 71% της ακαθάριστης αξίας της γεωργικής παραγωγής του ίδιου έτους.

Η χρηματοδοτική λειτουργία της ΑΤΕ και ο αγροτικός τομέας

Η ιδρυτική ιδιομορφία της ΑΤΕ σε σχέση με τις εμπορικές τράπεζες, έγκειται κύρια στο γεγονός ότι όπως μέχρι σήμερα έτσι και στο μέλλον, θα πρέπει να καλύπτει έγκαιρα και ικανοποιητικά τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες του αγροτικού τομέα σε δανειακά κεφάλαια, σε τρόπο ώστε να υποβοηθείται και να επιτυγχάνεται η αναπτυξιακή του διαδικασία. Έτσι με δεδομένη της απροθυμία του ιδιωτικού τομέα να αναλάβει αποδοτικά και αποτελεσματικά σε συνολική και όχι σε επιλεκτική βάση την αγροτική πίστη, το σκέλος της χρηματοδοτικής δραστηριότητας της ΑΤΕ αναγορεύεται σε κυρίαρχη λειτουργία της τράπεζας, ιδιαίτερα σε μία περίοδο που η γεωργία χρειάζεται μία σειρά διαρθρωτικές, δεσμικές και οργανωτικές μεταβολές.

Τα κριτήρια χορήγησης δανείων δεν καθορίζονται πάντα σε στενά τραπεζικά και ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, πράγμα που θα είχε σαν συνέπεια να κατευθύνονται τα κεφάλαια εκεί που η απόδοση της επένδυσης είναι μεγαλύτερη και οι κίνδυνοι μικρότεροι. Τα δάνεια της τράπεζας δίνονται για όλο το φάσμα των αγροτικών δραστηριοτήτων και με επιτόκιο όπως προαναφέρθηκε, χαμηλότερο των εμπορικών τραπεζών.

Η θέση της ΑΤΕ στο τραπεζικό σύστημα της χώρας συναρτάται από την ζήτηση πιστώσεων από τους αγρότες σε συσχετισμό με τις δυνατότητες παροχής δανείων στα πλαίσια των στόχων της αγροτικής πολιτικής και της γενικότερης πιστωτικής πολιτικής.

Η μορφοποιημένη έκφραση της πιστωτικής πολιτικής στον αγροτικό τομέα γίνεται με την κατάρτιση από την τράπεζα ετήσιων χρηματοδοτικών προγραμμάτων που εγκρίνονται από την πολιτεία ύστερα από τις αναγκαίες διορθώσεις και προσαρμογές, οι οποίες οδηγούν συνήθως σε περικοπές του συνολικού ποσού εξαιτίας της συνεχούς υπεροχής της ζήτησης έναντι της προσφοράς κεφαλαίων.

Τα τελευταία χρόνια στην ακολουθούμενη πιστωτική πολιτική υπάρχει πίεση από τις νομισματικές αρχές της Τράπεζας Ελλάδος στην ΑΤΕ και τους λοιπούς ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς να αποκτήσουν αυτάρκεια στους διαθέσιμους για δανεισμό πόρους τους. Κατά συνέπεια το ύψος του χρηματοδοτικού προγράμματος της τράπεζας θα επηρεάζεται μελλοντικά ολοένα και περισσότερο από την ικανότητά της να αντλεί υγιείς χρηματοδοτικούς πόρους και κατεχογήν να προσελκύει καταθέσεις από αγρότες και λοιπές επαγγελματικές κατηγορίες αποταμιευτών. Μία τέτοια εξέλιξη θα επιτρέψει στη σταδιακή ενίσχυση της οικονομικής αυτοδυναμίας που είναι απαραίτητη για την αντίστοιχη αποσύνδεση της ΑΤΕ από την παροχή κεφαλαίων από την Τράπεζα της Ελλάδος, το ύψος των οποίων εξαρτάται περισσότερο από τα διαθέσιμα της Κεντρικής Τράπεζας παρά από τις πραγματικές ανάγκες του αγροτικού τομέα σε επενδυτικά και δανειακά κεφάλαια.

Ο σχεδιασμός και η εκτέλεση του χρηματοδοτικού προγράμματος της τράπεζας θα εξαρτάται στο μέλλον από την ικανότητά της να εξευρίσκει κεφάλαια.

Με δεδομένο ότι η αποταμιευτική ικανότητα και οι καταθέσεις των αγροτών προβλέπεται ότι θα εξελίσσονται με ρυθμούς που θα επιτρέπουν την πλήρη και έγκαιρη κάλυψη των αναγκών τους σε δανειακά κεφάλαια, τότε η προσέλευση των καταθέσεων των αγροτών γίνεται καθοριστική λειτουργία στην ανάπτυξη των εργασιών της τράπεζας. Έτσι η κάλυψη από νέες καταθέσεις του συνολικού ποσού των από χρόνο σε χρόνο πρόσθετων αναγκών της τράπεζας, μπορεί να εξασφαλίζεται ομαλά υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρχει μεγάλη διαρροή πιστώσεων σε εξωγεωργικές δραστηριότητες.

Η επέκταση της χρηματοδοτικής λειτουργίας της τράπεζας θα εξαρτηθεί από τον βαθμό αύξησης των κεφαλαίων της και ιδιωτών καταθέσεων. Επίσης αναμένεται ότι η έμφαση στη χρηματοδότηση του αγροτικού τομέα θα είναι σύμφωνα και με τις ανάγκες των αγροτών όχι τόσο η χορήγηση φθηνών αλλά επαρκών κεφαλαίων που θα διατίθενται για συγκεκριμένους παραγωγικούς σκοπούς.

Η πιστωτική όμως επέκταση της γεωργίας σαν ποσοστό της συνολικής πιστωτικής επέκτασης του ιδιωτικού τομέα (πίνακας 5) που το 1979 και 1980 ήταν εξαιρετικά χαμηλή επανήλθε σε φυσιολογικά επίπεδα το 1982 και αυξήθηκε σε υψηλά επίπεδα το 1983. Η υψηλή ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος, σε συνδυασμό με την υψηλή απορροφητικότητα των αγροτικών δανείων, εξαιτίας των χαμηλών επιτοκίων χορηγήσεων (αρνητικά επιτόκια) οδήγησαν τα τελευταία χρόνια σε μεγάλη αύξηση των πιστώσεων στη γεωργία.

Από τον πίνακα 2 φαίνεται η διάρθρωση της χρηματοδότησης του αγροτικού τομέα κατά κατηγορία δανείων. Τελευταία η Τράπεζα Ελλάδος έπαυε να καθορίζει ανώτατα όρια στην κατανομή των πιστώσεων στις επί μέρους πιστώσεις του αγροτικού τομέα, που γίνεται με ευθύνη της ΑΤΕ, ενώ η ίδια διατηρεί τον έλεγχο της συνολικής πιστωτικής επέκτασης.

Από τα στοιχεία του πίνακα 3 φαίνεται η προγραμματιζόμενη εξέλιξη του χρηματοδοτικού προγράμματος της ΑΤΕ.

Από τους πίνακες 4, 5, 6, 7 φαίνεται η εξέλιξη της συνολικής τραπεζικής χρηματοδότησης της ΑΤΕ και των λοιπών φορέων, η χρηματοδότηση της γεωργίας κατά κατηγορίες δανείων τόσο σαν πιστωτική επέκταση.

Συμπερασματικά, η διατήρηση και ενίσχυση της ΑΤΕ μέσα στο πιστωτικό σύστημα της χώρας θα εξαρτηθεί από το βαθμό που θα κινητοποιεί περισσότερες αποταμιεύσεις και από την ικανότητά της να αναλαμβάνει ευρύτερες χρηματοδοτικές πρωτοβουλίες και να επεκτείνει τη δραστηριότητά της σε νέους τομείς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

**Συνολική χρηματοδότηση κατά τομέα και κλάδο δραστηριότητας
Μεταβολές υπόλοιπων στο τέλος του έτους (δισεκ. δρχ.)**

Τέλος έτους	Γενικό σύνολο	Ιδιωτικός τομέας						Δημόσιες Επιχ/σεις	Δημόσιοι Οργανισμοί	Οργανισμοί συγκ/σης αγρ. προϊ.
		Σύνολο	Γεωργία	Μεταποι-ηση	Εμπόριο	Οικισμός	Διάφορα			
1975	67,50	59,59	10,73	32,26	6,66	3,89	6,03	5,61	1,00	1,29
1976	88,52	76,51	11,27	33,96	10,70	6,45	14,11	7,98	1,57	2,44
1977	105,67	96,48	23,62	43,39	13,15	10,46	5,85	5,11	1,30	2,76
1978	116,95 ^(β)	109,22 ^(β)	20,03 ^(β)	55,12	11,03	13,91	9,11	9,47	1,84	-3,58 ^(β)
1979	131,69 ^(β)	106,73 ^(β)	15,60 ^(β)	56,63	6,39	16,38	11,71	15,57	2,04	7,34
1980	185,59 ^(β)	136,29 ^(β)	12,49 ^(β)	84,34	6,48	16,97	15,98	38,44	0,15	10,70
1981	295,65 ^(β)	212,04 ^(β)	17,55 ^(β)	131,13	17,07	25,55	20,72	28,86	10,28	44,46
1982	330,93	273,79 ^(β)	33,67 ^(β)	123,72	19,69	43,27	17,42	39,46	38,03	15,64 ^(β)
1983	293,21	223,49	55,36	106,20	7,47	37,74	16,70	29,69	27,62	12,40

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο
 (β) Τα υπόλοιπα της χρηματοδότησης μειώθηκαν κατά 11.132 εκατ. δρχ. τον Αύγουστο του 1978, 2.583 εκατ. δρχ. το Σεπτέμβριο του 1978, κατά 4.500 εκατ. δρχ. το Δεκέμβριο του 1979, κατά 4.895 εκατ. δρχ. τον Ιούνιο του 1980, κατά 11.733 εκατ. δρχ. το Φεβρουάριο του 1982 και κατά 12.645 εκατ. δρχ. το Μάρτιο του 1982, λόγω τακτοποίησης των ελλειμμάτων στους λογαριασμούς των γεωργικών εφοδίων και των οργανισμών συγκέντρωσης αγροτικών προϊόντων. Τον Απρίλιο του 1981, επίσης μειώθηκαν κατά 5.000 εκατ. δρχ. και το Νοέμβριο του 1981 κατά 7.000 εκατ. δρχ. λόγω μεταφοράς απαιτήσεων της ΑΤΕ από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Χρηματοδότηση της γεωργίας και της αλιείας. Μεταβολές υπόλοιπων στο τέλος του έτους (δισεκ. δρχ.)

Τέλος έτους	Γενικό σύνολο	Βραχυπρόθεσμες πιστώσεις				Μεσομακρ/σμες πιστώσεις				Αξία γεωργικών εφοδίων σε αποθήκες ΑΤΕ ^(β)	Καθυστερημένες οφειλές προς την ΑΤΕ υπό διακ/σμό σε δρχ.
		Σύνολο	Καλλιεργητικά δάνεια ^(α)	Δάνειο με ενέχυρο προϊόντα	Λοιπά	Οργανισμοί συγκέντρωσης αγρ. προϊόντων	Σύνολο	Για εγχει-σβελί-ωση & εξοπλι-σμό	Προς την αλιεία		
1975	12,03	3,36	1,35	1,91	0,10	1,30	3,74	3,67	0,07	3,62	3
1976	13,72	5,66	3,46	1,66	0,53	2,44	4,01	3,97	0,03	1,60	1
1977	26,39	9,54	8,66	0,76	0,11	2,76	8,53	8,42	0,10	5,55	1
1978	16,44 ^(γ)	10,08	7,02	2,38	0,67	3,58 ^(μ)	11,31	11,44	0,16	-1,36 ^(μ)	0
1979	22,94 ^(μ)	3,31	1,32	1,61	0,37	7,34	11,77	11,64	0,13	0,52 ^(μ)	1
1980	23,19 ^(μ)	10,18	5,35	4,23	0,59	10,70	1,44	1,36	0,80	0,87 ^(μ)	0
1981	62,01 ^(μ)	10,75	5,64	4,76	0,33	44,46	6,61	6,44	0,17	0,18 ^(μ)	1
1982	49,31	13,60	4,31	8,54	0,74	15,64 ^(μ)	16,59	16,48	0,10	3,47 ^(μ)	1
1983	67,77	31,38	11,44	19,28	0,65	12,40	14,47	13,97	0,50	0,52	36

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο.
 (α) Περιλαμβάνονται και τα δάνεια της ΑΤΕ προς τους αγρότες σε είδος (λιπάσματα και λοιπά εφόδια).
 (β) Αξία εφοδίων που αγοράστηκαν με πιστώσεις της Τράπεζας της Ελλάδος και δεν έχουν ακόμη διατεθεί στους αγρότες.
 (γ) Βλέπε υποσημείωση (β) στον πίνακα 1.
 Σημείωση: Δεν περιλαμβάνονται οι πιστώσεις της ΑΤΕ προς καπνοβιομηχανίες και γεωργικές βιομηχανίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Συνοπτική παρουσίαση οικονομικών μεγεθών του 5/ετούς χρηματοδοτικού προγράμματος της ΑΤΕ
(δισεκ. δρχ.)

	1983		1984		1985		1986		1987	
	Ποσό	Ποσό	Αύξ.%	Ποσό	Αύξ.%	Ποσό	Αύξ.%	Ποσό	Αύξ.%	
ΣΕ ΤΙΜΕΣ 1982										
I. ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ:										
A. ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ										
— Μεσοπρόθεσμα Δάνεια	21,2	26,2	23,6	31,0	18,3	35,5	14,5	39,0	9,8	
— Βραχυπρόθεσμα Δάνεια	101,6	108,2	6,5	116,0	7,2	123,5	6,5	132,5	7,3	
	122,8	134,4	9,3	147,0	9,4	159,0	8,2	171,5	7,9	
— Στεγαστικά Δάνεια	4,2	4,5	7,1	5,1	13,3	5,5	7,8	6,0	9,1	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΠΡ/ΤΟΣ	127,0	138,9	9,4	152,1	9,5	164,5	8,2	177,5	7,9	
B. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	106,0	111,0	4,7	115,6	4,1	119,7	3,6	123,8	3,4	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤ/ΚΟ ΠΡΟΓ.	233,0	249,9	7,2	267,7	7,1	284,2	6,2	301,3	6,0	
II. ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ:	168,3	178,7	6,2	192,9	7,9	207,1	7,4	224,7	8,5	
III. ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ (I-II)	64,7	71,2	10,1	74,8	5,0	77,1	3,1	76,6	-0,7	
IV. ΑΠΑΣΧΟΛΗΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	452	523,2	15,7	598	14,3	675,1	12,9	751,2	11,3	
ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ										
I. ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ										
A. ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ										
— Μεσοπρόθεσμα Δάνεια	25,4	37,5	47,6	52,4	39,7	70,0	33,6	89,3	33,3	
— Βραχυπρόθεσμα Δάνεια	122,0	154,5	26,6	194,9	26,1	243,5	24,9	303,0	24,4	
	147,4	192,0	30,2	247,3	28,8	313,5	26,7	392,3	26,3	
— Στεγαστικά Δάνεια	5,0	6,4	28,0	8,4	31,2	10,8	28,6	13,7	26,8	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΠΡ/ΤΟΣ	152,4	198,4	30,2	255,7	28,9	324,3	26,8	406,0	25,2	
B. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	127,2	158,5	24,6	195,0	23,0	236,0	21,0	283,0	19,9	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΧΡΗΜ/ΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡ.	279,6	356,9	27,6	450,7	26,3	560,3	24,3	689,0	23,0	
II. ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	201,9	255,5	26,5	323,7	26,7	407,3	25,8	514	26,2	
III. ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ (I-II)	77,7	101,4	30,5	127,0	25,2	153,0	20,5	175	16,7	
IV. ΑΠΑΣΧΟΛΗΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	465	566,4	21,8	693,4	22,4	846,4	22,1	1.021,4	20,7	

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Συνολική τραπεζική χρηματοδότηση κατά φορέα. Μεταβολές υπόλοιπων στο τέλος του έτους (δισεκ. δρχ.)

Τέλος έτους	Σύνολο	Τράπεζα της Ελλάδος (α)	Εμπορικές Τράπεζες	Αγροτική Τράπεζα	Κτηματικές Τράπεζες (β)	Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως	Ταχυδρομικό Ταμειτήριο	Ταμείο Παρακαταθηκών & Δανείων	Τράπεζες Επενδύσεων
1975	67,50	1,90	40,66	14,06	4,91	2,03	2,47	0,20	1,35
1977	88,52	1,32	51,84	19,10	7,30	1,73	4,12	0,56	2,42
1978	105,67 ^(α)	-3,88 ^(α)	67,48	25,30 ^(α)	11,06	3,78	8,92	2,42	1,93
1979	131,69 ^(α)	2,71 ^(α)	65,76	21,26 ^(α)	14,43	6,00	14,24	4,18	2,97
1980	185,59 ^(α)	6,48 ^(α)	92,09	27,38 ^(α)	14,57	10,98	28,06	16,64	4,03
1981	295,65 ^(α)	5,21 ^(α)	141,33	71,70 ^(α)	21,65	11,15	30,04	10,15	4,38
1982	330,93 ^(α)	9,90 ^(α)	140,98	69,56 ^(α)	36,59	9,80	76,43	2,36	26,92
1983	293,21	5,24	99,75	92,46	29,22	14,84	51,63	5,16	5,37

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο.
 (α) Πιστώσεις απευθείας προς την οικονομία.
 (β) Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος και Εθνική Στεγαστική Τράπεζα.
 (γ) Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως και Τράπεζα Επενδύσεων.
 (δ) Βλέπε υποσημείωση (β) στον πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Η πιστωτική επέκταση της γεωργίας σαν ποσοστό (%) της συνολικής πιστωτικής επέκτασης του ιδιωτικού τομέα. Μεταβολές υπόλοιπων στο τέλος της περιόδου

1975	18,0
1976	14,7
1977	24,5
1978	18,3
1979	14,6
1980	9,2
1981	8,3
1982	14,1
1983	24,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Συνολική τραπεζική χρηματοδότηση κατά τομέα και κλάδο δραστηριότητας. Υπόλοιπα στο τέλος της περιόδου (εκατ. δρχ.)

Τέλος έτους	Γενικό σύνολο	Ιδιωτικός τομέας						Δημόσιες επιχειρήσεις	Δημόσιοι οργανισμοί	Οργανισμοί συγκεντρώσεως αγρ. προϊόντων
		Σύνολο	Γεωργία	Μεταποίηση	Εμπόριο	Οικισμός	Διάφορα			
1974	286.284	243.229	44.523	104.520	24.534	33.111	36.541	25.003	11.708	6.344
1975	353.793	302.823	55.260	136.786	31.198	37.008	42.571	30.619	12.708	7.643
1976	442.317	379.336	66.537	170.749	41.907	43.462	56.681	38.606	14.283	10.092
1977	547.990	475.824	90.160	214.148	55.057	53.923	62.536	43.721	15.584	12.861
1978	664.940 ^(β)	585.047 ^(β)	110.195 ^(β)	269.276	66.093	67.835	71.648	53.192	17.428	9.273 ^(β)
1979	796.631 ^(β)	691.777 ^(β)	125.799 ^(β)	325.912	72.484	84.224	83.358	68.763	19.473	16.618
1980	982.223 ^(β)	828.071 ^(β)	138.295 ^(β)	410.260	78.973	101.201	99.342	107.206	19.627	27.319
1981	1.277.873 ^(β)	1.040.114 ^(β)	155.851 ^(β)	541.391	96.048	126.758	120.066	136.070	29.908	71.781
1982	1.608.807 ^(β)	1.277.908 ^(β)	189.526 ^(β)	665.116	115.740	170.031	137.495	175.535	67.940	87.424 ^(β)
1983	1.902.020	1.501.398	244.893	771.323	123.212	207.772	154.198	205.226	95.567	99.829

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο.

(β) Τα υπόλοιπα της χρηματοδότησης μειώθηκαν κατά 11.132 εκατ. δρχ. τον Αύγουστο του 1978, 2.583 εκατ. δρχ. το Σεπτέμβριο του 1978, κατά 4.500 εκατ. δρχ. το Δεκέμβριο του 1979, κατά 4.895 εκατ. δρχ. τον Ιούνιο του 1980, κατά 11.733 εκατ. δρχ. το Φεβρουάριο του 1982 και κατά 12.645 εκατ. δρχ. το Μάρτιο του 1982, λόγω τακτοποίησης των ελλειμμάτων στους λογαριασμούς των γεωργικών εφοδίων και των οργανισμών συγκεντρώσεως αγροτικών προϊόντων. Τον Απρίλιο του 1981, επίσης, μειώθηκαν κατά 5.000 εκατ. δρχ. και το Νοέμβριο του 1981 κατά 7.000 εκατ. δρχ. λόγω μεταφοράς απαιτήσεων της ΑΤΕ από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Χρηματοδότηση της γεωργίας και της αλιείας. Υπόλοιπα στο τέλος της περιόδου (εκατ. δρχ.)

Τέλος έτους	Γενικό σύνολο	Βραχυπρόθεσμες πιστώσεις				Μεσομ/θεσμες πιστώσεις				Αξία γεωργικών εφοδίων σε αποθήκες ΑΤΕ ^(β)	Καθυστερημένες οφειλές προς την ΑΤΕ υπό διακανονισμό
		Σύνολο	Καλλιεργητικά δάνεια ^(α)	Δάνειο με ενέχυρο προϊόντα	Λοιπά	Οργανισμοί συγκέντρωσης αγροτικών προϊόντων	Σύνολο	Για εγγειοβελτίωση και εξοπλισμό	Προς την αλιεία		
1974	50.867	20.375	12.756	6.868	751	6.344	20.819	20.427	392	3.321	8
1975	62.904	23.744	14.107	8.778	859	7.644	24.566	24.099	467	6.945	5
1976	76.629	29.405	17.573	10.440	1.392	10.092	28.578	28.072	506	8.550	4
1977	103.022	38.947	26.236	11.200	1.511	12.861	37.110	36.499	611	14.101	3
1978	119.468 ^(μ)	49.032	33.264	13.580	2.188	9.273 ^(μ)	48.423	47.646	777	12.737 ^(μ)	3
1979	142.417 ^(μ)	52.345	34.588	15.196	2.561	16.618	60.193	59.286	907	13.259 ^(μ)	2
1980	165.615 ^(μ)	62.530	39.942	19.431	3.157	27.319	61.635	60.648	987	14.129 ^(μ)	2
1981	227.632 ^(μ)	73.282	45.591	24.197	3.494	71.781	68.249	67.089	1.160	14.317 ^(μ)	3
1982	276.950 ^(μ)	86.883	49.905	32.739	4.239	87.424 ^(μ)	84.847	83.578	1.269	17.794 ^(μ)	2
1983	344.722	118.264	61.349	52.019	4.896	99.829	99.319	97.550	1.769	17.272	38

(α) Περιλαμβάνονται και τα δάνεια της ΑΤΕ προς τους αγρότες σε είδος (λιπάσματα και λοιπά εφόδια).
 (β) Αξία εφοδίων που αγοράστηκαν με πιστώσεις της Τράπεζας της Ελλάδος και δεν έχουν ακόμη διατεθεί στους αγρότες.
 (γ) Βλέπε υποσημείωση (β) στον πίνακα 1.
 Σημείωση: Δεν περιλαμβάνονται οι πιστώσεις της ΑΤΕ προς κανοβιομηχανίες και γεωργικές βιομηχανίες.
 Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Η ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ Α.Τ.Ε.

Κατηγορίες δανείων

Η ΑΤΕ με την άσκηση της αγροτικής πίστης, αποσκοπεί στην δανειοδότηση των πιστούχων της με κάθε μορφής και κατηγορίας δάνεια για την αντιμετώπιση των αναγκών τους τόσο σε κυκλοφοριακά κεφάλαια (βραχυπρόθεσμα δάνεια) όσο και σε πιστώσεις για την εκτέλεση επενδυτικών προγραμμάτων (μεσομακροπρόθεσμα δάνεια).

Τα δάνεια διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους (διάρκεια, τρόπος διασφάλισης κλπ)

Ανάλογα με την διάρκεια διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Βραχυπρόθεσμα είναι τα δάνεια εκείνα που έχουν διάρκεια μέχρι 12 μήνες και καλύπτουν ανάγκες για δαπάνες λειτουργίας της μονάδας και συντήρησης της οικογένειας. Στην ΑΤΕ θεωρούνται βραχυπρόθεσμα και δάνεια διάρκειας μεγαλύτερης των 12 μηνών (μέχρι 24 μήνες) όταν καλύπτουν λειτουργικές δαπάνες δραστηριοτήτων με μεγάλη διάρκεια παραγωγικής διαδικασίας π.χ. πάχυνση μόσχων, ιχθυοειών κλπ.

Μεσοπρόθεσμα είναι τα δάνεια εκείνα που έχουν διάρκεια 2-10 ετών και μακροπρόθεσμα όταν η διάρκειά τους είναι μεγαλύτερη από 10 έτη. Τα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα δάνεια καλύπτουν δαπάνες για πάγιο κεφάλαιο καθώς και για κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα (μεσοπρόθεσμα δάνεια). Τα δάνεια και των δύο αυτών κατηγοριών αναφέρονται στην ΑΤΕ με τον όρο «Δάνεια μέσης και μακράς προθεσμίας» και έχουν διάρκεια που φτάνει μέχρι 30 έτη (αγορά κτημάτων).

Ανάλογα με τον τρόπο διασφάλισης διακρίνονται σε δάνεια με προσωπική ασφάλεια και δάνεια με εμπράγματα ασφάλεια.

Με προσωπική ασφάλεια χορηγούνται συνήθως δάνεια χαμηλού ύψους και μικρής διάρκειας, ενώ με εμπράγματα δάνεια μεγάλου ύψους και διάρκειας.

Τα δάνεια με εμπράγματα ασφάλεια διακρίνονται σε αυτά με ενέχυρο και στα ενυπόθηκα. Ορισμένες κατηγορίες δανείων, όπως τα στεγαστικά και για την αγορά κτημάτων, διασφαλίζονται σχεδόν πάντοτε με εγγραφή υποθήκης στα αποκτώμενα με το δάνειο πάγια στοιχεία.

Ανάλογα με τον σκοπό, δηλαδή την δραστηριότητα ή βελτίωση που καλύπτουν διακρίνονται σε δάνεια για δαπάνες λειτουργίας, δάνεια για κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα, δάνεια για πάγιο κεφάλαιο κλπ.

Τα δάνεια για δαπάνες λειτουργίας της μονάδας είναι βραχυπρόθεσμα και μπορεί να διακριθούν σε διάφορες κατηγορίες με βάση τον κλάδο που ανήκει η μονάδα π.χ. κτηνοτροφία,

αλιευτικά κλπ. Για όλα τα δάνεια για δαπάνη λειτουργίας των αγροτικών μονάδων (γεωργικών, κτηνοτροφικών, αλιευτικών, δασικών) χρησιμοποιείται στην ΑΤΕ ο όρος «καλλιεργητικά δάνεια».

Τα δάνεια για κεφάλαια κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα είναι συνήθως μεσοπρόθεσμα (διάρκειας 1-15 ετών) και μπορεί να διακριθούν ανάλογα με τον κλάδο που ανήκει η μονάδα.

Τα δάνεια για πάγιο κεφάλαιο, τα οποία αναφέρονται και ως επενδυτικά δάνεια, είναι μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα και μπορεί να διακριθούν σε επί μέρους κατηγορίες με βάση το είδος του παγίου στοιχείου που καλύπτουν π.χ. δάνεια για αρδευτικές βελτιώσεις, για θερμοκήπια, για κτηνοτροφικά κτίσματα, για μηχανήματα κλπ.

Ρυθμιζόμενα είναι τα δάνεια που προέρχονται από αναβολή πληρωμής ληξιπρόθεσμων δανείων που δεν μπόρεσε ο αγρότης να εξοφλήσει για διάφορους λόγους που δεν ελέγχει (ζημιές στην παραγωγή, ασθένεια του ιδίου κλπ). Οι ληξιπρόθεσμες αυτές οφειλές μετατρέπονται σε νέο μεσομακροπρόθεσμο δάνειο (κεφαλαιοποίηση) η διάρκεια του οποίου καθορίζεται αφενός μεν από το ύψος των συνολικών οφειλών του αγρότη και αφετέρου από τα αναμενόμενα έσοδά του κατά τις προσεχείς παραγωγικές περιόδους.

Ακόμη ανάλογα με τον δανειστή μπορεί να διακριθούν τα δάνεια από τράπεζες, συνεταιρισμούς, εμπόρους, ιδιώτες κλπ.

Ύψος δανείου

Το ποσό του δανείου καθορίζεται με ιδιαίτερη συμφωνία μεταξύ δανειστή και δανειζομένου και επηρεάζεται από τις γενικότερες οικονομικές συνθήκες, την οικονομική κατάσταση και την πιστωτική επιφάνεια του δανειζομένου, το σκοπό του δανείου και την δανειοδοτική πολιτική που εφαρμόζει ο δανειστής.

Οι γενικότερες οικονομικές συνθήκες επηρεάζουν την προσφορά του χρήματος και την ρευστότητα των δανειστών. Έτσι σε περιόδους περιοριστικής πολιτικής μειώνονται τα διαθέσιμα για δανεισμό χρήματα των δανειστών, γεγονός που οδηγεί σε μείωση του ύψους των δανείων. Το αντίθετο συμβαίνει σε περιόδους επεκτατικής πολιτικής. Στην χώρα μας, επιβάλλονται συνήθως περιορισμοί στην τραπεζική δανειοδότηση διοικητικά με αποφάσεις των Νομισματικών Αρχών, σε περιόδους περιοριστικής πολιτικής.

Η οικονομική κατάσταση του δανειζόμενου, καθορίζει αφενός μεν τις ανάγκες του για δανεισμό, αφετέρου δε τις δυνατότητες του να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που δημιουργούνται από το δάνειο. Οι ανάγκες για δανεισμό καθορίζονται επίσης και από το ύψος της δαπάνης που πρόκειται να καλυφθεί με το δάνειο.

Οι δυνατότητες του δανειζόμενου να ανταποκριθεί στο δανεισμό καθορίζονται από τις ταμιακές του ροές και από το ύψος και την διαχρονική κατανομή των υποχρεώσεων που δημιουργεί το δάνειο, τα οποία με την σειρά τους επηρεάζονται από τους όρους και τις προϋποθέσεις δανεισμού (επιτόκιο, διάρκεια δανείου κλπ).

Στη διαμόρφωση της πιστωτικής επιφάνειας του δανειζόμενου συμβάλουν, πέρα από την οικονομική κατάσταση, τα περιουσιακά του στοιχεία και η τακτική που ακολουθεί στις συναλλαγές του. Πιστούχοι που είναι συνεπείς και τακτικοί στις συναλλαγές τους εξασφαλίζουν με ίδιους όρους τους άλλους παράγοντες, μεγαλύτερο δανεισμό από άλλους που δεν χαρακτηρίζονται από συνέπεια στις συναλλαγές τους.

Στο πλαίσιο δανειοδότησης της ΑΤΕ, η πιστωτική επιφάνεια προσδιορίζεται κυρίως από το είδος και την έκταση των δραστηριοτήτων του πιστούχου και λιγότερο από τα περιουσιακά του στοιχεία και τη συνέπεια στις συναλλαγές. Η τακτική αυτή, η οποία είναι αποτέλεσμα των ιδιαιτεροτήτων της Ελληνικής γεωργίας και της φύσης της ΑΤΕ, διευκολύνει μεν την πρόσβαση στον δανεισμό όλων σχεδόν των αγροτών αλλά δημιουργεί κίνητρα για ασυνέπεια στις συναλλαγές και υπερδανεισμό. Οι κύριοι παράγοντες που καθορίζουν την πιστωτική επιφάνεια για τις άλλες τράπεζες και τις λοιπές πηγές δανεισμού (πλην των συνεταιρισμών) είναι η συνέπεια στις συναλλαγές του πιστούχου και τα περιουσιακά του στοιχεία.

Ο τρόπος καθορισμού της πιστωτικής επιφάνειας, η κατανομή των διαθέσιμων κεφαλαίων στους διάφορους τομείς και πιστούχους και γενικότερα οι όροι και προϋποθέσεις δανεισμού αποτελούν την πιστωτική πολιτική του κάθε δανειστή, η οποία επηρεάζει καθοριστικά τόσο το ύψος των δανείων όσο και την πρόσβαση στο δανεισμό.

Σε ορισμένες κατηγορίες (σκοπούς) δανείων, καθορίζεται με αποφάσεις των Νομισματικών Αρχών το ανώτατο ύψος του δανείου που επιτρέπεται να χορηγηθεί ή το ανώτατο ποσοστό της δαπάνης που επιτρέπεται να καλυφθεί με το δάνειο. Οι περιορισμοί αυτοί αφορούν μόνο το τραπεζικό δανεισμό και δημιουργούν την υποχρέωση στον δανειζόμενο να καλύψει με τα δικά του διαθέσιμα ένα μέρος της δανειοδοτούμενης δαπάνης. Το μέρος αυτό αναφέρεται σαν ίδια συμμετοχή και καθορίζεται σαν ποσοστό του συνολικού κόστους της δανειοδοτούμενης δραστηριότητας.

Η ίδια συμμετοχή μπορεί να επιβάλλεται από τις Νομισματικές Αρχές ή και από τις ίδιες τις τράπεζες και μπορεί να καθορίζεται υψηλότερο από αυτό που επιβάλλουν οι Νομισματικές Αρχές. Σκοπός της ίδιας συμμετοχής είναι η εξασφάλιση υγιούς χρηματοοικονομικής διάρθρωσης του πιστούχου, η αποφυγή υπερδανεισμού και η χρησιμοποίηση των περισσευμάτων του για τις ανάγκες της μονάδας.

Το πλαίσιο δανειοδότησης της ΑΤΕ προβλέπει ίδια συμμετοχή μόνο για τα επενδυτικά δάνεια και κυρίως για αυτά που χορηγούνται σε μονάδες επιχειρηματικής μορφής. Έμμεσα όμως απαιτεί ίδια συμμετοχή και για τα δάνεια για δαπάνες λειτουργίας των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, γιατί το ύψος των δανείων αυτών είναι σημαντικά χαμηλότερο από τις συνολικές δαπάνες λειτουργίας. Η διαφορά αυτή μεταξύ δανείου και συνολικής δαπάνης δεν μπορεί τυπικά να θεωρηθεί ως ίδια συμμετοχή γιατί επιτρέπεται να καλυφθεί, και συνήθως καλύπτεται το μεγαλύτερο μέρος της, από άλλες πηγές δανεισμού (συνεταιρισμοί, ιδιώτες, έμποροι).

Επιτόκιο

Το επιτόκιο μαζί με τις λοιπές επιβαρύνσεις, αποτελεί το κόστος του κεφαλαίου, το οποίο είναι καθοριστικός παράγοντας για το ύψος του δανεισμού και για την κατανομή των κεφαλαίων στους διάφορους κλάδους της εκμετάλλευσης ή επιχείρησης.

Σε μία αγορά που λειτουργεί ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς, το ύψος του επιτοκίου καθορίζεται από τον μηχανισμό της προσφοράς και της ζήτησης κεφαλαίων. Μέχρι το 1986 στην Ελλάδα όλα τα επιτόκια καθορίζονταν διοικητικά (με αποφάσεις των Νομισματικών Αρχών). Σήμερα ένα μεγάλο μέρος των επιτοκίων για τον τραπεζικό δανεισμό διαμορφώνεται ελεύθερα και με ιδιαίτερη συμφωνία μεταξύ της τράπεζας και δανειζόμενου. Τα επιτόκια των τραπεζικών

δανείων προς τις αγροτικές μονάδες και τις συνεταιριστικές οργανώσεις, εξακολουθούν να καθορίζονται διοικητικά, προβλέπεται όμως ότι και αυτά θα διαμορφώνονται ελεύθερα στο μέλλον. Το ύψος των επιτοκίων για τα αγροτικά δάνεια είναι από τα χαμηλότερα που ισχύουν στην χώρα μας. Τα επιτόκια για τις άλλες πηγές δανεισμού διαμορφώνονται ελεύθερα και η Πολιτεία καθορίζει μόνο το ανώτατο ύψος το οποίο χαρακτηρίζεται σαν νόμιμο επιτόκιο.

Τα δάνεια προς την γεωργία, χορηγούνται μέσω της Αγροτικής Τράπεζας, τα οποία επιβαρύνονται με μικρότερα επιτόκια από αυτά που ισχύουν για το εμπόριο και την βιομηχανία, γιατί αφενός μεν απευδύνονται σε ασθενέστερες οικονομικά εκμεταλλεύσεις αφ'ετέρου σε γιατί επιδιώκεται με αυτά η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ακόμη εξύψωση των αγροτών. Κάθε κεφάλαιο που δανείζεται υπάρχει κίνδυνος να απολεσθεί. Ο κίνδυνος εξαρτάται από την φερεγγυότητα του δανειζόμενου, το ύψος του δανείου και την αποδοτικότητα της δραστηριότητας που θα χρηματοδοτηθεί. Η ΑΤΕ ελέγχει την φερεγγυότητα του δανειζόμενου από την συνέπεια που είχε μέχρι τώρα στις συναλλαγές, την ρευστότητα και αποτελεσματικότητα της μονάδας του και τα περιουσιακά του στοιχεία. Όσο πιο φερέγγυος κρίνεται ο δανειζόμενος τόσο μικρότερος είναι ο κίνδυνος και επομένως το επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρύνεται. Για την χορήγηση, την παρακολούθηση και την είσπραξη του δανείου ο δανειστής επιβαρύνεται με ορισμένες δαπάνες όπως έξοδα προσωπικού, κρατήσεις υπέρ τρίτων κλπ. Το σύνολο των δαπανών αυτών αποτελεί το κόστος διαχείρισης του δανείου και μπορεί να διακριθεί σε σταθερό και μεταβλητό. Σταθερό είναι κυρίως τα έξοδα προσωπικού, οι τυχόν αποσβέσεις των εγκαταστάσεων κλπ ενώ μεταβλητό είναι οι διάφορες ποσοστιαίες κρατήσεις όπως οι δεσμεύσεις που θέτει στην χώρα μας η Κεντρική Τράπεζα για τα δάνεια ορισμένων κατηγοριών που χορηγούν οι τράπεζες.

Το κόστος διαχείρισης επηρεάζεται από τις διαδικασίες που εφαρμόζει ο δανειστής και τις απαιτήσεις του. Η καθυστέρηση εξόφλησης του δανείου αυξάνει συγχρόνως τον κίνδυνο και το κόστος διαχείρισης, μετά την κανονική λήξη το δάνειο επιβαρύνεται με αυξημένο επιτόκιο το οποίο ονομάζεται επιτόκιο ευημερίας, ενώ το επιτόκιο που εφαρμόζεται μέχρι την λήξη ονομάζεται συμβατικό επιτόκιο. Το επιτόκιο υπερημερίας για τα τραπεζικά δάνεια έχει σήμερα καθοριστεί από τις Νομισματικές Αρχές σε τέσσερις (4) ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από το αντίστοιχο συμβατικό.

Λοιπές επιβαρύνσεις - Πραγματικό κόστος δανείου

Ο δανειζόμενος υποχρεώνεται πολλές φορές πέρα από το επιτόκιο, να πληρώσει και διάφορες άλλες επιβαρύνσεις οι οποίες καθορίζονται είτε με ιδιαίτερη συμφωνία μεταξύ δανειστή και δανειζόμενου είτε με ειδικές διατάξεις της Πολιτείας. Οι επιβαρύνσεις αυτές μπορεί να διακριθούν σε δύο κατηγορίες, επιβαρύνσεις υπέρ του δανειστή και επιβαρύνσεις υπέρ τρίτων.

Οι κυριότερες από τις επιβαρύνσεις υπέρ του δανειστή είναι

α) Προμήθεια χορήγησης. Επιβάλλεται για να καλυφθεί το αυξημένο κόστος που αντιμετωπίζει ο δανειστής κατά την χορήγηση του δανείου και είναι ένας έμμεσος τρόπος αύξησης του πραγματικού επιτοκίου. Το ύψος της ποικίλλει και για τα τραπεζικά δάνεια κυμαίνεται συνήθως από 0,5 έως 1,0 ποσοστιαία μονάδα.

β) Προμήθεια αδράνειας. Όταν ο δανειστής συμφωνεί με τον δανειζόμενο να του χορηγήσει ένα ποσό δανείου, προγραμματίζει ανάλογα τις πληρωμές και εισπράξεις του ώστε να έχει διαθέσιμα χρήματα όποτε ζητήσει ο δανειζόμενος. Η διατήρηση όμως των μετρητών στερεί τον δανειστή από κάποιο εισόδημα που θα εξασφαλίσει είτε δανείζοντας το ποσό αυτό σε άλλους είτε χρησιμοποιώντας το για άλλες δραστηριότητες. Για την αποζημίωση του δανειστή από την απώλεια εισοδήματος γίνεται συμφωνία για προμήθεια αδράνειας η οποία επιβάλλεται επί του

ποσού του δανείου που δεν έχει εισπράξει ο δανειζόμενος. Το ύψος της ανέρχεται συνήθως σε 0,5 ποσοστιαία μονάδα και υπολογίζεται όπως ο τόκος.

Οι επιβαρύνσεις υπέρ τρίτων επιβάλλονται από την πολιτεία και ποικίλλουν στις διάφορες περιόδους. Οι κύριες επιβαρύνσεις της κατηγορίας αυτής για τα αγροτικά δάνεια είναι

α) Προσαύξηση επιτοκίου υπέρ ΟΓΑ. Έχει επιβληθεί με τους νόμους 1066/80 και 1539/85 σε όλα τα δάνεια της ΑΤΕ και είναι 1,25 ποσοστιαίες μονάδες.

β) Προσαύξηση επιτοκίου υπέρ συνεταιρισμών. Επιβάλλεται μόνο στα δάνεια για δαπάνη λειτουργίας των αγροτικών μονάδων και στους αγρότες που είναι μέλη συνεταιρισμών. Το ύψος της είναι 1,0 ποσοστιαία μονάδα.

Στις επιβαρύνσεις υπέρ τρίτων θα μπορούσε να περιληφθεί και η ποινική ρήτρα υπέρ του Δημοσίου, η οποία επιβάλλεται στις περιπτώσεις εκείνες που ο δανειστής δεν χρησιμοποίησε το δάνειο σύμφωνα με όσα καθορίζονται στην δανειστική σύμβαση και τις διατάξεις των Νομισματικών Αρχών.

Ο τόκος και το σύνολο όλων των άλλων επιβαρύνσεων (αμέσων και εμμέσων) που πληρώνει ο δανειζόμενος αποτελεί το πραγματικό κόστος του δανείου.

Διάρκεια δανείου

Είναι το χρονικό διάστημα από την χορήγηση του δανείου μέχρι την λήξη του. Για κάθε συγκεκριμένο δάνειο προσδιορίζεται από την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας ή την διάρκεια της παραγωγικής ζωής της βελτίωσης, τις ταμιακές ροές της δανειοδοτούμενης δραστηριότητας και την οικονομική κατάσταση του πιστούχου.

Κάθε δάνειο που χορηγείται για τις δαπάνες λειτουργίας μιας δραστηριότητας πρέπει κανονικά να εξοφληθεί ότι ολοκληρωθεί η παραγωγική διαδικασία της δραστηριότητας και τα προϊόντα της μετατραπούν σε μετρητά. Η ανώτατη επομένως διάρκεια των δανείων αυτών δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας. Σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της διάρκειας έχει η κατάσταση ρευστότητας του δανειστή και η γενικότερη δανειοδοτική πολιτική του.

Η διάρκεια των δανείων έχει άμεση επίδραση στις δυνατότητες της μονάδας για δανεισμό και στην ρευστότητά της. Η αύξηση της διάρκειας των τοκοχρεολυτικών δανείων μειώνει το ύψος του ετήσιου τοκοχρεολυσίου και επομένως τις ετήσιες υποχρεώσεις του πιστούχου για πληρωμές. Η μείωση της διάρκειας έχει τα αντίθετα ακριβώς αποτελέσματα. Η ρευστότητα του πιστούχου και η δυνατότητα για δανεισμό που επηρεάζεται επίσης από το σχέδιο εξόφλησης του δανείου, την περίοδο χάριτος και την ημερομηνία λήξης. Η εξόφληση των δανείων μπορεί να γίνει είτε εφάπαξ είτε με περισσότερες από μία καταβολές (δόσεις) σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Διασφάλιση δανείων

Ο δανειστής προσπαθεί κατά τον δανεισμό να διασφαλίσει όσο το δυνατόν περισσότερο όταν τα χρήματά του θα επιστραφούν στον καθορισμένο χρόνο, δηλαδή προσπαθεί να περιορίσει

στο ελάχιστο τον κίνδυνο απώλειας των χρημάτων του. Η πρώτη και ίσως καλύτερη διασφάλιση για την κανονική εξόφληση του δανείου είναι οι ταμιακές ροές της δανειοδοτούμενης δραστηριότητας. Οι ταμιακές ροές από την δανειοδοτούμενη δραστηριότητα πρέπει να καλύπτουν τις υποχρεώσεις που δημιουργεί το δάνειο και να αφήσουν ένα περίσσειμα.

Οι διασφαλίσεις διακρίνονται σε προσωπικές και εμπράγματες.

Η προσωπική διασφάλιση βασίζεται στην προσωπική ευθύνη μόνο του δανειζόμενου προσώπου ή και άλλων προσώπων (εγγυητών).

Η εμπράγματη διασφάλιση στηρίζεται στα δικαιώματα που αποκτά ο δανειστής σε κινητά ή ακίνητα περιουσιακά στοιχεία του δανειζόμενου. Παρέχει μεγαλύτερη διασφάλιση στον δανειστή γιατί αφενός μεν εξασφαλίζει ότι από την εκποίηση των περιουσιακών αυτών στοιχείων θα ικανοποιηθεί κατά προτεραιότητα η απαίτησή του από το δάνειο, αφετέρου δε του δίνει το δικαίωμα να εκποιήσει αναγκαστικά τα περιουσιακά αυτά στοιχεία για την ικανοποίηση της απαίτησής του αν ο δανειζόμενος δεν εξοφλήσει κανονικά το δάνειο.

Η εμπράγματη διασφάλιση περιλαμβάνει την υποθήκη όταν πρόκειται για ακίνητα περιουσιακά στοιχεία και το ενέχυρο όταν πρόκειται για κινητά. Το γεωργικό ενέχυρο είναι μία μορφή ενέχυρου που ισχύει για την ΑΤΕ και κατά την οποία το ενεχυριαζόμενο κινητό πράγμα παραμένει στην κατοχή του δανειζόμενου. Η αξία των πραγμάτων που υποθηκεύονται πρέπει να είναι μεγαλύτερη από το ποσό του δανείου. Η σχέση της αξίας των ενεχυριαζομένων ή υποθηκευμένων πραγμάτων προς το ποσό του δανείου αποτελεί στοιχείο της πολιτικής διασφαλίσεων που ακολουθεί ο κάθε δανειστής.

Στην ΑΤΕ η σχέση αυτή είναι 1,5 και σε ορισμένες κατηγορίες δανείων καλών πιστούχων φθάνει μέχρι και 1,0 ενώ στις άλλες τράπεζες είναι συνήθως 2,0.

Η πολιτική διασφαλίσεων της ΑΤΕ, λόγω της μορφής των δικονομικών προνομίων και των ιδιαιτεροτήτων της Ελληνικής γεωργίας, χαρακτηρίζεται από μεγάλη «χαλαρότητα» με κύριο στοιχείο την χορήγηση δανείων σημαντικού ύψους (το 1990 μέχρι 4,5 εκατ. δρχ.) με προσωπική ασφάλεια.

Διοικητικά και δικαστικά μέτρα της ΑΤΕ κατά των οφειλετών

Η τράπεζα πριν προχωρήσει στην λήψη δικαστικών μέτρων εξαντλεί πρώτα τα διοικητικά μέτρα που είναι

- Αποστολή ειδοποιήσεων στους οφειλέτες, προς υπενθύμιση τους για τις οφειλές ή για να τους τάξει τελική προθεσμία για την τακτοποίηση των υποχρεώσεών τους.
- Προσωπική επικοινωνία με τους οφειλέτες, για την διερεύνηση των λόγων της καθυστέρησης και για τον καθορισμό ενός χρονοδιαγράμματος εξόφλησης των δανείων τους, αποδεκτού από αυτούς και την τράπεζα.
- Πίεση μέσω των συνεταιρισμών, προς τα μέλη τους, που καθυστερούν αδικαιολόγητα την πληρωμή των οφειλών τους, για να επιδείξουν συνέπεια.
- Αποστολή ειδοποιητηρίων Νομικού Συμβούλου, με την υπόμνηση ότι θα ακολουθήσουν δικαστικά μέτρα εάν μέσα σε τακτή προθεσμία δεν εξοφλήσουν τις οφειλές τους.

Εφόσον αποβούν άκαρπα τα διοικητικά μέτρα, τότε το υποκατάστημα μπορεί να προχωρήσει στις πιο κάτω αναφερόμενες διαδικασίες επιβολής δικαστικών μέτρων, πάντα με την

συνεργασία του Νομικού Συμβούλου του και σε ειδικές περιπτώσεις μετά από έγκριση και οδηγίες του Κεντρικού Καταστήματος

Τα κυριότερα είδη των δικαστικών μέτρων είναι

- Κοινοποίηση επιταγής για πληρωμή
- Κοινοποίηση κατασχετήριας επιταγής
- Κατάσχεση κινητών αντικειμένων
- Κατάσχεση ακινήτων πραγμάτων
- Μήνυση, με βάση το άρθρο 8 του καταστατικού της ΑΤΕ για
 - α) Πώληση υπέγγυων στην Τράπεζα πραγμάτων
 - β) Πώληση κατασχεμένων από την τράπεζα πραγμάτων ή προϊόντων, όταν ο οφειλέτης προχωρήσει στην πώληση των πραγμάτων που κατάσχεσε η ΑΤΕ
- Προσωποκράτηση των κακόπιστων οφειλετών, σε εντελώς εξαιρετικές και χαρακτηριστικές περιπτώσεις
- Πλειστηριασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας που κατασχέθηκε και
- Ελεύθερη πώληση των πραγμάτων που κατασχέθηκαν με άδεια του Ειρηνοδίκη.

Διαδικασία χορήγησης δανείων

Το δάνειο χορηγείται μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, αν αφορά δάνειο με γεωργικό ενέχυρο χορηγείται αμέσως μετά την σύνταξη και υπογραφή της δανειστικής σύμβασης. Αν όμως πρόκειται για δάνειο με κοινό ενέχυρο θα πρέπει να ακολουθήσει την υπογραφή της σύμβασης η παράδοση του ενέχυρου πράγματος στην τράπεζα για να αποδοθεί στη συνέχεια το προϊόν του δανείου στο δικαιούχο.

α) Δάνεια για την επισκευή Γ.Μηχανημάτων

Στους κατόχους γεωργικών μηχανημάτων χορηγούνται δάνεια για την επισκευή τους, με βάση σημείωμα του συνεργείου που θα πραγματοποιήσει αυτήν και μέχρι του ποσού που ορίζεται κάθε χρόνο, από την Διοίκηση της τράπεζας για κάθε κατηγορία μηχανημάτων.

β) Δάνεια για αγορά καυσίμων

Επιπλέον χορηγείται και δάνειο για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των μηχανημάτων (καύσιμα, λιπαντικά, η αξία ρεύματος ΔΕΗ προκειμένου για ηλεκτροκινητήρες) ανάλογα με την ιπποδύναμή τους, τις ώρες απασχόλησής τους, τις διενεργούμενες καλλιέργειες κλπ. Και στις δύο πιο πάνω περιπτώσεις, μετά την σύναψη του δανείου, που χορηγείται με την μορφή του γεωργικού ενέχυρου για να μην αποξενώνεται από την χρήση του ο δικαιούχος, σημειώνεται στην άδεια κυκλοφορίας του μηχανήματος ότι αυτό είναι ενεχυριασμένο στην τράπεζα επειδή χορηγήθηκε σχετικό δάνειο.

γ) Δάνεια με κοινό ενέχυρο κτηνοτροφικά προϊόντα που αποτίθενται σε υγεία

Ο ενδιαφερόμενος καταθέτει στην ΑΤΕ αίτηση μαζί με τους τίτλους εισαγωγής των προϊόντων του σε υψικτικές εγκαταστάσεις και η τράπεζα μετά από έλεγχο ποσοτικό και ποιοτικό, του προσφερόμενου για ενεχυρίαση προϊόντος, των συνθηκών αποθήκευσής του και της ύπαρξης των γενικών προϋποθέσεων για την δανειοδότησή του, προχωρεί στην έγκριση, σύναψη και απόδοση του δανείου. Οι τίτλοι παραμένουν στην τράπεζα και οι ιδιοκτήτες των υγείων ειδοποιούνται εγγράφως ότι τα συγκεκριμένα προϊόντα αποτελούν ενέχυρα της ΑΤΕ.

δ) Δάνεια με ενέχυρο προϊόντα φυτικής παραγωγής

Χορηγούνται όπως τα προηγούμενα αλλά μόνο για προϊόντα που δεν είναι φθαρτά και δεν παρουσιάζουν προβλήματα στην αποθήκευσή τους λόγω ειδικών συνθηκών συντήρησής τους

Άλλες κατηγορίες δανείων και γενικοί όροι χορήγησής τους

Για τον πληρέστερο κατατοπισμό της άσκησης της μεσ/σμη αγροτικής πίστης από την ΑΤΕ, παρατίθενται πιο κάτω οι γενικοί όροι χορήγησης των κυριότερων κατηγοριών μεσ/σμων δανείων για

α) Αρδευτικές βελτιώσεις. Χορηγούνται στους ασκούντες αγροτική εκμετάλλευση, καλύπτουν το κόστος βελτίωσης, είναι διάρκειας 12 ετών και διασφαλίζονται όταν το ποσό του δανείου είναι μεγάλο εμπράγματα σε σχέση οφειλών και αξίας περιουσιακών στοιχείων 100/100.

β) Εγγυητοβελτιώσεις. Οι ίδιες με τις αρδευτικές βελτιώσεις προϋποθέσεις και για διάρκεια δανείου 5-8 έτη.

γ) Αγορά κτημάτων. Δανειοδοτούνται κατά προτεραιότητα ακτήμονες καλλιεργητές, πολιτικοί πρόσφυγες, πολύτεκνοι, νέα άτομα ηλικίας ως 35 ετών κλπ. Χορηγούνται σε πιστούχους εφόσον ο κατεχόμενος κλήρος μαζί με τα αγοραζόμενα κτήματα, δεν ξεπερνά το διπλάσιο του βιώσιμου κλήρου της περιοχής και οι πωλητές δεν είναι αγρότες. Τα κτήματα πρέπει να είναι συγκεκριμένα και διαιρετά, γιατί εξαγορά ιδανικών μεριδίων δεν δανειοδοτείται εκτός από ειδικές περιπτώσεις. Το ποσό του δανείου καλύπτει την γεωργική αξία του κτήματος, η διάρκειά του είναι μέχρι 15 έτη και η διασφάλισή του γίνεται με υποθήκη μόνο στα αποκτώμενα με το δάνειο κτήματα.

δ) Γεωργικά κτίσματα. Χορηγούνται για κατασκευές ή ριζικές επισκευές ή συμπλήρωση γεωργικών κτισμάτων όπως αποθήκες, καπνοξηραντήρια, υπόστεγα κλπ σε πιστούχους που η αγροτική εκμετάλλευσή τους δικαιολογεί το συγκεκριμένο κτίσμα, καλύπτει το κόστος κατασκευής, εφόσον ο δανειοδοτούμενος δεν μπορεί να συμμετάσχει σε αυτό, είναι διάρκειας 8-10 έτη και διασφαλίζεται εμπράγματα σε σχέση μέχρι 100/100.

ε) Κτηνοτροφικές γενικά βελτιώσεις. Χορηγούνται σε προοδευτικούς και νέους κατά βάση κτηνοτρόφους. Συναρτάται η δανειοδότηση από την δυνατότητα των ενδιαφερομένων να εξασφαλίσουν τις ανάλογες χονδροειδείς ζωτροφές ή την αναγκαία βοσκήσιμη έκταση γης. Η διάρκεια των δανείων είναι 12 έτη για τις κτηριακές εγκαταστάσεις, 7 έτη για τον μηχανολογικό εξοπλισμό και 5-8 έτη για τα αναπαραγωγικά μεγάλα ζώα.

στ) Γεωργικά μηχανήματα - εργαλεία - εφόδια. Δανειοδοτούνται πιστούχοι που καλλιεργούν επαρκείς εκτάσεις για πλήρη απασχόληση των μηχανημάτων που θα αγοραστούν. Το ύψος του δανείου καλύπτει το κόστος του μηχανήματος με ανάλογη κατά την δυνατότητά του, συμμετοχή του δανειοδοτούμενου και η διάρκειά του είναι 7-8 έτη.

ζ) Αγροτική στέγαση. Χορηγούνται σε αγρότες μόνιμους κατοίκους των χωριών, που δεν έχουν ιδιόκτητη κατοικία σε οποιοδήποτε οικισμό της χώρας. Το ύψος των δανείων είναι 600.000 δρχ. για ανέγερση, επέκταση, αποπεράτωση και αγορά έτοιμης κατοικίας και 300.000 δρχ για επισκευή, βελτίωση ή ανακαίνιση κατοικίας. Η διάρκεια των δανείων είναι 20 έτη.

η) Εκτός τις πιο πάνω κατηγορίες, χορηγούνται μεσ/σμα δάνεια και

- Για δενδροκαλλιέργειες, όπως είναι οι δενδροφυτεύσεις, η βελτίωση δενδρώνων, η δημιουργία φυτωρίων και κάθε άλλη δενδροκομική βελτίωση.
- Για αμπελοκαλλιέργειες, δηλ. δάνεια για φύτευση νέων αμπελιών, αντικατάσταση παλιών φυτειών καθώς και για την αγορά υλικών.
- Για δερμοκπηιακές εγκαταστάσεις, όπως για μεταλλικά δερμαινόμενα δερμοκίπια, για αγορά βολβών και φυτών και προμήθεια μηχανολογικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού των δερμοκπιίων.
- Για καλλιέργεια φράουλας. Αγορά φυτών φράουλας, έξοδα εγκατάστασης, φύτευα και προμήθεια σκέπαστρων

- Για την ανάπτυξη της καλλιέργειας σπαραγγιού. Προετοιμασία του εδάφους, προμήθεια λιπασμάτων.
- Για την ανάπτυξη της καλλιέργειας αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών. Εγκαταστάσεις φυτείας, προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού κ.α.
- Για την βελτίωση των μελισσοκομικών εκμεταλλεύσεων. Αγορά κυελών, κηρήθρων, συσκευών εξαγωγής μελιού κλπ
- Για την ανάπτυξη της σπηροτροφίας. Δάνεια για την κατασκευή δαλάμων εκτροφής μεταξοσκωλήκων
- Βιοτεχνικά δάνεια για πάγιες εγκαταστάσεις σε μικρές σχετικά δυναμικότητας αγροτικές βιοτεχνίες.
- Για βελτίωση και ανάπτυξη των δασικών εκμεταλλεύσεων. Δασικά εργαλεία και μηχανήματα, δασικοί δρόμοι, δασικά φυτώρια, δασικά κτίσματα κλπ.
- Για την ανάπτυξη της αλιείας-σπογγαλιείας, η ΑΤΕ χρηματοδοτεί την δημιουργία νέων μονάδων παράκτιας μεσογειακής και ατλαντικής αλιείας, εξοπλισμό σκαφών κλπ
- Δάνεια για γεωργικές βιομηχανίες. Για την επεξεργασία, αξιοποίηση και εμπορία γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, η ΑΤΕ χορηγεί δάνεια μεσομακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα για ίδρυση, επέκταση και λειτουργία γεωργικών βιομηχανιών. Τα δάνεια αυτά χορηγούνται κατά βάση σε γεωργικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή εταιρείες μετοχικού ενδιαφέροντος των γεωργικών οργανώσεων και της ΑΤΕ και σε ιδιώτες, εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις.
- Για τουριστικά καταλύματα. Με σκοπό την ανάπτυξη του αγροτουρισμού, η ΑΤΕ χορηγεί στους αγρότες μακροπρόθεσμα δάνεια για την ανέγερση ή επισκευή και εξοπλισμό σπιτιών για να τα νοικιάζουν σε παραδεριστές.

Χρηματοδότηση γεωργικών οργανισμών και οργανώσεων

Η ΑΤΕ έχει από το καταστατικό της βασικό και κύριο σκοπό την ενίσχυση, με κάθε τρόπο, των συνεταιρικών οργανώσεων όλων των βαθμών. Για την πραγματοποίηση του σκοπού αυτού χορηγεί στις Συνεταιρικές Οργανώσεις, που έχουν τις σχετικές προϋποθέσεις και δάνεια, για την καλύτερη διεξαγωγή των γεωργικών τους επιχειρήσεων, την προμήθεια χρήσιμων ειδών για την γεωργία, την συγκέντρωση από κοινού αποθήκευση, επεξεργασία και πώληση γεωργικών προϊόντων ακόμη την διάδοση και ενίσχυση της χωρικής οικοτεχνίας.

Επειδή οι βασικοί όροι της τράπεζας είναι ταυτόσημοι αυτών των οργανώσεων, θα πρέπει με τις χρηματοδοτήσεις, αφ' ενός μεν να συντελείται ανάπτυξη της Εθνικής παραγωγής και της ιδιωτικής οικονομίας των μελών των συνεταιρισμών, αφ' εταίρου δε οι χρηματοδοτούμενες οργανώσεις να διαθέτουν ικανοποιητική οργάνωση, σωστή διοίκηση, καλή υπηρεσιακή στελέχωση και ολοκληρωμένο πρόγραμμα εργασίας για την πραγματοποίηση της αναπτυξιακής οικονομικής πολιτικής τους.

Οι χρηματοδοτήσεις αποτελούν βραχυπρόθεσμες δανειοδοτήσεις (συνήθως μέχρι ενός έτους) και χορηγούνται είτε

α) Με ενέχυρο αγροτικά προϊόντα

β) Με προσωπική ασφάλεια και διακρίνονται σε

- Χρηματοδοτήσεις για συγκέντρωση προϊόντων και πώληση για λογαριασμό των μελών
- Χρηματοδοτήσεις για προμήθεια ειδών βιοτικής ανάγκης
- Χρηματοδοτήσεις για παραγωγικές και λοιπές ανάγκες των οργανώσεων και
- Χρηματοδοτήσεις για την έκδοση εγγυητικών επιστολών.

Διαδικασία χορήγησης των χρηματοδοτήσεων

Για την χορήγηση των χρηματοδοτήσεων γενικά, απαιτείται να έχουν πάρει οι οργανώσεις προηγούμενα τις νόμιμες αποφάσεις των οργάνων τους, να καταθέσουν στην συνέχεια αίτηση στην τράπεζα με τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, να γνωματευθεί και να εγκριθεί η αίτησή τους από τις υπηρεσίες της ΑΤΕ και να υπάρχουν στα υποκαταστήματα όρια πιστώσεων και εκταμιεύσεων. Η διάρκεια των δανείων ποικίλει ανάλογα με το είδος της χρηματοδότησης και ο εντοκισμός τους ενεργείται την 30/6 και την 31/12 ή κατά το κλείσιμο του λογαριασμού.

Αν η μη εξόφληση της χρηματοδότησης οφείλεται σε αζητησία των συγκεκριμένων προϊόντων, σε πολύ χαμηλές τιμές ή σε εξακριβωμένη αδυναμία του οργάνωσης που δανειοδοτήθηκε, τότε η λήξη της παρατείνεται σιωπηρά και επιβαρύνεται με συμβατικό τόκο και όχι με τόκο υπερημερίας.

Όρια δικαιοδοσίας υποκαταστημάτων ΑΤΕ για έγκριση χρηματοδοτήσεων

Η Διοίκηση της ΑΤΕ, στην επιθυμία της να αποκεντρώσει τα κέντρα λήψης αποφάσεων για έγκριση χρηματοδοτήσεων, έχει διευρύνει αυτά σε σημείο που το μεγαλύτερο σε αριθμό ποσοστό των σχετικών αιτημάτων να αντιμετωπίζεται από τις περιφερειακές υπηρεσίες της τράπεζας.

Τα όρια αυτά για τις Συνεταιριστικές οργανώσεις, τις κοινοπραξίες και τις κοινότητες φτάνουν

- α) Για βραχ/σμα δάνεια χωρικής βιοτεχνίας και για δασικά, τα 20 εκατ. δρχ.
- β) Για βραχ/σμα δάνεια κάθε σκοπού εκτός από τους παραπάνω, τα 50 εκατ. δρχ.
- γ) Για αντεγγυήσεις για έκδοση εγγυητικών επιστολών, τα 50 εκατ. δρχ.

Για τον υπολογισμό των ορίων αδροίζονται οι οφειλές της οργάνωσης που υφίστανται (ληξιπρόθεσμες και άληπτες) με το ποσό του ζητούμενου δανείου και αφαιρούνται οι οφειλές που καλύπτονται από αδιάθετα προϊόντα που είναι ενέχυρο στην τράπεζα.

Δάνεια σε γεωργικές βιομηχανίες

Γενικά

Με τον όρο «Γεωργικές Βιομηχανίες» ονομάζουμε σύμφωνα με το Ν 4035/1960 (άρθρ. 16 παρ. 1) εκείνες τις βιομηχανίες που ασχολούνται με την διαλογή, επεξεργασία ή συντήρηση των προϊόντων ζωικής και φυτικής προέλευσης κατά το πρώτο, μετά την παραγωγή τους, στάδιο. Οι γεωργικές βιομηχανίες αποτελούν βασικά έργα υποδομής, για την καλύτερη αξιοποίηση της φυτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής και την προσφορά των προϊόντων τους στον καταναλωτή σε μορφή που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του.

Οι γεωργικές βιομηχανίες αποτελούν προέκταση της πρωτογενούς παραγωγικής διαδικασίας και αφορούν έναν από τους καλύτερους τρόπους για την διασφάλιση των συμφερόντων των παραγωγών-γεωργοκτηνοτρόφων και την εξασφάλιση ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης.

Στην αρχή στην Ελλάδα έκαναν την εμφάνισή τους μικρές σχετικά βιομηχανίες, όπως τα ελαιουργεία, τυροκομεία κλπ με μηχανολογικό εξοπλισμό όχι πάντοτε εκσυγχρονισμένο. Αργότερα ιδρύθηκαν βιομηχανίες, μεγαλύτερης δυναμικότητας και επεκτάθηκαν, συμπληρώθηκαν και εκσυγχρονίσθηκαν οι παλιές.

Ο κλάδος αναπτύχθηκε με γρηγορότερο ρυθμό μετά το 1962 όταν άρχισε η χορήγηση αξιολογών ενισχύσεων, προς τους φορείς τους (δάνεια τραπεζών και επιδοτήσεις δημοσίου, μαζί με κίνητρα φορολογικές απαλλαγές, μειωμένα επιτόκια κλπ).

Βασικές προϋποθέσεις ίδρυσής τους. Για την ίδρυση μίας γεωργικής βιομηχανίας πρέπει να ληφθούν υπόψη οι οικολογικές συνθήκες, η έφεση των παραγωγών, το υπάρχον εργατικό δυναμικό, η ζήτηση των προϊόντων, η σύνδεση με οδικά και λοιπά δίκτυα, οι ανάγκες της αγοράς, τα υπάρχοντα στην αγορά παραπλήσια ή όμοια προϊόντα κλπ.

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των διαφόρων περιοχών, πρέπει να επηρεάζουν την χωροταξική κατανομή των βιομηχανιών. Το κύριο χαρακτηριστικό των γεωργικών βιομηχανιών είναι το μειονέκτημα της εποχιακής λειτουργίας τους. Για την άμβλυση του μειονεκτήματος αυτού, πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια δημιουργίας όσο το δυνατόν μεγαλύτερων και σύνθετων βιομηχανικών μονάδων που να έχουν την ικανότητα πληρέστερης επεξεργασίας ενός ή και περισσοτέρων γεωργικών προϊόντων και την προσφορά στην κατανάλωση αυτών σε υψηλές ποιοτικές προδιαγραφές αλλά με συναγωνίσιμο κόστος παραγωγής.

Φορείς γεωργικών βιομηχανιών. Φορείς ίδρυσής τους μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα καθώς και το δημόσιο. Ο χαρακτηρισμός μίας βιομηχανίας ως γεωργικής γίνεται με κοινή απόφαση των υπουργών γεωργίας και βιομηχανίας.

Διακρίσεις γεωργικών βιομηχανιών. Διακρίνονται ανάλογα με τον φορέα τους στις πιο κάτω κατηγορίες που έχουν ως εξής

α) Ιδιωτικές	Ατομικές	Εταιρείες	Προσωπικές
	Συλλογικές		Απρόσωπες
β) Δημόσιες	Κρατικές	Συν/σμοι	Πρωτοβάθμιοι
			Δευτεροβάθμιοι
			Κοινοπραξίες
	Κρατικές		
			Νομικών προσώπων Δημ. Δικαίου

Οι εταιρείες μπορεί να είναι προσωπικές όπως Ομόρρυθμες, Ετερόρρυθμες, Περιορισμένης Ευθύνης ή απρόσωπες όπως οι Ανώνυμες.

Οι συνεταιρισμοί, ως γνωστό, είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, που με το καταστατικό τους έχουν κάνει πρόβλεψη για την ίδρυση και λειτουργία γεωργικών βιομηχανιών. Η ΑΤΕ σύμφωνα με τα Ν.Δ. 3874/1958 και 4087/1960, μπορεί να συμμετάσχει σε κοινοπραξίες συνιδιοκτησίας και συνεκμετάλλευσης γεωργικών βιομηχανιών που ιδρύθηκαν σε συνεργασία

με γεωργικές συνεταιριστικές οργανώσεις και σκοπεύουν στην παραγωγή γενικά της αγροτικής οικονομίας μίας στενής ή μίας ευρύτερης περιοχής.

Δανειοδοτήσεις Γεωργικών Βιομηχανιών

Τα δάνεια που χορηγεί η ΑΤΕ στις γεωργικές βιομηχανίες (ιδιωτικές ή συνεταιρικές) προορίζονται για την κάλυψη αναγκών σε βραχυπρόθεσμα κυκλοφοριακά κεφάλαια, διάρκειας συνήθως 1 έτους και σε μεσομακροπρόθεσμα επενδυτικά διάρκειας μέχρι 8 ετών για τα μεσοπρόθεσμα και 20 έτη για τα μακροπρόθεσμα, για βελτιώσεις κτηρίων ή για εκσυγχρονισμό του μηχανολογικού εξοπλισμού νεοϊδρυόμενων ή επεκτεινόμενων βιομηχανικών μονάδων. Τα δάνεια χορηγούνται ανάλογα με το ποσό από την Δ/ση του υποκαταστήματος ή από τις περιφερειακές υπηρεσίες ή από την επιτροπή πιστώσεων του κεντρικού καταστήματος της ΑΤΕ από τα μηνιαία προγράμματα εκταμιεύσεων.

Βραχυπρόθεσμα δάνεια

α) Αυτά αποβλέπουν στην εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της γεωργικής βιομηχανίας και στην αξιοποίηση της γεωργικής παραγωγής

β) Χορηγούνται για

- Συγκεκριμένο σκοπό ή δραστηριότητα ως κεφάλαιο κτήσης
- Εξαγωγές (χρηματοδότηση ή προχρηματοδότηση)
- Περισσότερες δραστηριότητες ως κεφάλαιο κίνησης
- Έκδοση εγγυητικών επιστολών

γ) Βασικές προϋποθέσεις χορήγησής τους είναι να επιτυγχάνεται με αυτά η προαγωγή της οικονομίας των γεωργών ειδικά και του κράτους γενικότερα και να υπάρχουν οι εγκαταστάσεις για την επεξεργασία των προϊόντων που θα συγκεντρωθούν ή θα εξαγοραστούν από τον φορέα της βιομηχανίας.

δ) Δίνονται συνήθως με ενέχυρο την πρώτη ύλη, τα υλικά συσκευασίας και τα έτοιμα προϊόντα που θα παραχθούν από την βιομηχανία

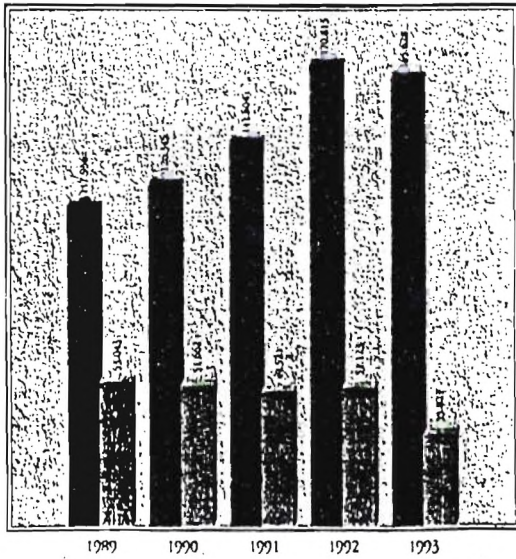
ε) Η διαδικασία χορήγησής τους συνίσταται στην εξέταση της αίτησης από τις περιφερειακές υπηρεσίες της τράπεζας στην κοινή γνώμτευση και έγκριση από την Περιφέρεια ή από το κέντρο, ανάλογα με το ύψος του δανείου, στη σύναξη της δανειστικής σύμβασης και στην τμηματική απόδοση του προϊόντος αυτού είτε με την μορφή της κανονικής χρηματοδότησης ανάλογα με την πορεία των εργασιών αγοράς πρώτης ύλης, προμήθειας υλικών συσκευασίας, εξόδων επεξεργασίας κλπ.

στ) Τα δάνεια χορηγούνται με γεωργικό ενέχυρο, όταν καλύπτονται με ενυπόθηκη διασφάλιση ή με κοινό ενέχυρο (ΠΑΕΓΑ) όταν δεν είναι φθαρτά. Η εξόφληση της χρηματοδότησης γίνεται τμηματικά από το αντίτιμο διάθεσης των προϊόντων, που παράχθηκαν με την δανειακή ενίσχυση της τράπεζας.

Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Α.Τ.Ε. ΚΑΤΑ ΤΟ 1993

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Α.Τ.Ε. ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1989 - 1993

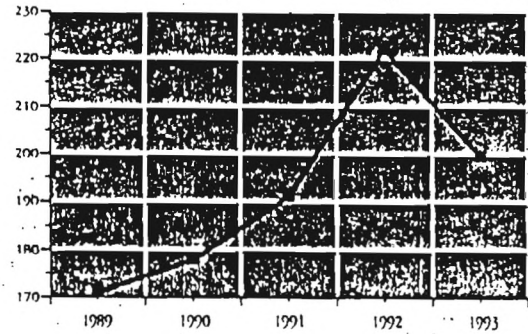
■ ΠΡΑΧΥΠΡΟΦΕΣΜΑ (ΚΡΦΑΛΛΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ) ■ ΜΕΣΟΜΑΚΡΟΠΡΟΦΕΣΜΑ ΕΚΑΤ. ΔΡΧ

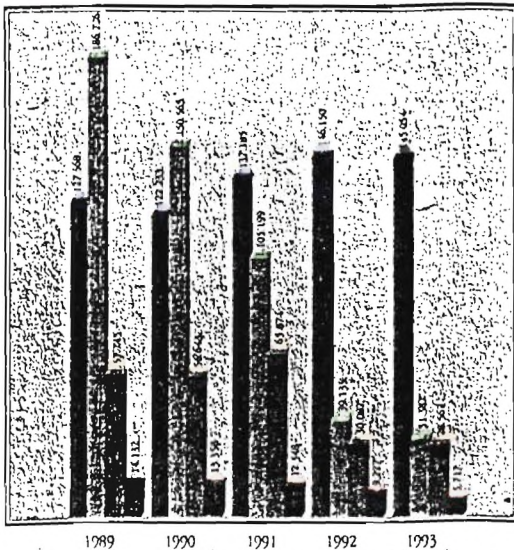
1. ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

ΣΥΝΟΛΟ

ΕΚΑΤ. ΔΡΧ

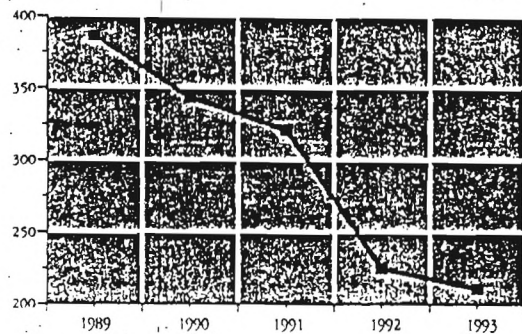
■ Α ΠΡΑΧΥΠΡΟΦΕΣΜΑ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ, ΕΜΠΟΡΙΑ
 ■ Α ΠΡΑΧΥΠΡΟΦΕΣΜΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΑΓΡΟΤ. ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
 ■ ΜΕΣΟΜΑΚΡΟΠΡΟΦΕΣΜΑ ΕΚΑΤ. ΔΡΧ

2. ΔΑΝΕΙΑ Α.Σ.Ο & ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΣΥΝΟΛΟ

ΕΚΑΤ. ΔΡΧ

Μεσομακροπρόθεσμα δάνεια

Με την δανειοδότηση αυτή επιδιώκεται η ενίσχυση των γεωργικών βιομηχανιών για πάγιες εγκαταστάσεις

Από το 1975 και μετά (απόφαση Ν.Ε. 77/75) επιτρέπεται η δανειοδότηση γεωργικών βιομηχανιών με επενδυτικά δάνεια μόνο

- α) Εκείνων που έχουν υποδηκευμένα τα πάγια περιουσιακά στοιχεία στην ΑΤΕ από προηγούμενα μ/σμα δάνεια
- β) Των μικρών τυροκομείων και των ελαιουργείων
- γ) Των περιπτώσεων επεξεργασίας ίδιας παραγωγής του φορέα
- δ) Των περιπτώσεων που το δάνειο εντάσσεται στις πιστώσεις ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων (αντιμετώπιση συναλλαγματικής δαπάνης).

Διαδικασία χορήγησής τους

- Υποβάλλεται στο υποκατάστημα αίτηση του φορέα που επιθυμεί την δανειοδότηση με αντίγραφα αποφάσεων των νόμιμων οργάνων του, ισολογισμό των 2 τελευταίων χρόνων, ισοζύγιο τελευταίου μήνα, τεχνοοικονομική μελέτη, αποφάσεις του Δημοσίου για επιδοτήσεις ή αποφάσεις υπαγωγής του σε αναπτυξιακούς νόμους (1262/82, 355 κλπ).
- Οι περιφερειακές υπηρεσίες εξετάζουν την αίτηση και με κοινή γνωμάτευσή του εισηγούνται στην αρμόδια κεντρική διεύθυνση σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη του ζητήματος.
- Μετά την έγκριση συνάπτεται το δάνειο και η απόδοση γίνεται μετά την ολοκλήρωση των απαραίτητων διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμού, κατακύρωσης κλπ
- Κατά την σύναψη του δανείου επιδιώκεται η συμμετοχή του φορέα σ' αυτό σε ποσοστό ανάλογο των δυνατοτήτων του. Η συμμετοχή προκατατίθεται ή χρησιμοποιείται σύμμετρα με το προϊόν του δανείου.
- Η παραλαβή του έργου γίνεται από επιτροπή που ορίζει ο φορέας.

Εταιρείες μετοχικού ενδιαφέροντος ΑΤΕ

Η ΑΤΕ στα πλαίσια της αναπτυξιακής και κοινωνικής αποστολής της, συμμετέχει σε 38 εταιρείες και 7 κοινοπραξίες. Σε 20 από τις ανώνυμες εταιρείες, καθώς και σε όλες τις κοινοπραξίες η ΑΤΕ έχει πλειοψηφία μετοχών.

Η δραστηριότητα των εταιρειών αυτών, που απασχολούν πάνω από 8000 άτομα σαν τακτικό και έκτακτο προσωπικό, καλύπτει τους τομείς της ασφάλισης, της παραγωγής, την ανάπτυξη συγκεκριμένων περιοχών με την μελέτη προγραμματισμού και κατασκευή έργων υποδομής, την παραγωγή και διακίνηση πρώτων υλών κλπ.

Η ανάπτυξη του ομίλου των εταιρειών της ΑΤΕ ξεκίνησε την δεκαετία του '50 όταν ιδρύθηκαν οι πρώτες της εταιρείες στην προσπάθεια ανασυγκρότησης και βελτίωσης του παραγωγικού δυναμικού της γεωργίας, με σκοπό την αύξηση της πρωτογενούς παραγωγής.

Ακολούθησε η ίδρυση σειράς εταιρειών με σημαντική βιομηχανική υποδομή και σκοπό την στήριξη των τομέων μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων, οι περισσότερες των οποίων συστάθηκαν σε συνεργασία με τις συνεταιριστικές οργανώσεις της χώρας, αρχικά σε τοπικό και αργότερα σε εθνικό επίπεδο.

Πρόσφατα ένας άλλος πυρήνας εταιρειών, οι ονομαζόμενες Αναπτυξιακές Εταιρείες, που λειτουργούν σε επίπεδο νομού σε συνεργασία με άλλους κοινωνικούς φορείς έχουν στόχο την αξιοποίηση των φυσικών παραγωγικών πόρων της υπαίθρου.

Παράλληλα το ενδιαφέρον της ΑΤΕ αναπτύσσεται έντονα και στους νέους κλάδους τεχνολογικής ακμής. Έτσι συμμετέχει σαν κύριος μέτοχος της ΒΙΟΕΛΛΑΣ ΑΕ που έχει αντικείμενο την εφαρμοσμένη έρευνα και τη βιομηχανική και εμπορική εκμετάλλευση προϊόντων βιοτεχνολογίας.

Τέλος μία νέα γενιά θυγατρικών εταιρειών που δημιουργείται πρόσφατα έχει σκοπό την ολοκλήρωση του πλέγματος των προσφερομένων υπηρεσιών του χρηματοπιστωτικού ομίλου της ΑΤΕ. Ανάμεσά τους η Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος, η Τράπεζα Γης και η υπό ίδρυση Εταιρεία LEASING.

ΟΝΟΜΑ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙΛ. ΔΡΧ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΦ. ΑΤΕ
• • ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ		
ΔΩΔΩΝΗ ΑΕ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΗΡΟΥ	52300	60.00
ΝΕΟΓΑΛ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	5000	60.00
Γ'ΟΔΟΠΗ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	60.000	46.70
ΣΕΡΓΑΛ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	5000	60.00
ΟΛΥΜΠΟΣ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	5000	60.00
ΗΛΒΙΓΑΛ ΑΕ ΗΛΕΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	10000	76.00
ΠΡΟΒΙΓΑΛ ΑΕ ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	220500	61.50
ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	5000	60.00
ΕΣΠΕΡΙΣ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	5000	60.00
ΒΙΟΧΥΜ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΥΜΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΩΝ	6585	60.00
ΕΛΒΙΣ ΑΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ	600200	25.00
ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ	45000	7.83
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΩΣ ΑΕ	3550000	98.67
ΕΤΑΝΑΛ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΛΑΙΕΙΑΣ	50000	75.00
ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΡΗΤΗΣ	40073	20.29
ΣΕΒΑΘ ΑΕ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΘΡΑΚΗΣ	870000	24.14
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ	269500	97.04
ΕΛΒΙΚ ΑΒΕΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΡΕΑΤΟΣ	60000	33.33
ΣΕΠΕΚ ΑΕ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΡΕΑΤΟΣ	335000	30.00
ΣΕΚΑΠ ΑΕ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	420018	30.00
ΚΟΡΙΝΘΙΑ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	60000	40.00
Η ΜΕΣΣΗΝΙΑ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	40000	80.00
ΗΉΙΕΙΡΟΣ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	55300	92.41
Η ΠΙΝΔΟΣ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠ. Κ. ΑΞΙΟΠ. ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΛ. ΠΕΡΙΟΧΗΣ Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	600000	40.00
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤ. Κ. ΑΞΙΟΠ. ΔΑΣ. ΠΛΟΥΤΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΡΝΑΙΑΣ	16000	40.00
Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ	1000000	83.52
ΡΕΘΥΜΝΗ ΑΕ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΣΥΝ/ΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ Ν. ΡΕΘΥΜΝΗΣ	210000	40.00
ΣΥΝΕΛ ΑΕ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ	300000	30.00
ΒΙΟΕΛΛΑΣ ΑΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	200000	50.00
ΙΤΣΟ ΑΕ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	80000	25.00
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ	100000	90.00
ΕΕΤΑΑ ΑΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	50000	10.00
HELLENIC DEVELOPMENT CORPORATION SA	634	38.96
ΙΧΘΥΚΑ ΑΕ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΧΕΛΩΟΥ	310000	40.00
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ	500000	76.00
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ	5000000	60.30
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΑΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	200000	75.00
ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦ. ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΟΣ	50	10.00
• • ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ		
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΛΑΜΙΑΣ	8998	51.00
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	11450	51.00
ΑΣΤΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΠΑΣΤΕΡΙΩΣΕΩΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	11000	51.00
ΒΕΡΜΙΟ—ΝΑΟΥΣΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΦΡΟΥΤΩΝ	29...	52.00
ΨΥΚΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΛΟΓΗΣ—ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΣΚΥΔΡΑΣ	48650	51.00
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΠΕΠΕΡΕΩΣ ΑΡΙΔΑΙΑΣ	3900	51.00
ΑΒΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΩ	22616	51.00
• • ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΑΤΕ		
ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΡΑΨΑΝΗΣ	10224	100.00

Αλιευτικά δάνεια

Γενικά

Ένας από τους σημαντικότερους κλάδους της εθνικής οικονομίας που ενισχύεται δανειακά από την ΑΤΕ είναι και αυτός της αλιείας, ο οποίος παρουσιάζει λόγω της έκτασης των παραλίων της ηπειρωτικής χώρας, των νήσων και των λιμνών μας, ιδιαίτερο ενδιαφέρον και απαιτεί ανάλογη προσοχή και πιστοδοτική κάλυψη.

Βασικοί σκοποί

Βασικοί σκοποί της αλιευτικής πιστωτικής πολιτικής της τράπεζας είναι η ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη της αλιείας και η ανύψωση του βιοτικού επιπέδου των αλιέων και αλιεργατών. Η πραγματοποίηση αυτών επεδιώκεται με την δανειοδότηση των αλιευτικών εκμεταλλεύσεων για την ανανέωση, συμπλήρωση, βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό του αλιευτικού και ναυτιλιακού εξοπλισμού τους, την εντατικότερη και επιστημονικότερη εκμετάλλευση του ενάλιου πλούτου, την επέκταση της αλιείας σε άλλα πλουσιότερα επίπεδα, την ίδρυση αλιευτικών βιοτεχνιών και βιομηχανιών και γενικά για την αύξηση της παραγωγικότητας και για την μεγιστοποίηση των αναμενόμενων από την αλιεία ωφελημάτων.

Κατηγορίες και μορφές αλιευτικών εκμεταλλεύσεων

Οι αλιευτικές εκμεταλλεύσεις διακρίνονται σε δύο βασικές μορφές της

α) Αλιείας θαλάσσης και

β) Αλιείας κλειστών υδάτων

οι οποίες υποδιαιρούνται στις κατηγορίες που ακολουθούν

α) Αλιεία θαλάσσης 1) Παράκτιος αλιεία

2) Μέση αλιεία

3) Μεγάλη αλιεία

4) Ατλαντική ή Ωκεάνια αλιεία

β) Αλιεία κλειστών υδάτων, είναι αυτή που γίνεται σε λιμνοθάλασσες, λίμνες, ποτάμια κλπ

Βασικά κριτήρια και ουσιαστικές προϋποθέσεις χορήγησης των αλιευτικών δανείων

Για την πιστοδότηση των αλιέων λαμβάνονται υπόψη η επαγγελματική τους ιδιότητα ως αλιείς, η συνέπεια τους στις συναλλαγές με την τράπεζα και τα λοιπά επαγγελματικά τους προσόντα.

Εξετάζονται επίσης και η ύπαρξη των εξής προϋποθέσεων

- α) Το ποσό του αιτούμενου δανείου να είναι ανάλογο των πραγματικών αναγκών του δανειολήπτη
- β) Να εξυπηρετεί αυτό πραγματικούς παραγωγικούς αλιευτικούς σκοπούς
- γ) Να αφορά ενίσχυση παραγωγικής προσπάθειας του αλιέα
- δ) Να υπάρχουν όλα εκείνα τα στοιχεία που θα πείδουν για την ομαλή επιστροφή του δανείου

Πέρα από αυτά οι αλιευτικές εκμεταλλεύσεις πρέπει απαραίτητα να προσκομίσουν στην τράπεζα

- α) Άδεια αλιείας
- β) Έγγραφο υπολόγησης των πλοίων στα Ελληνικά νηολόγια
- γ) Πιστοποιητικά βαρών του σκάφους και
- δ) Αποδεικτικό ενημερότητας των προς το ΝΑΤ υποχρεώσεών τους.

Αλιευτικές δανειοδοτήσεις

Οι αλιευτικές εκμεταλλεύσεις δανειοδοτούνται με

α) Βραχυπρόθεσμα δάνεια

Για την αντιμετώπιση των δαπανών προετοιμασίας και εκκίνησης των αλιευτικών σκαφών, των δαπανών οργάνωσης και λειτουργίας των σπογγαλιευτικών σκαφών και των δαπανών αγοράς γόνου γαριών και ιχθυοτροφών για τις ιχθυοκαλλιέργειες.

β) Δάνειο με ενέχυρο αλιευτικά προϊόντα.

Για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών, αλιευτικών επιχειρήσεων υπερπόντιας αλιείας με ενέχυρο κατευγμένα αλιεύματα.

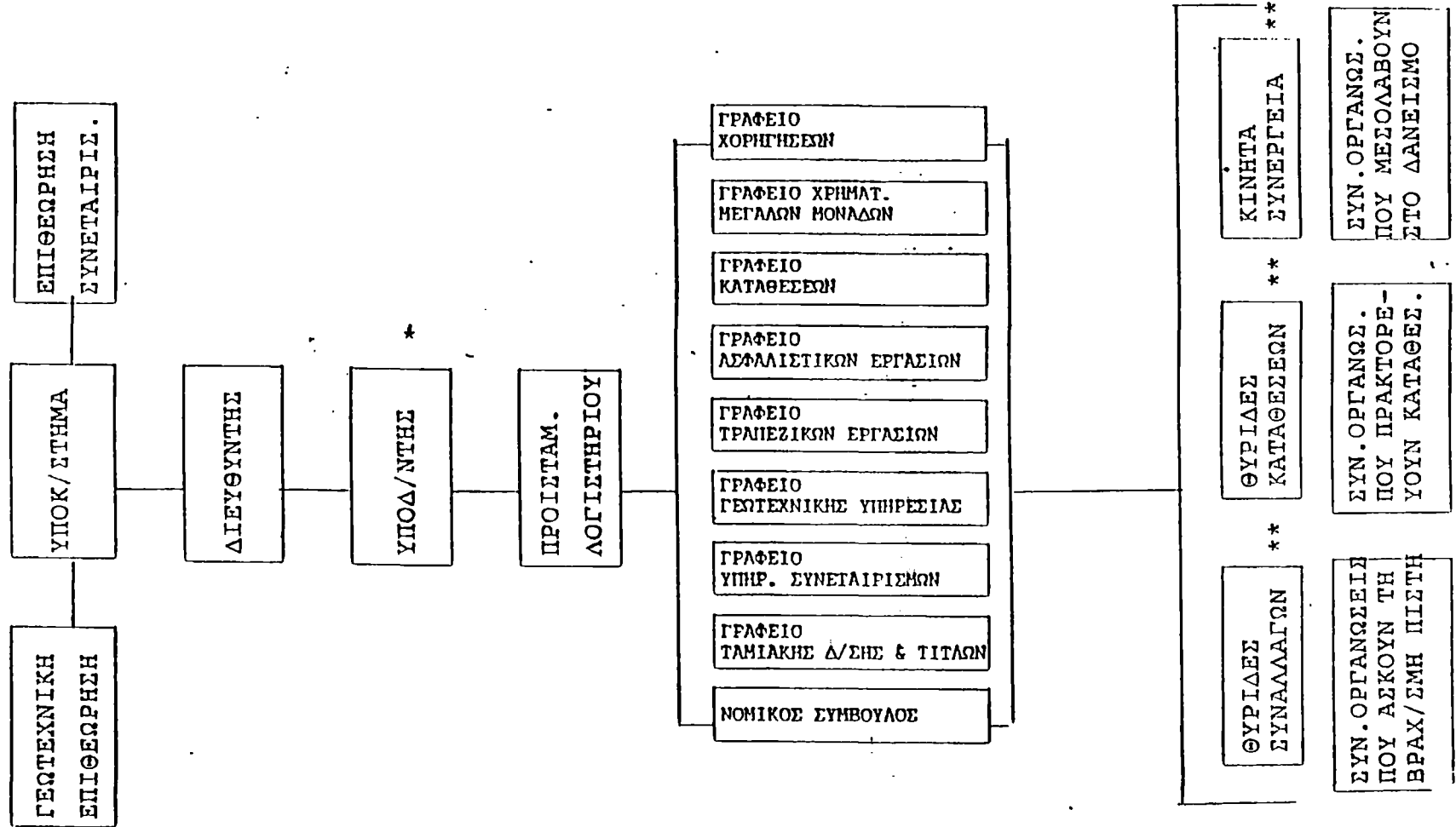
γ) Χρηματοδότηση αλιευτικών συνεταιρισμών

Για την αντιμετώπιση των δαπανών λειτουργίας γενικά των σκαφών τους ή εκμετάλλευσης ιχθυοτροφείων ή για την από κοινού συγκέντρωση, συντήρηση και διάθεση αλιευμάτων καθώς και κυκλοφορικά κεφάλαια αλιευτικών βιοτεχνιών.

δ) Μεσομακροπρόθεσμα δάνεια

Για την απόκτηση νέων ή εκσυγχρονισμό ή βελτίωση παλαιών σκαφών και του εξοπλισμού τους, ώστε να επετυγχάνουν με αυτά την αύξηση της παραγωγικότητας των εκμεταλλεύσεων. Με μεσομακροπρόθεσμα δάνεια ενισχύονται επίσης οι φορείς για την κατασκευή εγκαταστάσεων ιχθυοκαλλιέργειας, οστρακοτροφείων καθώς και για την αγορά θαλάμων συντήρησης κατευγμένων αλιευμάτων, αυτοκινήτων υγείων και αυτοκινήτων παγοποιητικών μηχανών.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ Α.Τ.Ε.

* ΕΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΥΠΟΚ/ΤΑ Α & Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝΤΑΙ 2 ΥΠΟΔ/ΝΤΕΣ
 ΕΤΑ ΜΙΚΡΑ ΥΠΟΚ/ΤΑ Δ & Ε ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΔΕΝ ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝΤΑΙ ΥΠΟΔ/ΝΤΕΣ--
 ** ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΝΑΔΟΧΩΝ ΜΕΤΕΤΙΜΗΤΟΠΛΚΕΤΕ ΑΝΑΔΟΧΩΝ

Νέοι δεσμοί στην άσκηση της αγροτικής πίστης

Γενικά

Η διοίκηση της ΑΤΕ στην επιθυμία της να βελτιώσει τις διαδικασίες έγκρισης και χορήγησης των δανείων της τράπεζας προς τους πιστούχους της, προχώρησε στην ανάπτυξη των σχετικών δεσμών καθιερώνοντας νέους που μπορεί ακόμα και για την προηγμένη σημερινή εποχή μας να θεωρηθούν πρωτοποριακοί.

Η φιλοσοφία και οι στόχοι του νέου συστήματος

Η φιλοσοφία και οι στόχοι του νέου συστήματος έγκρισης και χορήγησης των δανείων (βραχυπρόθεσμων και μεσομακροπρόθεσμων) είναι η συμμετοχή των εκπροσώπων των αγροτών και των λοιπών ενδιαφερομένων στη λήψη των αποφάσεων που τους αφορούν, ώστε να εξασφαλισθεί η διαφάνεια και ο κοινωνικός έλεγχος πριν την χορήγηση των δανείων.

Οι κεντρικές υπηρεσίες και οι προϊστάμενοι των περιφερειακών υπηρεσιών, απελευθερώνονται με το «Νέο σύστημα» από τις τρέχουσες και συνήθεις εκτελεστικές εργασίες ώστε να τους δοθεί η ευκαιρία να ασχοληθούν περισσότερο με το ουσιαστικό έργο τους, που είναι η παροχή οδηγιών και η σωστή οργάνωση της εργασίας. Έτσι θα αξιοποιηθούν καλύτερα οι δυνατότητες και οι δημιουργικές πρωτοβουλίες του προσωπικού των υποκαταστημάτων σε όλα τα επίπεδα και θα βελτιωθεί η εξυπηρέτηση των αγροτών και οι σχέσεις τους με την ΑΤΕ.

Με το σημερινό σύστημα η έγκριση των δανείων γίνεται σε δύο επίπεδα, στην περιφέρεια (υποκαταστήματα) και στο κεντρικό κατάστημα

Τα όργανα έγκρισης δανείων είναι για το μεν υποκατάστημα μόνο η Διεύθυνση (Διευθυντής-Υποδιευθυντής), για δε το Κεντρικό Κατάστημα οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων Αγροτικής Πίστης και οι Γεωργ. Βιομηχανιών, η Διοίκηση και η Επιτροπή Πιστώσεων.

Με το νέο σύστημα, ο χρόνος εφαρμογής του οποίου θα καθοριστεί με νεώτερη διαταγή της Διοίκησης της ΑΤΕ και η υλοποίηση του οποίου θα είναι σταδιακή, προβλέπονται τέσσερα επίπεδα έγκρισης δανείων.

- α) Επίπεδο συνεταιριστικής οργάνωσης (χωριό-πόλη)
- β) Τοπικό (υποκατάστημα)
- γ) Νομαρχιακό (πρωτεύουσα νομού)
- δ) Κεντρικό

Επίπεδα έγκρισης των δανείων

Τα επίπεδα έγκρισης των δανείων, η σύνδεση των μελών τους και οι αρμοδιότητές τους αναφέρονται πιο κάτω

A. Επίπεδο Συνεταιριστικής Οργάνωσης

Περιλαμβάνει του συνεταιρισμούς που ασκούν την αγροτική πίστη

B. Τοπικό επίπεδο

Το υποκατάστημα θα αντιμετωπίζει απ'ευθείας όλα τα αιτήματα δανεισμών, οποιασδήποτε κατηγορίας και ύψους, που είναι στα πλαίσια των προϋποθέσεων και κανόνων δανειοδότησης, που έχουν καθοριστεί από τα κεντρικά όργανα της ΑΤΕ.

Όργανα έγκρισης δανείων στο υποκατάστημα καθορίζονται

- α) Το γραφείο χορηγήσεων
- β) Η διεύθυνση του υποκαταστήματος
- γ) Η Τοπική Επιτροπή Πιστώσεων (ΤΕΠ)

Αναλυτικότερα η σύνδεση και οι αρμοδιότητες των πιο πάνω οργάνων έχουν ως ακόλουθα

α) Γραφείο χορηγήσεων

Αρμοδιότητες. Το γραφείο χορηγήσεων θα αντιμετωπίζει απ'ευθείας αιτήματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του υποκαταστήματος και τα οποία

- Βρίσκονται στα όρια της προσωπικής ασφάλειας
- Δεν αναφέρονται σε δανειοδότηση συνεταιριστικών οργανώσεων ή γεωργικών βιομηχανιών και
- Το ύψος του καθενός χωριστά δεν υπερβαίνει τις 200.000 μέχρι 400.000 δρχ. ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει το κάθε υποκατάστημα

Αιτήματα που είναι αρμοδιότητες του Γραφείου Χορηγήσεων αλλά παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα μπορεί, στα πρώτα στάδια εφαρμογής του νέου συστήματος, να παραπέμπονται στην Διεύθυνση

β) Διεύθυνση υποκαταστήματος

Αρμοδιότητες. Η Διεύθυνση του υποκαταστήματος θα αντιμετωπίζει όλα τα αιτήματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του υποκαταστήματος και τα οποία είναι πέρα από τα όρια του γραφείου χορηγήσεων καθώς αυτά που για διάφορους λόγους πρέπει να παραπεμφθούν στην ΤΕΠ ή σε ανώτερο επίπεδο.

γ) Τοπική Επιτροπή Πιστώσεων (ΤΕΠ)

γ1) Αρμοδιότητες. Στην αρμοδιότητα της ΤΕΠ θα ανήκουν

- Η αντιμετώπιση όλων των αιτημάτων για επενδυτικά δάνεια που ανήκουν στην αρμοδιότητα του υποκαταστήματος και είναι πάνω από τρία εκατομμύρια δρχ.
- Η επανεξέταση αιτημάτων που απορρίφθηκαν από το υποκατάστημα
- Η εξέταση των σοβαρών παραπόνων που υποβάλλονται στις κεντρικές υπηρεσίες, στο υπουργείο Γεωργίας και αφορούν θέματα δανειοδότησης των αγροτών

γ2) Σύνδεση. Η Τοπική Επιτροπή Πιστώσεων, θα λειτουργεί στην έδρα κάθε υποκαταστήματος και θα αποτελείται από τα παρακάτω επτά μέλη

- Τον Διευθυντή του Υποκαταστήματος, ως πρόεδρο
- Τον Προϊστάμενο του Γραφείου Γεωτεχνικής Υπηρεσίας
- Τον εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Γεωργίας
- Τον εκπρόσωπο της Ε.Γ. Συν/σμων της περιοχής
- Τον εκπρόσωπο των Αγροτικών Συλλόγων της περιοχής

- Τον εκπρόσωπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και
- Τον εκπρόσωπο του Προσωπικού του Υποκαταστήματος

γ3) Λειτουργία. Η ΤΕΠ θα συνεδριάζει στο υποκατάστημα, τουλάχιστον κάθε 15 ημέρες, εκτός εάν δεν υπάρχει κανένα δέμα.

Γ. Νομαρχιακό επίπεδο (περιφέρεια νομού)

Το νομαρχιακό επίπεδο αντιμετωπίζει δέματα γενικότερα, που καλύπτουν ευρύτερη περιφέρεια απ' αυτή ενός υποκαταστήματος. Τα δάνεια στο επίπεδο αυτό εγκρίνονται από την Επιτροπή Πιστώσεων Νομού (ΕΠΝ)

α) Επιτροπή Πιστώσεων Νομού

α1) Αρμοδιότητες. Η εξέταση των δανειοδοτικών αιτημάτων, μέσα στα γενικότερα πλαίσια κανόνων και προϋποθέσεων δανεισμού που έχουν καθοριστεί από τα κεντρικά όργανα της ΑΤΕ και αφορούν γενικότερης σημασίας ή ευρύτερης γεωγραφικής περιφέρειας δέματα.

α2) Σύσταση. Η ΕΠΝ θα είναι επταμελής και θα αποτελείται από

- Τον Διευθυντή του Υποκαταστήματος έδρας Νομού, ως πρόεδρο
- Τον προϊστάμενο της μονάδας στήριξης του νομού
- Τον Διευθυντή Γεωργίας του νομού
- Τον εκπρόσωπο της Ε.Γ.Σ. του νομού
- Τον εκπρόσωπο των Αγροτικών συλλόγων
- Τον εκπρόσωπο της Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του νομού και
- Τον εκπρόσωπο του Προσωπικού της Τράπεζας

α3) Λειτουργία. Η ΕΠΝ θα συνεδριάζει στο υποκατάστημα έδρας νομού

α4) Δικαιοδοσίες. Σε πρώτη φάση η ΕΠΝ θα αντιμετωπίζει τα αιτήματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Νομαρχιακού Επιπέδου.

Δ. Κεντρικό Επίπεδο (περιφέρεια επικράτειας)

Στο κεντρικό επίπεδο θα αντιμετωπίζονται τα αιτήματα που

- Δεν είναι στα πλαίσια των όρων των προϋποθέσεων που έχουν καθοριστεί από τα κεντρικά όργανα
- Παραπέμπονται, για διάφορους λόγους, από τα δύο άλλα επίπεδα (Τοπικό και Νομαρχιακό)

α) Όργανα έγκρισης δανείων. Η αντιμετώπιση των αιτημάτων στο κεντρικό θα γίνεται σε δύο επίπεδα.

- Κεντρική Επιτροπή Πιστώσεων (ΚΕΠ)
- Διοίκηση

α1) Κεντρική Επιτροπή Πιστώσεων (ΚΕΠ)

Αρμοδιότητες. Η ΚΕΠ θα αντιμετωπίζει αιτήματα που

- Δεν είναι στα πλαίσια των όρων και προϋποθέσεων που έχουν καθοριστεί
- Αναφέρονται σε μεγάλη κλίμακας δραστηριότητες

Η σύστασή της θα είναι ανάλογη με αυτή των ΤΕΠ ή ΕΠΝ

α2) Διοίκηση

Αρμοδιότητες. Η έγκριση των δανείων ευρύτερης σημασίας προς συνεταιριστικές οργανώσεις καθώς και προχρηματοδοτήσεις και δανειοδοτήσεις σε Κεντρικές Οργανώσεις για συγκέντρωση προϊόντων, οι όροι και οι προϋποθέσεις των οποίων έχουν καθοριστεί με ειδικές αποφάσεις των Νομισματικών Αρχών.

Πλεονεκτήματα των νέων δεσμών

- Διευρύνεται σημαντικά ο αριθμός των υπεύθυνων περιφερειακών οργάνων άσκησης της πίστης. Ενισχύεται η παρουσία και η συμμετοχή των συνεταιριστικών οργανώσεων στα θέματα που τους αφορούν. Καθιερώνονται στα υποκαταστήματα περισσότερα του ενός όργανα έγκρισης και χορήγησης δανείων.

- Οι περιφερειακές μονάδες άσκησης της πίστης (υποκαταστήματα, ΤΕΠ, ΕΠΝ) αποκτούν πλήρη αυτοτέλεια προκειμένου να αντιμετωπίζουν τα μεγάλα και σοβαρά δανειακά αιτήματα των αγροτών και των λοιπών φορέων γεωργικής δραστηριότητας της περιοχής τους.

- Αυξάνεται ο αριθμός των περιφερειακών οργάνων άσκησης της πίστης και μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες των υποκαταστημάτων για γρήγορη και με χαμηλό κόστος αντιμετώπιση αιτημάτων δανεισμού.

- Η ανάθεση σοβαρών και ευρύτερων καθηκόντων σε νέους και ικανούς υπαλλήλους, συμβάλλει στην διαμόρφωση καταρτισμένων και υπεύθυνων στελεχών.

- Καθιερώνεται διαφάνεια στην άσκηση της πίστης πριν από την χορήγηση δανείων, περιορίζονται οι κίνδυνοι αντιπαραγωγικής τοποθέτησης των δανειζομένων κεφαλαίων από φορείς ακατάλληλους και εξασφαλίζεται το αδιάβλητο στις αποφάσεις που θα παίρνονται από πολυμελές όργανο και όχι από ένα άτομο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ Α.Τ.Ε. ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Εξελίξεις της νομισματοπιστωτικής πολιτικής

Τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα από το 1982, έγιναν αρκετές προσπάθειες και λήφθηκαν αρκετά μέτρα από την πλευρά των νομισματικών αρχών, με απώτερο σκοπό την βελτίωση του τρόπου άσκησης της νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής για την εκλογίκευση του ρόλου των τραπεζών. Τα μέτρα αυτά είναι απόρροια της επισήμανσης και αναγνώρισης πλέον των αδυναμιών και προβλημάτων του Ελληνικού τραπεζικού και πιστωτικού συστήματος και των στρεβλώσεων που επέφερε στην οικονομία μας η σχεδόν अपαράλλακτη εφαρμογή των ίδιων πιστωτικών κανόνων και ρυθμίσεων επί μία εικοσιπενταετία.

Πρώτο και σημαντικό μέτρο προς την κατεύθυνση αυτή θεωρείται η μεταβολή που επήλθε με το νόμο 1266/82, ο οποίος κατήργησε την Νομισματική Επιτροπή και μεταβιβάστηκαν σχεδόν όλες οι αρμοδιότητες της στην Τράπεζα της Ελλάδος. Με την σημαντική αυτή δεσμική αλλαγή, υποστηρίζεται ότι δημιουργήθηκαν οι συνθήκες για την καθιέρωση μίας ανεξάρτητης ουσιαστικά Κεντρικής Τράπεζας στην χώρα μας.

Δεύτερο σε ότι αφορά τα επιτόκια, καταργήθηκε μία μεγάλη ποικιλία πολύ χαμηλών επιτοκίων τραπεζικών χορηγήσεων και παράλληλα επιχειρήθηκε μία σημαντική προς τα πάνω ενοποίησή τους. Γνώμονας της πολιτικής αυτής ήταν αφενός μεν η ορθολογική κατανομή των πόρων και αφετέρου η διαμόρφωση ενός τέτοιου επιπέδου επιτοκίων που να εκφράζει το πραγματικό κόστος ευκαιρίας των τραπεζικών κεφαλαίων.

Ένα άλλο αποφασιστικό μέτρο για την εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό του τραπεζικού συστήματος, σχετιζόμενο πάλι με τα επιτόκια, είναι η αποσύνδεση της επιδότησης του επιτοκίου από την λειτουργία του πιστωτικού μηχανισμού. Οι συνέπειες του μέτρου της αποσύνδεσης της επιδότησης του επιτοκίου, εντοπίζονται πρώτον στους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς (ΑΤΕ, ΕΚΤΑ) και δεύτερον στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Η αποσύνδεση της επιδότησης του επιτοκίου αποβλέπει στην υπευθυνοποίηση των τραπεζών γενικότερα και ειδικότερα των ειδικών πιστωτικών οργανισμών και στη λειτουργία τους με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Το γεγονός ότι οι Ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί δεν θα πετυχαίνουν στο μέλλον επιδότηση χαμηλών επιτοκίων των δανείων που χορηγούν, θα τους αναγκάσει να ακολουθήσουν περιοριστική πιστωτική πολιτική.

Το μέτρο της αποσύνδεσης των επιτοκίων πιστεύεται ότι θα βοηθήσει και στη μείωση του κόστους που συνεπάγεται η άμεση ή έμμεση επιδότηση ορισμένων κατηγοριών δανείων από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ένα ακόμα βήμα που συμβάλλει στην προσπάθεια της Κεντρικής Τράπεζας για ορθολογικότερη διάρθρωση των επιτοκίων, ήταν η τελευταία αύξηση των επιτοκίων των εντόκων γραμματίων του δημοσίου. Ο ιδιωτικός τομέας έπαυε πλέον να επιδοτεί τα χαμηλά επιτόκια δανεισμού του κράτους και των υπολοίπων δημόσιων οργανισμών. Στο εξής οι δημόσιοι

οργανισμοί και δημόσιες επιχειρήσεις θα δανειοδοτούνται με το ίδιο επιτόκιο (18,5% για τα 12μηνα έντοκα γραμματάρια) με το οποίο χρηματοδοτούνται και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις. Το μέτρο αυτό αναγκάζει το Δημόσιο να υπολογίζει το κόστος ευκαιρίας των κεφαλαίων που δανείζεται και πιστεύεται ότι θα συμβάλλει σε πιο ρεαλιστική εκτίμηση του βάρους που συνεπάγεται η εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους. Με την αύξηση των επιτοκίων δανεισμού του δημόσιου τομέα ο ιδιωτικός τομέας θα πάψει να επιδοτεί έμμεσα το κόστος δανεισμού του κράτους και των υπολοίπων δημόσιων φορέων.

Η επέκταση του δεσμού της διάδεσης εντόκων γραμματίων του Δημοσίου και στους ιδιώτες είναι μέτρο προς την σωστή κατεύθυνση και θα συμβάλλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη της χρηματαγοράς, η οποία στην ουσία, πέρα από το τραπεζικό σύστημα είναι αρκετά υποτονική.

Απώτερος στόχος των νομισματικών αρχών φαίνεται να είναι όχι μόνο η προσφορά μίας εναλλακτικής ευκαιρίας προς το κοινό για τοποθέτηση των αποταμιεύσεών του, αλλά, το βασικότερο, μέσω μίας ελεύθερης αγοράς χρήματος, να βοηθηθεί η εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών με την βαθμιαία περιστολή των ελλειμμάτων του Δημοσίου.

Η ΑΤΕ στο τραπεζικό σύστημα

Η ΑΤΕ ως αποκλειστικός φορέας άσκησης της αγροτικής πίστης, όπως προκύπτει από τους καταστατικούς της σκοπούς και τις επιδιώξεις της εθνικής αγροτικής πολιτικής, κατέχει ιδιόρρυθμη θέση στο τραπεζικό σύστημα της χώρας. Ιδιαίτερα μετά την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ, η ιδιόρρυθμη αυτή θέση της δεν μπορεί να παραμείνει αμετάβλητη γιατί η τράπεζα καλείται να διαδραματίσει ένα ρόλο διαφοροποιημένο από ότι στο παρελθόν. Η ΑΤΕ έγκαιρα και αποτελεσματικά, προχώρησε στον αποχωρισμό των δραστηριοτήτων της με την δημιουργία θυγατρικών εταιριών, για την επιτυχή συνέχιση και αυτών των δραστηριοτήτων, σε συνεργασία με τους συνεταιριστικούς φορείς.

Το έργο της ΑΤΕ, στην μακρά πορεία λειτουργίας της, κινήθηκε μέσα σε ένα περιορισμένο και αυστηρά προδιαγραμμένο πεδίο δράσης, με βάση το δεσμικό και νομικό πλαίσιο που καθόρισε η πολιτεία.

Ο περιορισμός δράσης της ΑΤΕ στον αγροτικό τομέα της εξασφάλισε την *de facto* μονοπώληση της αγροτικής πίστης παρά την απουσία ρητής νομοθεσίας και διατάξεων που να αποκλείει τις άλλες τράπεζες από την άσκηση της αγροτικής πίστης. Η σχεδόν κατ'αποκλειστικότητα άσκηση της αγροτικής πίστης από την ΑΤΕ, εξασφαλίζεται με την χορήγηση δανείων με επιδοτούμενο επιτόκιο, η διαφορά του οποίου προκύπτει από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η πιστωτική πολιτική της ΑΤΕ δεν στηρίζεται απ'ευθείας στην κρατική επιδότηση αλλά στην εξασφάλιση φθηνών κεφαλαίων κυρίως από την Τράπεζα Ελλάδος (χαμηλότοκος δανεισμός, κρατική επιδότηση επιτοκίων καταθέσεων). Άλλωστε με την σημερινή δομή των κεφαλαίων μόνο οι εμπορικές τράπεζες θα μπορούσαν να παρέχουν τα τρέχοντα επιτόκια χωρίς επιδότηση. Ταυτόχρονα όμως, η παραχώρηση του αποκλειστικού προνομίου χορήγησης δανείων με επιδοτούμενο επιτόκιο στους αγρότες συνοδεύτηκε από αποκλεισμό της Τράπεζας από τη χορήγηση δανείων όχι μόνο στους άλλους τομείς της οικονομίας αλλά ακόμα και σε γεωργικές βιομηχανίες που ανήκουν σε ιδιώτες.

Το πρόβλημα που τίθεται είναι ποιες θα είναι στο εξής οι λειτουργίες της ΑΤΕ και ποια θα είναι η θέση της στο τραπεζικό σύστημα, στα πλαίσια του ειδικού της ρόλου για την εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής, μέσω του τομέα της πίστης. Γιατί στο στρατηγικό προγραμματισμό και την ανάλυση των πιθανών εξελίξεων του τραπεζικού συστήματος θα πρέπει να επισημανθεί η

δέση της στο πιστωτικό σύστημα και οι δυνατότητές της για μεγαλύτερη συμβολή σε αυτό με την διατύπωση γενικών ή ειδικών προτάσεων για την βελτίωση του πλαισίου δράσης και την ανάπτυξή της στη λειτουργία της χρηματοδοτικής διαμεσολάβησης δηλαδή στη μεταφορά αποταμιευτικών πόρων από τους αποταμιευτές στους επενδυτές με την ορθολογική κατανομή των περιορισμένων αποταμιευτικών πόρων. Μέχρι και πριν από λίγα χρόνια η ΑΤΕ διέθετε πολύ περιορισμένα διαθέσιμα κεφάλαια. Η διάρθρωση του ενεργητικού της εξαρτιόταν σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό από την Τράπεζα της Ελλάδος, με όλες τις συνακόλουδες δυσμενείς επιπτώσεις στην λειτουργία της. Έτσι η επίδραση των νομισματικών αρχών στο μέγεθος και τη διάρθρωση των πιστώσεων ήταν άμεσος.

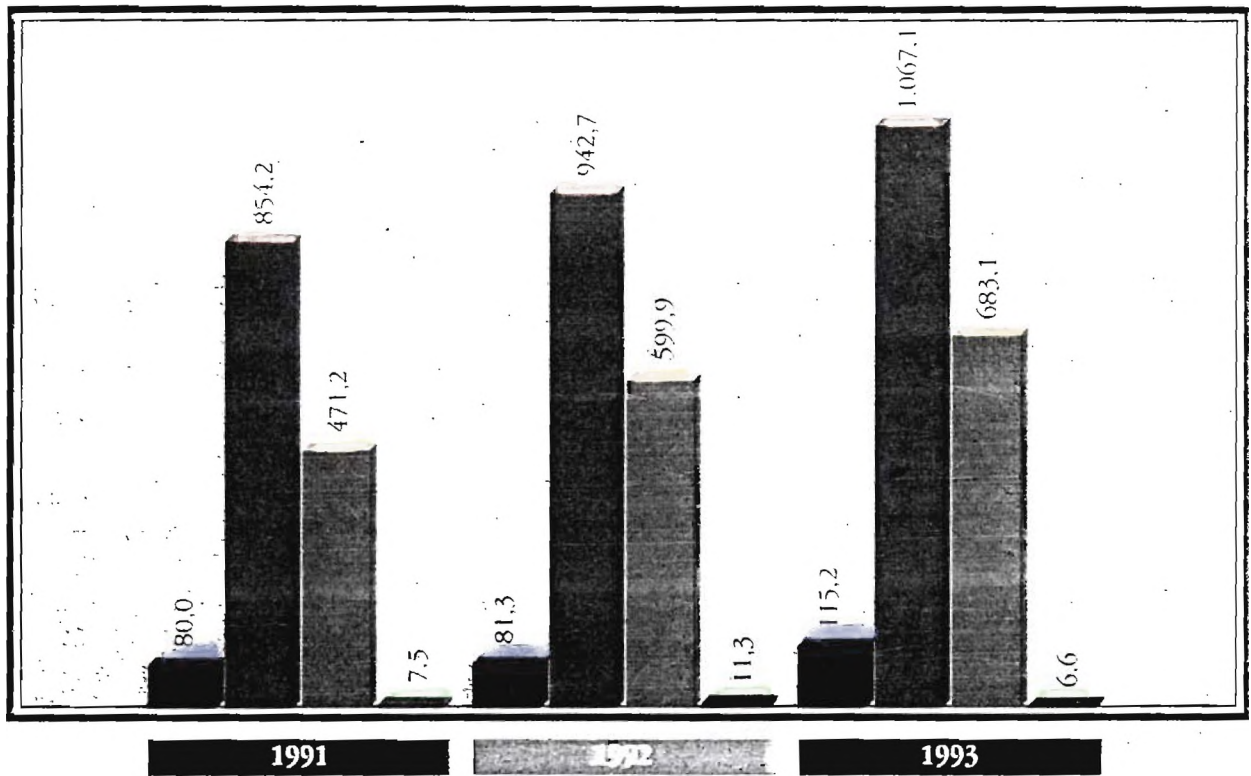
Η εξασφάλιση της κυρίαρχης θέσης της ΑΤΕ στον τομέα της αγροτικής πίστης και στο μέλλον, αδυνατεί να βασισθεί στο επιδοτούμενο επιτόκιο, που συνεπάγεται μεταφορά οικονομικών πόρων στον αγροτικό τομέα στα ίδια επίπεδα του παρελθόντος, αλλά μάλλον στην ικανότητά της ως εξειδικευμένου οργανισμού αγροτικής πίστης που διαθέτει μεγάλο αριθμό υποκαταστημάτων σε επαρχιακά κέντρα. Ταυτόχρονα θα πρέπει να επεκτείνει τις δραστηριότητές της και σε καθαρά εμπορικές δραστηριότητες (π.χ. εργασίες εισαγωγών-εξαγωγών, συνάλλαγμα) σε σύντομο χρόνο ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετεί τους πελάτες της. Από τις αρχές του '70 έχει αρχίσει μία στροφή των μεγάλων τραπεζών στους μικροκαταθέτες, σαν εθνική πηγή άντλησης χρημάτων για την χρηματοδότηση των μακροπρόθεσμων αναγκών των πελατών τους. Ο ανταγωνισμός στην προσέλκυση καταθέσεων από τους αγρότες μεταξύ ΑΤΕ και εμπορικών τραπεζών είναι οξύς και με την πάροδο του χρόνου γίνεται εντονότερος. Επίσης η μέχρι σήμερα ανάπτυξη του αγροτικού τομέα έχει διαφοροποιήσει τις ανάγκες των αγροτών σε είδος, εύρος και ποιότητα τραπεζικών εργασιών, οπότε η απουσία της ΑΤΕ από την διευρυνόμενη τραπεζική αγορά θα είχε σαν αποτέλεσμα την συρρίκνωση της θέσης της στον τραπεζικό χώρο και την αποδυνάμωση του αναπτυξιακού της ρόλου αφού είναι βέβαιο ότι με την πάροδο του χρόνου η άντληση πόρων από τις παραδοσιακές πηγές είναι περιορισμένες.

Κατά συνέπεια, η διεύρυνση των τραπεζικών εργασιών και η ανάπτυξη νέων δεν σημαίνει ότι η ΑΤΕ χάνει την ταυτότητά της ως αναπτυξιακού ιδρύματος του αγροτικού τομέα. Σε καμία περίπτωση δεν αλλοιώνεται η εικόνα της από την επιτυχή άσκηση τραπεζικών εργασιών, όπως συμβαίνει και σε άλλες χώρες της ΕΟΚ, με ανάλογα πιστωτικά ιδρύματα, δηλαδή την *Credit Agricole* στην Γαλλία και την *Rabobank* στην Ολλανδία.

Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Α.Τ.Ε. ΚΑΤΑ ΤΟ 1993

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Α.Τ.Ε., 1991 - 1993

ΣΕ ΔΙΣ ΔΡΧ

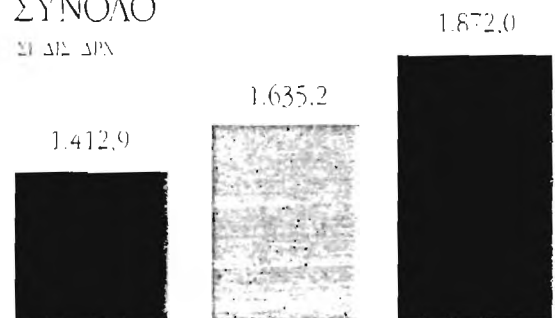

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

- ΟΦΕΩΣ
- ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ
- ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ
- ΛΟΙΠΕΣ*

ΣΥΝΟΛΟ

ΣΕ ΔΙΣ ΔΡΧ

* Στις λοιπές καταθέσεις περιλαμβάνονται οι εφ'οφθαλμιές καταθέσεις που προέρχονται από καταθέσεις σε συναλλαγμα όψεως-ρολοποιητές που από την έκδοση της μελέτης της τριμηνιαίας προόδου, κατατάσσονται στην τρίτη πρόοδο κατηγορίας.

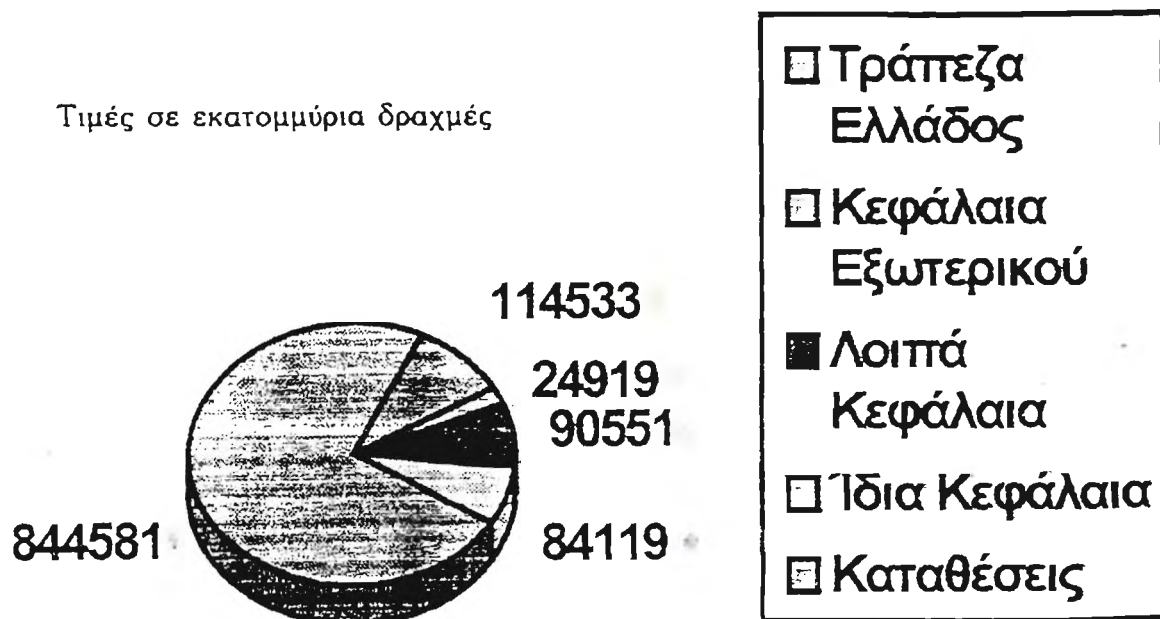
Πηγές άντλησης πόρων της ΑΤΕ

Οι διάφορες πηγές από τις οποίες αντλεί τα κεφάλαιά της η ΑΤΕ μπορούν να καταταγούν σε πέντε μεγάλες κατηγορίες

- 1) Ίδια κεφάλαια
- 2) Καταθέσεις
- 3) Τράπεζα Ελλάδος
- 4) Κεφάλαια εξωτερικού
- 5) Λοιπά κεφάλαια

Κύριο χαρακτηριστικό των πηγών κεφαλαίων ανάλογα με την προέλευσή τους είναι η δυσμενής διάρθρωση σε κεφάλαια που εκφράζεται με την μεγάλη εξάρτηση της τράπεζας από κεφάλαια της Τράπεζας Ελλάδος.

Σύνδεση πηγών άντλησης κεφαλαίων από την ΑΤΕ (1988)

Η ΑΤΕ και το πενταετές πρόγραμμα δράσης 1983-87

Η επικείμενη αλλαγή του θεσμικού χαρακτήρα της ΑΤΕ σε κρατικοσυνεταιριστική τράπεζα, σε συνδυασμό με την υλοποίηση των στόχων οικονομικής αυτοδυναμίας της, της βελτίωσης της αποδοτικότητας και διεύρυνσης των τραπεζικών της εργασιών, αναμφίβολα θα

αποτελέσουν καθοριστικούς παράγοντες, οι οποίοι θα προδιαγράψουν την διαχρονική πορεία, φυσιογνωμία και δέση της τράπεζας μέσα στο υπό εξέλιξη τραπεζικό σύστημα της χώρας.

Οι ανάγκες και προκλήσεις για εκσυγχρονισμό της ΑΤΕ είναι ποσοτικά και ποιοτικά πολύ ευρύτερες και εντονότερες από ό,τι στα άλλα τραπεζικά ιδρύματα της χώρας. Η ΑΤΕ καλείται να διευρύνει τις αναπτυξιακές της δραστηριότητες και λειτουργίες και παράλληλα να αναλάβει νέες δραστηριότητες που μέχρι τώρα είτε δεν υπάγονταν στην αντίληψη της τράπεζας είτε γίνονταν σε ανεπαρκή βαθμό.

Συγκεκριμένα, θα προωθηθεί η εξυπηρέτηση πελατών της τράπεζας στον τομέα του εισαγωγικού-εξαγωγικού εμπορίου και κίνησης κεφαλαίων όπου μέχρι σήμερα γίνεται σε περιορισμένη κλίμακα. Επίσης θα επιδιωχθεί με την ίδρυση γραφείων-θυρίδων σε πόλεις του εξωτερικού (Γερμανία, ΗΠΑ) και με προοπτική να μετατραπούν σε υποκαταστήματα, η ανάπτυξη σχέσεων και συναλλαγών με τους Έλληνες του εξωτερικού. Ακόμη στο δίκτυο εξωτερικού της τράπεζας, θα εφαρμοστεί σχέδιο ανάπτυξης και λειτουργίας ανταλλακτηρίων συναλλάγματος καθώς και η δυναμικότερη παρουσία της ΑΤΕ στην ενδοτραπεζική αγορά συναλλάγματος. Παράλληλα καλείται να αναλάβει νέες χρηματοδοτικές δραστηριότητες με την εφαρμογή του δεσμού της καταναλωτικής πίστης, την επέκταση της χρηματοδότησης στη βιοτεχνία και την χρηματοδότηση προγραμμάτων τοπικής αυτοδιοίκησης.

Θεμελιώσεις προϋποθέσεις για την υλοποίηση των πραγματικά φιλόδοξων πλην όμως εφικτών στόχων του προγράμματος, είναι η έγκαιρη, πλήρης και σύγχρονη μηχανογραφική κάλυψη των εργασιών της καθώς και πλήρης και σωστή τοποθέτηση του αναγκαίου προσωπικού που έχει την απαιτούμενη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση στους εξειδικευμένους τομείς τραπεζικών εργασιών.

Η ΑΤΕ εκτός από την πρόκληση του εσωτερικού μετασχηματισμού και εκσυγχρονισμού της, θα έρθει αντιμέτωπη με όλες αυτές τις αναγκαίες προσαρμογές σε μία περίοδο που το τραπεζικό σύστημα της χώρας μεταβάλλεται κάτω από την πίεση των τεχνολογικών και δεσμικών αλλαγών.

Από τα παραπάνω θα μπορούσε να ισχυρισθεί κανείς βάσιμα, ότι η ΑΤΕ, στην σημερινή φάση ανάπτυξής της, αντιμετωπίζει καταστάσεις που απαιτούν πολύ περισσότερα από την παθητική αντίδραση στα γεγονότα των αγορών και του περιβάλλοντος δράσης.

Με άλλα λόγια, χρειάζεται όχι μόνο πρόβλεψη και παρακολούθηση του πλαισίου δράσης που οπωσδήποτε θα είναι περισσότερο ανταγωνιστικό για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας, αλλά και κάτι παραπάνω, που είναι η συνεχής ικανότητα προσαρμογής στις διαρκώς μεταβαλλόμενες εξελίξεις των αγορών, της τεχνολογίας, του πιστωτικού συστήματος και των δεσμικών αλλαγών.

Νέες τραπεζικές εργασίες

Έχει αναγνωρισθεί ότι το πρόβλημα του εκσυγχρονισμού του τραπεζικού συστήματος δεν είναι στην βάση του τόσο πρόβλημα εσωτερικό, οργανωτικό των ιδίων των τραπεζών αλλά κυρίως πρόβλημα αναμόρφωσης του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο αναπτύσσουν την δραστηριότητά τους οι τράπεζες.

Ειδικά για την ΑΤΕ συναρτάται έντονα και με την ανάληψη και κατ'εξοχήν τραπεζικών εργασιών, όπως εργασίες εισαγωγικού-εξαγωγικού εμπορίου, κίνησης κεφαλαίων, ανάπτυξης

σχέσεων και συναλλαγών με τον απόδημο Ελληνισμό και τους ναυτιλλόμενους κλπ. Είναι αυτονόητο ότι η προώθηση και κατοχύρωση του αναπτυξιακού ρόλου της ΑΤΕ στον αγροτικό τομέα δεν μπορεί να διασφαλιστεί χωρίς την δυνατότητα εξυπηρέτησης των αγροτών από το φυσικό τους τραπεζικό φορέα και σε εργασίες καθαρά τραπεζικές. Μέχρι σήμερα, υπάρχει μεγάλη αναντιστοιχία των δραστηριοτήτων της ΑΤΕ με τις κυρίως τραπεζικές ανάγκες για την εξυπηρέτησή τους.

Όπως έχει επισημανθεί, η σημειούμενη στροφή στη νομισματική και πιστωτική πολιτική που ακολουθείται από τις τράπεζες Ελλάδος θα έχει ως συνέπεια τον περιορισμό της αναχρηματοδότησης των ειδικών πιστωτικών οργανισμών με εθνικά κεφάλαια. Η εξέλιξη αυτή, η οποία αναμφίβολα συμβάλει στην εξυγίανση και εκλογίκευση της γενικότερης πιστωτικής πολιτικής, υποχρεώνει την ΑΤΕ να αναζητήσει την άντληση πόρων για την αναπτυξιακή της δραστηριότητα και από την ανάπτυξη και επέκταση των καθαρά διαμεσολαβητικών τραπεζικών εργασιών, που είναι και οι περισσότερο κερδοφόρες.

Η παρουσία όμως και επέκταση των εργασιών της Τράπεζας στους νέους αυτούς τομείς δραστηριότητας, προϋποθέτει την ύπαρξη και αποδοτική λειτουργία της μηχανογραφικής κάλυψης και την εκπαίδευση επαρκούς και κατάλληλου προσωπικού. Δεν είναι υπερβολή να ισχυρισθεί ότι η πορεία και επιτυχία της προσαρμογής της ΑΤΕ στις μεταβαλλόμενες συνθήκες λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος για την εξυπηρέτηση των αναπτυξιακών αναγκών του αγροτικού τομέα, θα εξαρτηθεί και από την δυνατότητα να αποκτήσει την απαραίτητη μηχανογραφική κάλυψη που είναι ο πιο περιοριστικός παράγοντας για την ανάληψη των νέων τραπεζικών εργασιών.

Η δυνατότητα μηχανογραφικής κάλυψης των αναγκών της Τράπεζας θα αποτελέσει τα προσεχή χρόνια κυριολεκτικά όχι μόνο δείκτη επιτυχίας ή μη εσωτερικής οργανωτικής βελτίωσης και λειτουργίας της ΑΤΕ αλλά και της δυνατότητάς της να παραμείνει η τράπεζα των αγροτών. Το εξωτερικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων είναι σημαντικός παράγοντας στην οικονομία της χώρας. Η ποιότητα της παροχής προς τους πελάτες καθαρά τραπεζικών εργασιών γίνεται αποφασιστικός παράγοντας για την διατήρηση και ανάπτυξη των αναπτυξιακών εργασιών με το μικρότερο δυνατό οικονομικό και κοινωνικό κόστος.

Συμπερασματικά μπορεί να τονισθεί για την ΑΤΕ ότι η επέκταση και ανάληψη νέων τραπεζικών εργασιών και γενικότερα η κάλυψη των τραπεζικών αναγκών των κατοίκων της υπαίθρου όχι μόνο δεν αντιστρατεύει τον αναπτυξιακό της χαρακτήρα αλλά αντίθετα αποτελεί προϋπόθεση διατήρησης και ενίσχυσης του αναπτυξιακού ρόλου της τράπεζας.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Η σύσταση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος είναι αναμφισβήτητα το σημαντικότερο γεγονός στην εξέλιξη της γεωργίας και της οικονομίας της χώρας.

Η ίδρυσή της και η σχετική με αυτό νομοθεσία δεν υπήρξε αποτέλεσμα συμπτώσεων, περιστάσεων ή έμπνευσης ορισμένων προσώπων. Βεβαίως υπάρχουν οι πρωτεργάτες της αλλά η οργάνωση της αγροτικής πίστης με κρατική παρέμβαση υπήρξε προαιώνια κοινωνικό αίτημα στηριζόμενο στην φύση της αγροτικής παραγωγής. Για την δημιουργία της οι αγρότες διεξήγαγαν μακροχρόνιους και σκληρούς αγώνες γιατί σε αυτήν έβλεπαν την απαλλαγή τους από τα τοκογλυφικά νύχια της Εθνικής Τραπέζης και των ιδιωτών τοκογλύφων. Ιστορική ανάγκη άρα υπήρξε η αιτία της συστάσεως του ιδιότυπου αυτού οργανισμού που προήλθε από τα πηγαία αιτήματα του αγροτικού κόσμου και την αναγνώριση της αναγκαιότητάς της από τα πλέον αρμόδια πρόσωπα.

Η ανάγκη ιδρύσεως της ΑΤΕ έγινε επιτακτική όταν η Εθνική Τράπεζα ως ίδρυμα κεντρικό, ήταν αδύνατο να υπερβεί το ανώτατο όριο άσκησης της αγροτικής πίστης στο οποίο είχε φθάσει και το οποίο δεν κρινόταν πλέον ικανοποιητικό για τον αγροτικό κόσμο. Επίσης ο τρόπος με τον οποίο εξυπηρετούνταν μέχρι τότε η αγροτική πίστη ευρέδη ατελής, έτσι κρίθηκε αναγκαία η εξεύρεση κεντρικού οργανισμού κοινωφελούς και όχι κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ο οποίος θα εξυπηρετούσε στο εξής την αγροτική πίστη.

Ενάντια της ιδρύσεώς της υπήρξαν έντονες αντιδράσεις, αντίθετα συμφέροντα και θεωρητικά πιστεύω, επιχειρήσαν να αναβάλλουν την σύστασή της χωρίς όμως να τονίζουν ότι η αγροτική πίστη έπρεπε να τονωθεί μέσω κατάλληλων μέτρων και εντατικής προσπάθειας. Οι εντονότερες αντιδράσεις προήλθαν από την Εθνική Τράπεζα, τα όργανα της οποίας υποχρέωναν τους συνεταιρισμούς στην σύνταξη γνησιμάτων αποδοκιμασίας. Η πολεμική αυτή όμως δεν καρποφόρησε, επηρέασε όμως την τότε κυβέρνηση η οποία δια στόματος του Υπουργού Γεωργίας, διακήρυξε ότι κανένας λόγος δεν συνέτρεχε για την ίδρυση ανεξάρτητης τράπεζας. Η εξέλιξη του ζητήματος όμως έπεισε την κυβέρνηση να αναθεωρήσει τις αρχικές της αποφάσεις και να αναγνωρίσει ότι έπρεπε να ιδρυθεί αυτόνομος οργανισμός. Οι ανάγκες και το συμφέρον του αγροτικού κόσμου υπερίσχυσαν και η ΑΤΕ έγινε το ίδρυμα στο οποίο συγκεντρώθηκε κάθε μέριμνα και κάθε μέτρο για την καλύτερευση της ζωής του γεωργού και για την ανάπτυξη και προαγωγή της γεωργικής παραγωγής της χώρας.

Η ΑΤΕ από την σύστασή της και για 45 χρόνια περίπου, λειτούργησε ως χορηγός χρήματος και τεχνογνωσίας στον γεωργικό τομέα της οικονομίας και ως επίσημος φορέας εφαρμογής της αγροτικής αναπτυξιακής πολιτικής του κράτους. Για να ανταποκριθεί σε αυτήν της την αποστολή της χορηγήθηκαν μία σειρά από προνόμια έναντι των άλλων τραπεζών όπως την άντληση κεφαλαίων από την τράπεζα της Ελλάδος με χαμηλότερα επιτόκια, φορολογικές και άλλες απαλλαγές, δικονομικά προνόμια κ.α. Από τις αρχές της δεκαετίας του '70 που άρχισε να διαφαίνεται η απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος της χώρας. Η ΑΤΕ κλήθηκε να εφαρμόσει μία νέα πολιτική που συνεπάγεται την λειτουργία της σύμφωνα με τους κανόνες της αγοράς και του τραπεζικού συστήματος, καθώς και τον περιορισμό του ρόλου του κράτους στο ελάχιστο. Ειδικότερα από τα μέσα του 1991 η ΑΤΕ με βάση τον νόμο 1914/90 διεύρυνε το πεδίο δραστηριότητας της εκτός του παραδοσιακού πελατειακού της χώρου, δηλαδή του ευρύτερου αγροτικού τομέα, και απέκτησε την νομική μορφή της ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας. Η αλλαγή αυτή διεύρυνε και τους ορίζοντες και τους στόχους της οι οποίοι συμπυκνώνονται μέσα στο

τρίπτυχο ΑΓΡΟΤΙΚΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. Μία από τις βασικές αλλαγές που έλαβαν χώρα σε σχέση με τους όρους άσκησης του δανειοδοτικού έργου της ΑΤΕ αποτελεί η κατάργηση με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος, του ετήσιου ορίου πιστωτικής επέκτασης και κατά συνέπεια η αποδέσμευση του συνολικού ύψους των χορηγήσεων της ΑΤΕ από την μεταβολή των υπολοίπων των τοποθετήσεων. Αυτό σημαίνει ότι η δανειοδοτική πολιτική που ακολουθεί η ΑΤΕ καθορίζεται πλέον στην βάση των δικών της στρατηγικών επιλογών και των εκάστοτε διαθέσιμων δανειακών κεφαλαίων.

Ο αγροτικός χώρος συνεχίζει, παρ'όλα αυτά, να αποτελεί το βασικό τομέα δράσης της ΑΤΕ ενώ η στήριξη του αγροτικού τομέα και η συμβολή στην ανάπτυξή του παραμένουν κεντρικοί στόχοι της τράπεζας. Στο πλαίσιο της πολιτικής της αυτής η ΑΤΕ συνεχίζει να χρηματοδοτεί όλες τις δραστηριότητες στον αγροτικό τομέα δίνοντας όμως ιδιαίτερη έμφαση στα κριτήρια της αποτελεσματικής αξιοποίησης των χορηγούμενων πόρων καθώς και της ομαλής εξυπηρέτησης και έγκαιρης εξόφλησης των δανείων.

Παράλληλα η ΑΤΕ συνεχίζει με εντατικούς ρυθμούς τις προσπάθειες για επέκτασή της στον εξωαγροτικό τομέα.

Για την επίτευξη των στόχων της και για την καλύτερη προσαρμογή της στις νέες συνθήκες, η ΑΤΕ κατευδύνει τις προσπάθειές της στην ποιοτική βελτίωση των χορηγήσεων, δίνοντας προτεραιότητα σε εκείνες που εντάσσονται στα διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα και εκλογικεύουν τον δανεισμό των μεγάλων πελατών και των συνεταιριστικών οργανώσεων καθώς συνδυάζονται με προγράμματα των τελευταίων για εξυγίανση και εκσυγχρονισμό.

Ύστερα από όλα αυτά είναι βέβαιο ότι η Αγροτική Πίστη δεν μπορεί να ασκείται πλέον από έναν και μόνον φορέα διαπραγμάτευση των επιτοκίων και των χορηγήσεων, είναι ελεύθερη, καθώς επίσης ελεύθερη είναι και η εγκατάσταση των ξένων καθώς και το άνοιγμα νέων τραπεζών δηλ. με λίγα λόγια απελευθερώθηκε το τραπεζικό και πιστωτικό σύστημα και επικρατεί ένας ελεύθερος ανταγωνισμός μέσα στον οποίο θα πρέπει να επιβιώσει η ΑΤΕ.

Σήμερα η δυνατότητα μίας τράπεζας να ανταποκρίνεται γρήγορα στις μεταβαλλόμενες αγορές και συνθήκες και να αξιοποιεί έγκαιρα τις εξελίξεις της τεχνολογίας στην αυτοματοποίηση των συναλλαγών δεν είναι μόνο συγκριτικό πλεονέκτημα άλλα όρος ύπαρξης προς το σκληρό ανταγωνιστικό περιβάλλον του 2000. Στα πλαίσια αυτά, η λειτουργική και οργανωτική αναδιάρθρωση της τράπεζας που θα της εξασφαλίσει ευελιξία δεν πρέπει να θεωρείται πλέον μία προσπάθεια εκσυγχρονισμού αλλά ένα άμεσο και αναγκαίο έργο για την επιβίωσή της σε ένα δυναμικό περιβάλλον.

Το περιβάλλον αυτό δεν είναι πλέον το Ελληνικό αλλά το Ευρωπαϊκό αφού στα πλαίσια της ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς δεν θα υπάρχουν εσωτερικά σύνορα με τα άμεσα ή έμμεσα εμπόδια που συνεπάγονται στην διακίνηση ανθρώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Συνεπώς, από τον λόγο αυτό και μόνο, ο ανταγωνισμός θα ενταθεί τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελληνική αγορά με ωφελημένους τους καταναλωτές και τους ανταγωνιστικότερους παραγωγούς αγροτικών προϊόντων.

Σημειώνεται εδώ ότι ο εκφραζόμενος από διάφορες πλευρές σκεπτικισμός ότι η εξέλιξη της ΑΤΕ σε «κανονική τράπεζα» θα έχει σοβαρές συνέπειες και για την ίδια την υπόστασή της και για το προσωπικό της είναι μάλλον αβάσιμος, αφού το άνοιγμα της τράπεζας σε νέες τραπεζικές εργασίες που τόσο έχουν ανάγκη και οι ίδιοι οι αγρότες, πάντα μέσα στα πλαίσια λειτουργίας μίας σύγχρονης τράπεζας, δυναμώνει την οικονομική της θέση και την θγάζει από το περιορισμένο μέχρι σήμερα πεδίο δράσης της. Η άποψη ότι η ΑΤΕ δεν πρέπει να ασχολείται και με άλλες τραπεζικές εργασίες πέρα από την χρηματοδότηση των αγροτών, θα οδηγήσει, όπως τονίζει και ο διοικητής της σε «συρρίκνωση» ώστε να γίνει κάποιο αναδιανεμητικό ταμείο με άδηλο μέλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΣΤΑΜΑΤΟΥΚΟΥ Γ. και ΣΠΑΘΗ Π., «Αγροτική Πίστη», ΑΤΕ, ΑΘΗΝΑ 1991
2. ΔΗΜΟΥ Ν. «Η αγροτική πίστη στην Ελλάδα και η άσκησή της», ΑΤΕ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1984
3. ΤΣΕΡΠΕ Θ. «Η ενάσκηση της Αγροτικής Πίστεως εν Ελλάδι», ΑΤΕ, 11924
4. ΔΡΟΥΓΚΑΣ Β. και ΜΗΛΙΑΚΟΣ Δ. « Η ΑΤΕ και το τραπεζικό σύστημα», ΑΤΕ, ΑΘΗΝΑ 1986
5. ΚΛΗΜΗ Α. «Αγροτική Πίστις», ΑΘΗΝΑ 1954
6. Επιστημονικό Έργο 1985-1986 (Συνοπτική παρουσία Μελετών), ΑΤΕ, ΑΘΗΝΑ 1987
7. «Έκθεση εργασιών 1993», ΑΤΕ, ΑΘΗΝΑ
8. «Ο ρόλος και η πολιτική της ΑΤΕ», Εκδόσεις ΑΤΕ